nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

TRST, nedelja 5. marca 1961

Leto XVII. - št. 55 (4829)

K razpravi o šolskem zakonu

Vesti iz Rima nam poročajo da je vprašanje uzakonitve slovenske šole končno prišlo v svojo zaključno fazo; o šolskem zakonu razpravlja ustrezna komisija poslanske zbornice. To kar bi se moralo zgoditi že leta 1955 «brez odlašanja», kot pravi Posebni statut, se odvija šele sedaj, v letu 1961 za Goriško pokrajino pa je zamuda še občutnejša). Vendar moramo z zadoščenjem ugotoviti, da je vprašanje našega šolstva v teh letih napravilo precejšnjo pot razvoja, četudi kaže prav razprava v poslanski komisiji za šolstvo, da niso pri mnogih odločujočih pojmi še povsem čisti in jasni.

Prvi osnutek zakona za našo šolo je izdelal minister Rossi leta 1956. V živem spominu nam je vsem reakcija vse slovenske javnosti na tisti osnutek, ki bi — če bi postal zakon — pomenil smrtno obsodbo slovenske šole. Takrat smo vsi Slovenci brez razlike na svetovni nazor in politično pripadnost enotno odklonili Rossijev osnutek. Kasneje so nekateri poslanci KPI (Vidali in drugi) predložili parlamentu svoj osnutek (6. februarja 1959) in za njimi še poslanca PSI Codignola in Marangone svojega (11. julija 1959). Oba osnutka sta v bistvu oslonjena na pravilno tolmačenje ustavnega člena o jezikovnih manjšinah. Ta dva osnutka, odpor slovenskega ljudstva v Italiji in diplomatsko posredovanje Jugoslavije so dovedli vlado, da je pripravila svoj novi osnutek, ki ga je minister Medici predložil 19. julija 1960. Niti ni bila potrebna preveč temeljita proučitev tega osnutka za ugotovitev, da ni Medicijev osnutek daleč od Rossijevega in da je mestoma še slabši od tega. Razumljivo je torej, da smo se znašli Slovenci zopet enotni v odklonilni oceni tega osnutka.

Z zadoščenjem ugotavljamo, da je pri razpravi o šolskem zakonu, ki se je razvijala preteklo sredo v poslanski komisiji poročevalec večine demokrščanski poslanec Franceschini nakazal možnost, da bi se sporazumeli o predlogu socialističnih poslancev Codignola — Marangone. Vsekakor je ta napredek spodbuden, vendar ne moremo biti s tem povsem zadovoljni, saj je poslanec Franceschini postavil k socialističnemu osnutku nekaj pridržkov, ki kažejo, da ni duh republiške ustave povsem udomačen v znatnem delu italijanskih parlamentarcev.

Glavni pridržek, ki ga je postavil posl. Franceschini, je glede razširitve veljavnosti zakona za slovensko šolo na Videmsko pokrajino. To pomeni, da poročevalec večine odreka beneškim Slovencem in Slovencem v Kanalski dolini pravico do šole v materinščini. Poslanec ne zanika obstoja narodnostne manjšine v Videmski pokrajini, zato je povsem nelogično, da govori o «razširjenju problema» na to pokrajino; ki problem obstaja že od davna in sicer v Beneški Sloveniji od leta 1866, v Kanalski dolini pa od leta 1918. Preden so se beneški Slovenci s plebiscitom izrekli za svojo pripadnost k Italiji, so v Beneški Sloveniji obstajale slovenske šole. Po svoji organizaciji in razsežnosti se seveda ne dajo meriti z dajlanjimi merili; toda objektivni zgodovinar, ki hoče raziskati početke slovenskega šolstva, ne bo mogel zanikati, da so ob slovenskem narodnem prepodu tudi beneški Slovenci dobili svoje prve šole v maternem jeziku, šole, ki jih je kasnejša državna intervencija v organizaciji in vodstvu šolstva zatrla. Slovenski pouk v Kanalski dolini (ki je pripadala prej Koroški in deloma Kranjski) pa je bil ukinjen šele leta 1918 s prihodom Italije v to dolino.

Toda pravica do slovenskega šolstva za otroke naše narodne skupnosti v Beneški Sloveniji in Kanalski dolini ne izvira iz dejstva, da so take šole tam že bile. Tudi če teh šol zaradi kulturne zaostalosti, zaradi narodnostnega zatiranja ali kakega drugega vzroka ne bi nikoli bilo, je danes po splošnem razvoju na svetu, ko se povsod uveljavljajo demokratične človečanske pravice absurdno misliti, da je mogoče en del naše manjšine izključiti od uživanja teh pravic. Pa ne morda zaradi maloštevilnosti? Poslanec Franceschini se je menda skliceval na maloštevilnost beneških Slovencev. Tudi preko takega pojmovanja je šel danes razvoj že zelo daleč: v enakopravnosti so danes načelno izenačeni veliki in mali narodi, velike in male države. To načelo mora zmagati tudi pri ocenjevanju številnosti beneških Slovencev, ki so končno le neprekinjen del enega samega narodnega telesa in jih kljub pokrajinskim mejam ne moremo ločiti v povsem drugačen narod od goriških in tržaških Slovencev. Kdo bi si upal trditi, da tičinski Italijani niso Italijani, ker jih loči od njihovih rojakov v matični domovini celo državna meja in povsem različen zgodovinski razvoj? Povsem nevzdržen, posebno v poslanski komisiji za šolstvo, kjer sedijo zelo izobraženi poslanci, pa je «argument» poslanca Franceschinija, da se v Nadiški in Kanalski dolini ne govori slovenski jezik, pač pa neko popolnoma svojevrstno narečje. Nihče niti poslanec Franceschini ne bo mogel zanikati, da so ta narečja slovenska in književni slovenščini mnogo bližja kot marsikateri italijanski dialekt knjižni italijanščini.

V uvodu k vladnemu osnutku zakona beremo med drugim «Da se pripadnikom slovenske etnične skupine more nuditi možnost ohranitve lastnega jezikovnega bogastva nedvomno sledi iz jamstva, ki ga določa člen 6. ustave po katerem «Republika ščiti s posebnimi predpisi jezikovne manjšine».

To drži! To je ustava! In na osnovi naših moralnih, človečanskih pravic ne zahtevamo nič drugega, kot da se slej ko prej uresniči v praksi 6. člen ustave tudi za beneške in kanalske Slovence.

Drugi pridržek, ki ga je h Codignola — Marangonejevemu osnutku iznesel poročevalec večine, je vprašanje državljanstva učencev slovenskih šol. Poslanec Franceschini zagovarja stališče, da bi bil dovoljen vpis v slovenske šole le italijanskim državljanom. Bolj kot vprašanje številnosti neitalijanskih državljanov ,ki bi obiskovali slovensko šolo stopa zopet v ospredje načelno vprašanje enakopravnosti šolstva pri postopku za vpis v šolo. O tem smo mnogo razpravljali in pisali, ko je prvi, Rossijev osnutek imel v tem pogledu diskriminacijske določbe. Tu gre za uvedbo povsem enakega postopka za vpis. Če je za vpis v italijansko šolo brez vsakega pomena državljanska pripadnost učenca, potem mora veljati ta tudi za slovensko šolo. Politična modrost bo ocenila: ali se izplača ustvarjati diskriminacijske določbe zaradi kake desetine učencev neitalijanskega drzavljanstva.

Seveda, razen če se ne pristaja na nacionalistične težnje, da ostanejo na obmejnem ozemlju odnosi med obema narodnostnima skupinama napeti. Prepričani smo, da je ogromna večina članov poslanske šolske komisije temu nasprotna.

Sicer bi bila omejitev, da smejo posečati slovensko šolo le italijanski državljani v nasprotju tudi s čl. 8 londonske spomenice, so na tržaškem ozemlju tuji državljani, ki imajo po tem členu pravico, da uživajo «iste pravice kakor ostali prebivalci teh področij». Nedvomno bo spadala med te pravice tudi pravica za vpis otroka v slovensko solo.

Načelna vrednost tega vprašanja daleč prerašča njegovo praktično vrednost, zato bo modro, da se poslanska komisija za šolstvo odloči za načelno rešitev, zlasti ce bo, kot izhaja iz zahteve nekaterih poslancev, da predloži vlada dokumentacijo o položaju italijanskega šolstva v Jugoslaviji, hotela uporabiti tudi načelo recipročnosti. Verujemo, da bo mogla vladna dokumentacija potrditi, da sprejemajo italijanske šole v Jugoslaviji tudi učence, ki nimajo jugoslovanskega državljanstva.

Ugotovili smo že v uvodu, da je v vprašanju šolskega zakona viden pozitiven razvoj; zato menimo, da bi morala večinska skupina v poslanski komisiji za šolstvo ponovno proučiti stališči, ki ju je kot pridržek k socialističnemu osnutku iznesel poslanec Franceschini. Potruditi bi se morala, da izvede v praksi čim popolneje 6. člen republiške ustave. To bi bilo pomembno državniško dejanje v uresničevanju demokratične ustave in doprinos k stremljenju, da postanejo narodne manjšine činitelj zbliževanja in medsebojnega razumevanja med sosednimi narodi.

DRAGO PAHOR

Dekle med mandeljnovim cvetjem. Prihodnjo sredo, 8. marca bo tudi njen praznik. Sedaj obiskuje učiteljišče in želimo ji, da bi postala vzorna vzgojiteljica

(Foto A. Bubnič)

Sedem dni v svetu

Pred pogajanji med Alžirci in Francijo?

Ceprav je še vedno v ospredju mednarodnih dogajanj Kongo, je zadnje dni še bolj prišlo v ospredje tudi vprašanje Alžirije. Zopet se govori o možnosti neposrednih pogajanj med alžirsko vlado in Francijo. Tunizijski predsednik Burgiba se je po dolgih pripravah sestal pretekli teden v Parizu z generalom de Gaullom. Poročilo o razgovoru pravi, da sta se oba predsednika «strinjala in ugotovila možnost ter upanje, ki obstaja zdaj za pozitiven in hiter razvoj alžirskega vprašanja». Burgiba je nato odšel v Rabat. Naneslo je, da je prav tedaj nenadoma umrl maroški kralj Mohamed V., in Burgiba je odšel v Rabat z izgovorom, da se udeleži pogreba. Znano je namreč, da so se bili odnosi med Tunizijo in Marokom zaostrili zlasti zaradi tega, ker Tunizija ni podprla pred OZN zahteve Maroka do Mavretanije. Ob obisku v Rabatu je imel Burgiba razgovore z novim maroškim kraljem Mulajem Hasanom, ki je prevzel ime Hasan II. Obravnavala sta tudi odnose med obema državama in sta potem poudarila, da so bila nesoglasja odstranjena. Medtem je prišel v Rabat tudi predsednik alžirske vlade. Ferhat Abas, ki se je sestal na skupni konferenci z Burgibo in s Hasanom. Burgiba je podrobno poročal o svojih razgovorih z de Gaullom. Po dolgih posvetovanjih so objavili uradno sporočilo, ki kaže precejšnji optimizem glede možnosti neposrednih stikov med alžirsko in francosko vlado. Poročilo pravi, da po mnenju treh državnikov ne bi smelo biti nobenih ovir proti začetku neposrednih pogajanj med alžirsko in francosko vlado v okviru popolne dekolonizacije. Razen tega so ugotovili popolno soglasje glede sredstev, ki naj zagotovijo neodvisnost Alžirije. Med posvetovanji so trije državniki poudarili tudi svojo odločenost, da zgradijo veliki Magreb ter so izrekli zadovoljstvo zaradi napredovanja v tej smeri.

Vse te izjave seveda še ne pomenijo, da bo odslej šlo vse gladko, posebno ker so dosedanje izkušnje pokazale, da je opreznost vedno na mestu. Zdi se namreč, da de Gaulle še vedno postavlja pogoj, da morajo Alžirci položiti orožje, preden se začnejo pogajanja, kar v veliki meri pobija prvotni optimizem.

Ker je tisk objavil številna tolmačenja in ugibanja glede stališča alžirske vlade, je ta objavila pojasnilo ki poudarja, da francoska vlada znova postavlja nekatere pogoje za začetek pogajanj, ki so nesprejemljivi za alžirsko vlado.

Alžirska vlada dodaja, da sta povratek k miru in konec sovražnosti mogoča samo kot rezultat uradnih in neposrednih pogajanj med Alžirijo in Francijo. Kakor vsakikrat do sedaj je torej tudi sedaj vse odvisno od de Gaulla, ki se stalno izogiba, da bi zavzel povsem jasno stališče.

Kongo

Po sprejemu zadnje resolucije Varnostnega sveta o Kongu ni mogoče reči, da jo je začelo poveljstvo OZN kakor koli izvajati. Če pa se tu in tam sklicuje nanjo, je to vsakikrat, ko hoče nastopiti proti zakoniti kongoški vladi in njeni vojski.

Prejšnji teden so enote zakonite vlade naglo napredovale brez bojev. Zavzele so mesti Port Franqui in Luluaburg ter se približale Leopoldvillu na 400 kilometrov. Mnogi Mobutujevi vojaki so se jim pridružili, prebivalstvo pa jih je zlasti v Luluaburgu z navdušenjem sprejelo. In glej! Poveljstvo OZN je spet ugodilo Kasavubuju in Mobutuju, ki sta protestirala, ter je dalo zasesti letališče v Luluaburgu. S tem je bilo redni kongoški vojski onemogočeno, da bi dobivala ojačenja in oskrbovanje. Ker se te čete niso hotele zaplesti v boje z enotami OZN, so se rajši umaknile iz Luluaburga. Posledica tega je bila, da so Mobutujeve tolpe ob povratku v mesto izvršile pravi pokol nad prebivalstvom. Pobile so 44 ljudi, drugih 30 pa ranile. Razen tega so zaprli okoli 700 ljudi. Več ujetih vojakov so odpeljali z letali v Leopoldville, kamor so prispeli popolnoma goli, po vsem telesu pa so se jim poznali znaki od udarcev. Vse to se je spet dogodilo pred očmi enot OZN: Hammarskjoeld je znova pokazal, da ne misli menjati svoje politike podpiranja kolonialistov in imperialistov v Kongu, predvsem pa ameriške politike. Znova je dal ukaz za nastop proti zakoniti vojski z izgovorom, da «preprečuje državljansko vojno», ceprav je vojska prišla v Luluaburg brez bojev in jo je prebivalstvo navdušeno sprejelo, kar je v svojem poročilu poudaril tudi predstavnik OZN Dayal, katerega je hotel Hammarskjoeld odstaviti, a ni mogel dobiti «primernega» namestnika. Naloga poveljstva OZN bi bila zaščititi tamkajšnje prebivalstvo in preprečiti sleherni vojaški napad Mobutujevih tolp. To bi bilo v duhu resolucije Varnostnega sveta.

Medtem so se v Elisabethvillu sestali izdajalci Ileo, Combe in Kalondži, ki so podpisali sporazum o vojaškem sodelovanju proti zakoniti vladi in vojski. Takoj nato je Kasavubu s pomočjo svojih tolp začel znova izsiljevati poveljstvo OZN. Njegove tolpe so začele v Leopoldvillu napadati in zapirati vojake OZN ter civilne nameščence poveljstva OZN. In zopet se je Hammarskjoeld omejil na proteste. Zahodni tisk pa je skušal kolikor se je dalo prikriti vse te dogodke, čeprav je znano, da zažene hrup vsakikrat, ko v Stanleyvillu aretirajo kakega izdajalca ali pa belgijskega vojaka, ali če pride do kakršnega koli incidenta med domačim prebivalstvom in belgijskimi priseljenci, ki stalno pomagajo ameriškim in belgijskim agentom.

Spričo vsega tega je poveljnik kongoške vojske general Lundula, znova obtožil Hammarskjoelda, da je dopustil zločinsko pasivnost svetovne organizacije v odločilnih trenutkih. Poudaril je, da osrednja vlada zato nima zaupanja v akcije OZN. Vendar pa je pripomnil da bo vlada z vsem srcem sprejela vse ukrepe za mirno ureditev položaja v državi, ker je mir temelj njene politike. Lundula je dalje izjavil, da ogromna večina prebivalstva podpira osrednjo vlado. Dodal je, da namerava osrednja vlada ustanoviti močno in resnično ljudsko armado. Vojaki narodne vojske so dobro razumeli dogodke v Kongu in so pripravljeni braniti svobodo, ki jo je izvojevalo kongoško ljudstvo.

Res je, da od poveljstva OZN ni moč pričakovati mnogo, ker zahodne sile niso spremenile svojega stališča. Pričakovati je moč le toliko pozitivnih ukrepov, kolikor bodo v to prisiljene zaradi naraščajočega pritiska afriških, azijskih in drugih nevezanih držav ter kongoškega ljudstva samega.

Italija

Kriza deželne vlade na Siciliji, občinski upravni odbor levega centra v Firencah in stališče glasila katoliške duhovščine «L'amico del clero» o sodelovanju med katoličani in socialisti v organih krajevne uprave, so najvažnejši politični dogodki preteklega tedna.

Po ostavki dveh poslancev MSI v deželni vladi na Siciliji je predsednik baron Majorana della Nicchiara podal ostavke celotne vlade. S tem je bil končno likvidiran še zadnji vidnejši primer sode-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Petodstotna revalvacija zahodnonemške marke

Ukrep je prišel popolnoma nepričakovano - Nemški finančni in industrijski krogi so negativno reagirali - Danes tiskovna konferenca Erharda in Etzela Baje je bil ukrep sprejet na pritisk ZDA in Velike Britanije

BONN, 4. — Danes so uradno sporočili, da je zahodnonemška vlada revalvirala marko za pet odstotkov v odnosu do dolarja. Predstavnik ministrstva za gospodarstvo je izjavil, da so to sklenili na včerajšnji seji vlade. Novi tečaj marke v odnosu do dolarja bo znašal 3.97—4.03. Jutri popoldne bodo minister za gospodarstvo Erhard, finančni minister Etzel in funkcionar zvezne banke na tiskovni konferenci obrazložili pomen ukrepov.

Kakor poročajo, bodo na podlagi novega ukrepa od ponedeljka dalje nemške banke prodajale marke po tečaju 3.97 za dolar, kupovale pa jih bodo po tečaju 4.03 za dolar. Prejšnji tečaj je znašal od 4.17 do 4.23.

Novi ukrep je prišel popolnoma nepričakovano v nemških finančnih in političnih krogih, ki so vedno nasprotovali taki rešitvi, ki so jo imeli za «nepraktično». Do pred kratkim je sam minister za gospodarstvo Erhard bil mnenja, da je ta ukrep neizvedljiv in neumesten. Tudi on je tedaj trdil, da bi morebitna revalvacija marke, ki so jo zahtevali od več strani, zlasti pa iz ZDA in Velike Britanije, pomenila samo oviro za razvoj izvozne trgovine.

Nemški finančni krogi se do sedaj niso še prepričali, da je sprejeti ukrep najbolj primeren, da se zmanjša dotok tujih deviz v Nemčijo. Po njihovem mnenju je bila revalvacija sklenjena bolj kakor pod vplivom notranjih gospodarskih činiteljev, predvsem pod vplivom zunanjih političnih činiteljev.

Na revalvacijo marke so negativno reagirali tudi industrijski krogi, ki so zaskrbljeni zaradi posledic, ki jih bo lahko imela za nadaljnji nemški izvoz. Bojijo se namreč, da je zmanjšanje tečaja v odnosu do dolarja samo «prvi korak» na poti, ki jo narekuje tuja konkurenca, in da se pripravlja še močnejša revalvacija marke. Po mnenju industrijcev bodo prve posledice čutili tisti nemški izvozniki, ki so do sedaj lahko operirali računajoč samo na majhne dobičke.

Spričo negativne reakcije, ki je nastala v državi, je minister za gospodarstvo Erhard podaj nocoj izjavo, s katero je zagotovil, da bo imel ukrep samo blagodejne učinke za zahodnonemško gospodarstvo. «Gre za ukrep, je dejal, ki je bil potreben, in ki sem ga jaz sam predlagal; omogočil bo stabilnost valute ter cen v notranjosti.»

Ceprav je ukrep v notranjosti nepriljubljen, se zdi, da bo blagodejno učinkoval na poznejše perspektive nemškega gospodarstva. V prvi vrsti bo zaustavil dotok tujih deviz in spodbujal nemški izvoz denarja in kapitala ob upoštevanju položaja tudi v drugih državah, s katerimi ima Zahodna Nemčija aktivno trgovino. Toda zvezne oblasti upajo predvsem, da bodo z revalvacijo, ki sledi nedavnemu znižanju eskomptne mere od 4 na 3,5 odstotka, primerno znižale «kronični» aktivni saldo zahodnonemške plačilne bilance z drugimi državami atlantske skupine, kar ustvarja precejšnjo zadrego številnim državam pogodbenicam in tudi Nemčiji sami.

Praktično pomeni revalvacija marke zmanjšanje cene za uvoz in podražitev nemškega izvoza. Za publiko pa pomeni zvišanje kupne moči v odnosu s tujino. Vsekakor bo ta ukrep prispeval k zaviranju neljubih posledic konjunkture v Zahodni Nemčiji. Pričakujejo tudi stabilizacijo notranjih cen. V bančnih krogih v Zahodni Nemčiji pa so mnenja, da bo zvezna banka morda s časom znova znižala eskomptno mero od 3,5 na 3 odstotke.

Revalvacija marke bo občutneje vplivala na tržišče kapitala, deviz in vrednostnih papirjev. V nemških borznih krogih menijo, da bo v tujih špekulacijah z nemškimi vrednotnicami nastal zastoj. Nekateri strokovnjaki pa menijo, da tuji špekulanti predvidevajo novo petodstotno revalvacijo in da ne bodo likvidirali svojega valutnega imetja v Nemčiji.

Nekaj zaskrbljenosti so pokazali zaradi novega ukrepa industrijski krogi v Porurju. Predstavniki velikih podjetij, ki se ukvarjajo predvsem z izvozom, pripominjajo, da bo položaj nemških izvoznikov težavnejši nasproti svetovni konkurenci. Pesimizem prevladuje zlasti v premogovni industriji, kjer ugotavljajo, da bo odslej uvoz tujega premoga in nafte še cenejši.

V Londonu je sporočilo iz Bonna izzvalo presenečenje. Vendar pa je predstavnik britanskega zaklada izjavil, da sprejemajo ta ukrep z zadovoljstvom, ker kaže, kako resno bonnska vlada gleda na vprašanje neuravnovešenosti mednarodne likvidnosti, ki povzroča toliko zaskrbljenosti.

V Amsterdamu so mnenja, da gre za ukrep, ki naj omogoči ZDA in Veliki Britaniji bolj uravnovešeno konkurenčno borbo z Zvezno Nemčijo na zunanjih trgih.

Za Francijo, kakor tudi za ZDA, bo imel ukrep zanimive učinke. Nemčija je namreč največji odjemalec francoskega izvoza, in sicer za mesečno vrednost 40 milijard lahkih frankov. V Parizu predvidevajo, da se bo francoski izvoz v Nemčijo znatno povečal.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Včeraj je v naše mesto prispel državni tajnik za zunanje zadeve FLRJ Koča Popovič, ki potuje na zasedanje generalne skupščine OZN v New York. Kočo Popoviča so v Trstu pozdravili jugoslovanski veleposlanik v Rimu Mihajlo Javorski, generalni konzul FLRJ v Trstu dr. Žiga Vodušek in konzul Aleksander Oluič. Po kratkem zadržanju na konzulatu v Trstu so se vsi skupaj odpeljali v Devin, kjer so ostali na kosilu. Popoldne je Koča Popovič odpotoval z avtom v Benetke.

Mobutujeve tolpe napadajo čete OZN Hudi spopadi s sudanskimi vojaki

Pogoji Indije za pošiljatev novih čet v Kongo - Tudi Gizenga in Kašamura pojdeta v Tananarive?

LEOPOLDVILLE, 4. — Predstavnik OZN je sporočil, da so Mobutujeve tolpe prisilile sudanske čete, ki so v sklopu OZN, na umik iz pomorskega oporišča Banane. Sudanci so zapustili oporišče ponoči po daljšem spopadu.

Predstavnik OZN je izjavil, da so poslali z letalom v oporišče Kitona blizu Banane na pomoč indonezijske vojake z ukazom, ki je prišel iz New Yorka, naj oporišče spet zasedejo. Boji na področju Banane so trajali skoraj vso noč. Po kratkem premirju so se nadaljevali. Baje je bil ubit en pripadnik Mobutujevih tolp, eden pa ranjen. Med Sudanci sta bila dva ranjena.

Opoldne po srednjeevropskem času pa je prišlo do spopadov med četami OZN in Mobutujevimi tolpami v Mataduju na atlantski obali. Boji so trajali več ko dve uri. Poveljstvo OZN se je začelo zatem pogajati za premirje.

Zvedelo se je tudi, da je posvetovalni odbor OZN za Kongo, ki se je sestal včeraj pod predsedstvom Hammarskjoelda, soglasno sklenil, da morajo sile OZN zasesti letališče Ndjili pri Leopoldvillu, kjer je tudi prišlo do spopadov med sudanskimi četami in Mobutujevimi tolpami.

Posvetovalni odbor je sprejel tudi na znanje sporočilo Indije, da bo poslala tri tisoč vojakov v Kongo, takoj ko bo poveljstvo OZN poskrbelo za prevozna sredstva. Indijski predstavnik pa je poslal Hammarskjoeldu pismo, v katerem sporoča pogoje Indije za uporabljanje indijskih čet v Kongu. Pogoji so: 1. Za indijti na razpolago čete vtujini. sko vlado je skrajno težko da- Vendar pa je to storila zaradi resnega stanja v Kongu in ker hoče sodelovati, da se v celoti izvede zadnja resolucija Varnostnega sveta. 2. Indijska vlada je mnenja, da je rešitev kongoškega vprašanja odvisna predvsem od takojšnjega odhoda belgijskih vojaških in polvojaških elementov ter belgijskih političnih svetovalcev. Sleherno zavlačevanje bo samo poslabšalo položaj. 3. Indijska vlada se noče znajti v položaju, v katerem bi se morale njene čete boriti proti četam držav članic OZN, razen, če ne bo to nujno in s pooblastilom Varnostnega sveta, proti kongoškim vojakom, belgijskim vojaškim in polvojaškim enotam in plačancem drugih narodnosti. 4. Indijske čete se pošiljajo v Kongo kot ckrepitev in v nobenem primeru za nadomestitev čet, ki so jih druge države umaknile iz političnih razlogov. 5. Indijske čete se ne bodo smele v nobenem primeru uporabiti za eliminiranje političnih gibanj ali pa za podpiranje strank ali skupin, ki se postavljajo proti oblasti OZN. 6. Indijske čete se ne smejo ločiti ali pomešati z drugimi kontingenti. Nujno potrebno je, da ostanejo pod poveljstvom svojih častnikov. 7. Da se prepreči, da bi po umiku belgijskih vojakov oprema teh vojakov padla v roke skupin ali se uporabljala proti OZN, priporoča Indija inventar tega orožja. 8. Indijska vlada poudarja, da bodo stroški za vzdrževanje indijskih čet v Kongu v breme OZN.

Kakor poroča dopisnik pariškega lista «Le Monde», je Kasavubu dal ukaz svojim četam, naj streljajo, če bi jih skušale čete OZN razorožiti.

V zvezi s konferenco v Tananarive poročajo, da so Combe, Kalondži in njuni sodelavci že prispeli v prestolnico Madagaskarja. Tjakaj je prišla tudi delegacija iz Leopoldvilla, ki jo vodi Ileo. Baje bo Kasavubu prišel v ponedeljek. Razširile so se govorice, da sta tudi Gizenga in Kašamura odpotovala z letalom v Elisabethville in da se nameravata udeležiti konference v Tananarive. To pa ni bilo do sedaj še uradno potrjeno. Vsekakor ni zakonita vlada v Stanleyvillu predloga za udeležbo na konferenci odbila. Tudi predsednik pokrajine Leopoldville Kamitatu je izjavil, da je vedno pripravljen na pogajanja in da je treba izkoristiti vsako priložnost za razgovore, da se vidi, ali drugi pogajalci ne pokažejo, ali dejansko želijo konstruktivno diskusijo ali pa hočejo samo vsiliti svoje poglede. Kamitatu je brzojavil Gizengi in mu priporočil, naj sprejme udeležbo na konferenci. Gizenga je baje načelno pozitivno odgovoril Kamitatuju ter sporočil, da je pripravljen oditi v Tananarive, če dobi vsa potrebna zagotovila in letalo OZN, ker ne more imeti zaupanja v Čombeja in druge odpadnike, in tudi ne v katero koli letalsko družbo.

—«»—

Politični položaj v Maroku

RABAT, 14. — Maroški minister za informacije Aloui je na tiskovni konferenci izjavil, da je Hasen II. nasledil svojemu očetu z vsemi oblastmi, ki jih je ta imel. Postal je torej kralj in predsednik vlade. Razen tega bo Hasan ostal vrhovni poveljnik vojske in načelnik glavnega štaba. Hasan ni imel do sedaj nobenega sestanka z voditelji političnih strank. Prav tako ni prišlo do odstopa vlade. Na vseh sektorjih je zajamčena kontinuiteta. Glede možnosti vlade narodne enotnosti je minister izjavil, da se bo kralj obrnil do tistih, ki se mu bo zdelo potrebno, če bo mnenja, da je umestno reorganizirati sedanjo vlado ali pa sestaviti vlado narodne enotnosti.

Minister je dalje izjavil, da bo kralj ostal zvest vsem načelom politike njegovega očeta.

Glavna opozicijska stranka, «narodna zveza ljudskih sil» (ki ima levičarske tendence) je objavila izjavo, v kateri pravi, da bo še dalje vztrajala, da doseže podporo vseh političnih organizacij v državi glede programa dveh točk: izvolitev ustavodajne skupščine in sestava prehodne vlade, katere glavna naloga naj bo priprava volitev.

—«»—

Burgibov sestanek z Ben Jusefom

ZUERICH, 4. — Tunizijski predsednik Burgiba se je včeraj zjutraj sestal v Zürichu s svojim največjim političnim nasprotnikom Ben Jusefom, ki je pred nekaj leti zbežal v Kairo in ki je bil v Tuniziji obsojen na smrt v odsotnosti. Pred dvema dnevoma je švicarska policija Ben Jusefa aretirala v okviru varnostnih ukrepov ob prihodu Burgibe.

Burgiba je zaprosil policijo, naj mu dovoli razgovor z Ben Jusefom. Pripeljali so ga v Burgibov hotel, toda razgovor je bil zelo kratek. Ni znano, kako je razgovor potekal. Vendar nekateri trdijo, da je bil zelo buren in da je Burgiba očital Ben Jusefu njegovo politično dejavnost proti sedanjemu režimu v Tuniziji.

Pozneje je policija spremljala Ben Jusefa v Bazel, od tu pa je odpotoval v Nemčijo. Ben Jusef je bil prva leta Burgibov sodelavec v borbi za neodvisnost Tunizije. Do spora pa je prišlo, ko so se začela francosko-tunizijska pogajanja o avtonomiji. Od leta 1955 dalje je Ben Jusef živel v Kairu in deloval proti Burgibi. To je bil eden glavnih vzrokov za prekinitev diplomatskih odnosov med Tunizijo in ZAR. Leta 1957 je bil Ben Jusef obsojen na smrt v odsotnosti zaradi veleizdaje.

—«»—

ZDA in Laos

WASHINGTON, 4. — Predstavnik ameriškega državnega departmaja je v zvezi z Laosom izjavil, da se strinja s tistimi, ki trdijo, da Sovjetska zveza zaostaja kar se tiče prizadevanj za mirno rešitev laoškega vprašanja, zato da bi okrepila svoj vojaški položaj v tej državi. Predstavnik je dodal, da se strinja s poročilom nekega zahodnega časnikarja, da pošilja Sovjetska zveza na področje Severnega Laosa vsak dan 45 ton vojaškega materiala. Dodal je, da ZDA vedno podpirajo predlog laoškega kralja. Zanikal je, da je Velika Britanija načelno sprejela predlog mednarodne konference štirinajstih držav o Laosu.

Po zadnjih vesteh je laoška zakonita vojska okrepila svoje položaje na večini ozemlja v Severnem Laosu.

Predstavnik državnega departmaja je govoril tudi o navzočnosti kitajskih nacionalističnih čet v Severnem Laosu. Računajo, da znaša njih število okoli štiri tisoč mož. Kakor je znano, so ti vojaki pribežali v Burmo med državljansko vojno na Kitajskem leta 1949. Pogostoma so te čete napadale burmansko redno vojsko. V zadnjih mesecih so pred pritiskom burmanskih čet zbežale v Laos, kjer pomagajo uporniškim četam Buna Uma.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je trdil, da so ZDA večkrat opozorile formoško vlado, da so pripravljene sodelovati za rešitev tega vprašanja. Ameriška vlada se je odločila posredovati pri Cangkajšku, naj bi prepričal kitajske nacionalistične čete, ki še vedno operirajo v Burmi, da se vrnejo na Formozo. Računajo, da je v Burmi okoli deset tisoč kitajskih nacionalističnih vojakov. Za to se je ameriška vlada odločila šele, ko je neko burmansko lovsko letalo sestrelilo formoško letalo ameriškega tipa.

—«»—

Kennedy v sporu s katoliškimi kardinali

NEW YORK, 4. — Prvi katoliški predsednik ZDA, John Kennedy, se je po zaslugi ameriških katoliških kardinalov komaj mesec dni po prevzemu oblasti znašel pred kar precej nerodnim in kočljivim vprašanjem. Kardinali so namreč postavili zahtevo, skupaj s katoliškimi nadškofi in škofi, da se mora zvezni program za pomoč šolam spremeniti. Svojo izjavo so katoliški prelati postavili v četrtek, danes pa «New York Post» že piše, da je prava «ironija usode, ki postavlja v tem sporu prvega katoliškega predsednika naše države proti njegovi lastni cerkvi in mu hkrati približuje nekatere izmed tistih sil, ki so se upirale njegovi izvolitvi prav iz verskih razlogov». Tudi «Washington Post» poudarja, da spravlja kardinalska izjava katoliškega predsednika v prepir s katoliško hierarhijo. Ostali ameriški listi pišejo, da bo Kennedy prekršil sklepe najvišjega ameriškega sodišča, če bo dopustil zvezno pomoč konfesionalnim šolam. Posledica bi bila, da bi mu mnogi izmed tistih volivcev, ki so lani glasovali zanj, čez štiri leta odrekli svojo podporo. Če pa ne bo ravnal tako, potem bodo morali katoličani ugotoviti, da ni imelo smisla glasovati za katoliškega predsedniškega kandidata.

Predsednik senatorskega pododbora za šolstvo (demokrat) je predlagal nekak kompromis: vlada naj sestavi spreminjevalni predlog k programu za šolsko pomoč, na podlagi katerega, naj bi laične in zasebne šole prejemale posojila po nizkih obrestih za gradnjo svojih šolskih poslopij.

Skupna izjava Tita in Nkrumaha

Tito je včeraj odpotoval iz Gane na uraden obisk v Togo

AKRA, 4. — Predsednika Gane in Jugoslavije sta ponovno potrdila svojo popolno privrženost načelom neodvisnosti, suverenosti in enakosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav kot osnove za mir in za utrditev miru na svetu. Tito in Nkrumah sta v svojem skupnem sporočilu po končanih razgovorih odločno obsodila zločinsko delovanje belgijskih kolonialistov in njihovih agentov, zahtevata, da se belgijski kolonialisti takoj umaknejo iz Konga ter da se organizatorji in izvršitelji političnih ubojev kaznujejo.

Predsednika sta obsodila pokole Portugalcev v Angoli, resno diskriminacijo v Južni Afriki in zagotovila podporo alžirskemu ljudstvu v njegovi borbi za svobodo. Tito in Nkrumah sta izrazila upanje, da bo petnajsto zasedanje generalne skupščine učinkovito prispevalo k zmanjšanju napetosti, da bo OZN upoštevala nove sile v mednarodnih odnosih, in sta izrazila prepričanje, da bodo napori izvenblokovskih držav koristno prispevali v tej smeri.

Predsednika Jugoslavije in Gane sta obsodila oboroževalno tekmo, ki ogroža mir, in sta ponovno potrdila svoje prepričanje, da mir in napredek afriških narodov lahko temelji samo na tesnem sodelovanju in enotnosti afriške celine. Tito in Nkrumah sta z zadovoljstvom ugotovila razvoj prijateljskih odnosov med Gano in Jugoslavijo in sklenila, da se ti odnosi z razvojem gospodarskega in kulturnega sodelovanja še nadalje poglobijo.

Danes dopoldne je predsednik Nkrumah v spremstvu maršala Tita obiskal jugoslovanski rušilec «Split», kjer so jugoslovanski mornarji izvedli alarmne vaje. Pri vrnitvi na «Galeb», kjer je predsednik Tito priredil kosilo v čast Nkrumahu, sta si Tito in Nkrumah izmenjala darila.

Popoldne je predsednik Jugoslavije Tito odpotoval z avtomobilom na tridnevni uradni obisk v Togo. Tita, njegovo soprogo Jovanko in člane jugoslovanske delegacije je na meji med Gano in Togom osebno pozdravil predsednik Silvanus Olimpio z najvišjimi voditelji Toga.

—«»—

Likvidacija Židov v Makedoniji

SKOPJE, 4. — Usoda Židov v Makedoniji je bila tesno povezana s Hitlerjevimi načrti o razdelitvi tega območja. Na sestanku 21. in 22. aprila 1941 na Dunaju sta nemški minister Ribentropp in italijanski zunanji minister Ciano «precizirala» Hitlerjev sklep glede Makedonije z dne 12. aprila. Dva partnerja Osi sta se dogovorila o razdelitvi Makedonije na dva dela, izmed katerih je bil večji del priključen Bolgariji, drugi, manjši del pa Albaniji, oziroma Italiji.

Takoj po zasedbi je beograjska EG poslala svoj Einsatzkommando v Skopje. Ta ustanova je delovala na območju Makedonije dotlej, da so predali oblast bolgarskim okupatorjem.

Kot v vseh delih Jugoslavije, so tudi tu izvajale prve ukrepe proti Židom okupatorske enote v okviru splošnih represalij nad prebivalstvom. Pozneje so to nadaljevali bolgarski okupatorji po «lastni pobudi» in po nalogu tistih, ki so jim dali del Makedonije.

Oktobra 1941 so izvedli okupatorji prve brutalnejše ukrepe proti Židom. Tedaj so sprejeli sklep o likvidaciji židovskih podjetij. Židom so prepovedali trgovanje. Novembra istega leta je skopska policija izvajala akcije proti Židom, ki so pribežali tja iz Srbije.

Po ukazu so se morali Židje priglasiti «za registracijo». Kako šestino emigrantov iz Srbije je bolgarska policija izročila Nemcem, ki so Žide prepeljali v Beograd in jih v začetku decembra postrelili v Jajincih.

Prva polovica leta 1942 je prinesla novo trpljenje makedonskim Židom. Po zakonu, ki so ga izdali sredi leta, so morali Židje oddati bolgarski državni oblasti petino premoženja.

Po devetih dneh

Od dneva, ko smo na dvorišču stavbe z uredništvom «Primorskega dnevnika» našli bombo, ki po kdo ve kakšnem srečnem naključju ni eksplodirala, je minilo devet dni. V tem času je policija uvedla preiskavo in zvedeli smo, da je bilo zaslišanih več oseb, predvsem iz stanovanjskega poslopja v Ul. dei Giuliani 48, ki meji na poslopje, v katerem je naše uredništvo s tiskarno.

Rezultati preiskave še niso bili objavljeni. Zaradi tega domnevamo, da policija še vedno ni izsledila krivcev. Ne vemo, ali se preiskava nadaljuje, ali pa je bil «primer» že arhiviran — tako kot «primer» oskrunitve bazoviškega spomenika, ali pa bombe, ki je bila vržena na dvorišče Glasbene Matice v Ul. R. Manna 29.

Do kdaj bomo čakali na objavo poročila o rezultatih preiskave? Mislimo namreč na pozitivne rezultate, saj so vendar policijski organi že tolikokrat pokazali svoje sposobnosti, ko ni šlo za atentate na slovenske ustanove...

Mnenja smo, da bi se morali ti organi tokrat še bolj potruditi, ko je zlikovca obsodil celo tisti tisk, ki po navadi ob takih priložnostih govori o provokacijah. Končno pripominjamo, da smo čakali devet dni in šele danes postavili to vprašanje, tako da nam se ne more očitati nikakršno propagando izkoriščanje najnovejše akcije v tej zadnji protislovenski ofenzivi, ki še vedno ni zamrla.

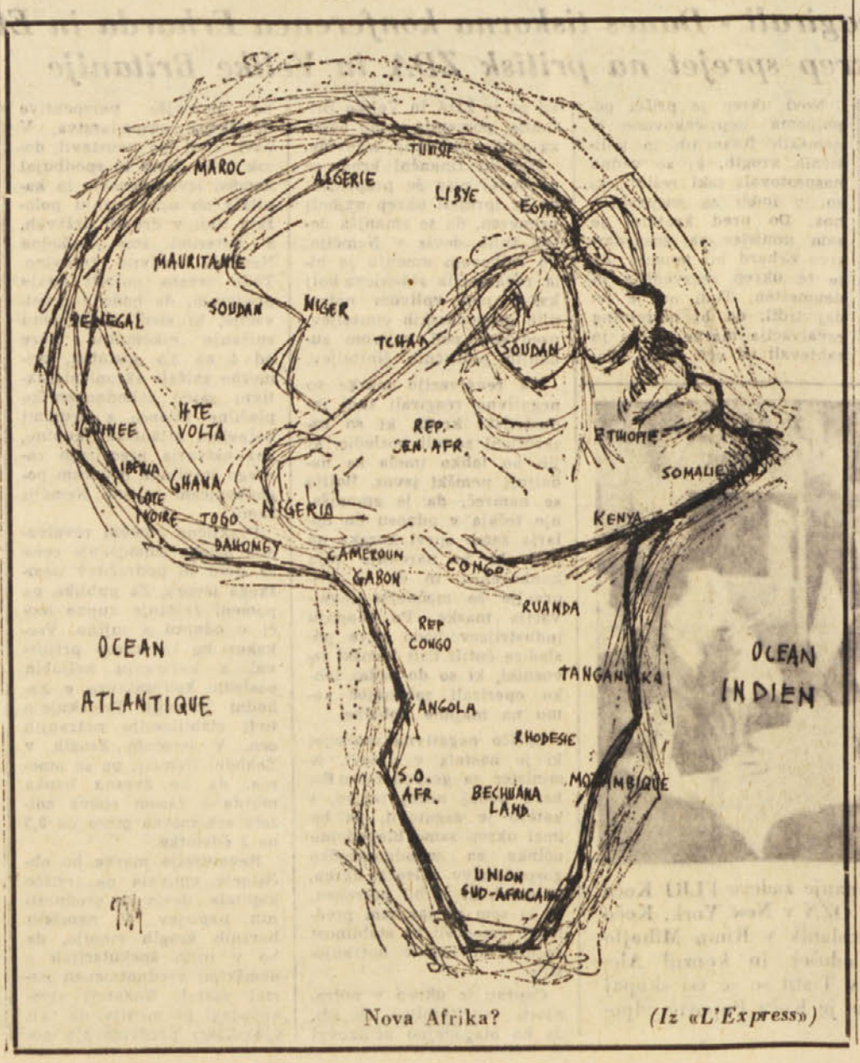

Nova Afrika? (Iz «L'Express»)

Negodovanje PSDI, PRI in levice KD zaradi pobude Malagodija

Kongres italijanskih monarhisto

Covelli obtožuje cerkev, da s podpiranjem KD vrši nedopustno diskriminacijo na škodo njegove, prav tako «katoliške» stranke PDI vabi demokristjane in liberalce v «organski desni center» Zadnja predkongresna zborovanja PSI

(Od našega dopisnika)

RIM, 4. — Predsednik vlade Fanfani je danes sprejel voditelja PLI Malagodija, ki mu je poročal o sklepih vodstva liberalne stranke i o vladnih ukrepih, ki jih liberalci smatrajo za nujne in neodložljive. Fanfani mu je dejal, da je dobršen del njegovih predlogov že vključen v vladne načrte ali celo na tem, da jih uresničijo.

Ta premišljen korak Malagodija je vzbudil precejšnje nezadovoljstvo med socialdemokrati in liberalci, pa tudi v levem krilu KD, ker liberalci skušajo na ta način spremeniti značaj podpore, ki jo PSDI, PRI in PLI nudijo Fanfanijevi vladi. Te stranke so namreč v preteklem poletju podprle Fanfanijevo vlado samo zaradi tega, ker se je. po ostavki Tambronijeve vlade obvezala, da bo «branila demokracijo» pred radikalizacijo italijanskega javnega življenja, niso in ne sodelujejo pa pri vladnem programu. S svojimi predlogi zakonodajnega programa Malagodi skuša dati vsaj videz neposrednega sodelovanja liberalcev pri določanju vladnega programa, s čimer bi Fanfanijeva vlada zadobila centristični značaj.

Od tod jeza PSDI, PRI in levega krila KD spričo tega tako očitnega manevra voditelja PLI.

Politični tajnik Moro je imel danes razgovor s svojima namestnikoma Scaglio in Salizzonijem ter nekaterimi drugimi prvaki KD. Razgovor se je sukal okrog Sicilije in Milana. Proučevali so možnost sestave enobarvne deželne vlade KD na Siciliji z zunanjo podporo drugih strank, vštevši PSI. S tem v zvezi pa se pripominja, da je ta možnost malo verjetna, ker v krajevni organizaciji PSI prevladuje Vecchiettijeva levica, ki bi težko podprla ta načrt KD.

Danes se je začel v Rimu prvi kongres italijanske monarhistične stranke, ki se je leta 1954 razcepila v dve stranki; nacionalno monarhistično stranko in ljudsko monarhistično stranko; voditelj prve je bil Covelli, voditelj druge pa Lauro. Leta 1959 sta se spet združili pod imenom Italijanska demokratična stranka (PDI), ki ima danes svoj prvi kongres. Na začetku so poslali pozdrav «Umbertu II.» in vzklikali «Živel kralj!». Ko je stopil v dvorano bivši predsednik deželne vlade na Siciliji baron in demokristjan Majorana della Nicchiara, so ga delegati pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem. Svoje predstavnike sta na kongres monarhistov poslali MSI in KPI, ostale stranke pa nimajo svojih predstavnikov; demokristjana Carmine de Martino in že omenjeni Majorana sta se kongresa udeležila iz osebnih nagibov. Na kongresu diskutirajo o zelo «važnih» vprašanjih, kakor n. pr. ali naj se stranka spet imenuje monarhistična ali ne, ali naj bo stranka v opoziciji nasproti Fanfanijevi vladi ali naj se le vzdrži itd. in temu podobno; delegat iz Trsta Grassi pa je celo izrazil željo, da bi vrnili Italiji «italijanska ozemlja, ki so prišla pod vrhovnost Jugoslavije»!

V svojem poročilu je Covelli poudarjal, da monarhisti niso na razpolago niti za centristično politiko, ampak izključno za politiko desnega centra in zatrjeval, da PDI ne bo več podprl KD, dokler bo njena politika usmerjena v levo. V ta «organski desni center» vabi demokristjane in liberalce. Cerkvi zameri, da podpira le KD in pravi, da je to nedopustna diskriminacija, ker so tudi oni katoličani.

Kongres se bo nadaljeval tudi jutri, zaključil pa se bo v ponedeljek.

Jutri se bodo predkongresna zborovanja PSI vršila v 50 pokrajinskih federacijah. V 48 so se že vršila; prihodnjo nedeljo se bodo vršila še v Benetkah, Bologni, Reggio Calabrii in Potenzi, 15. t. m. pa se bo začel v Milanu 34. kongres PSI. Med federacijami, kjer se bodo vršila jutri predkongresna zborovanja, so tudi Milan, Genova, Neapelj, Firence in Ferrara.

A. P.

—«»—

Nov protest FLRJ Albaniji

BEOGRAD, 4. — Jugoslovanska vlada je izročila danes odpravniku albanskega poslaništva novo noto zaradi prevratniškega in iredentističnega delovanja, ki je zilo ponovno dokazano na procesu proti albanskim vohunom v Prizrenu. Jugoslovanska vlada v svoji noti, ki jo je albanski odpravnik poslov prebral, a je ni hotel sprejeti, ugotavlja, da albanska vlada vodi sistematično vražno politiko proti Jugoslaviji, kar vodi k skrajnemu ostritvi odnosov in razpoloženju hladne vojne.

Dosedanji odpravnik poslov v Albaniji Mihajlo Vujičić je danes popoldne zapustil Tirano z letalom iz Tirane v Beograd. Ob tej priložnosti je izjavil novinarjem, da se je ska policija stalno zadržuje in izziva nameščence jugoslovanskega poslaništva in njihovih družin. Zaradi tega in izzivanje se je še povečalo po četrtem kongresu «Albanske partije dela», ko so albanski agenti začeli ogrožati življenja namestnikov jugoslovanskega poslaništva.

—«»—

WASHINGTON, 4. — Ameriški predsednik Kennedy je 8. marca sprejel predsednika Gane Nkrumaha, ki bo v New York na zasedanje skupščine OZN.

—«»—

Nemška marka

(Nadaljevanje s 1. strani)

V italijanskih gospodarskih in finančnih krogih so izrazili o revalvaciji marke zelo zanimanje in ugodno komentirajo.

Na sestanku guvernerjev Denarnega sklada, ki bo v januarskega septembra v New Yorku, so proučevali prošnjo zahodnonemške vlade in zaključili s soglasno ugotovitvijo, da bi nemška valuta dobila boljši položaj, ki bi bila posledica dejanskega stanja glede njene moči v trgu kakor tudi v odnosu do valutnih rezerv Zahodne Evrope. Te rezerve so se v tem letu v Nemčiji zvišale za dve milijardi dolarjev. To pomeni, da je glavni del zlata iz Francije prišel v Zahodno Nemčijo.

Po mnenju gospodarskih in finančnih krogov je odločitev revalvacija, in dodajajo, da je današnji sklep bonske vlade povezan z zahtevami zahodne vlade in rezultat prejšnjih razgovorov, ki jih je von Brentano v ZDA.

Po mnenju omenjenih krogov je revalvacija marke je odločno deflacionistična, ker bo, ko naj med drugim zavre nemški izvoz, kolikor zavre nemški izvoz, v skladu s splošnim gospodarskim interesom zahodnega sveta. Razen tega bo imel tudi blagodejne vplive v notranjosti, ker bo prispeval k večjemu finančnemu ravnotežju.

Kar se tiče dvostranskih odnosov med Italijo in Zahodno Nemčijo, je treba omeniti, da se bo na eni strani zmanjšala za pet odstotkov vrednost izvoza v Nemčijo, na drugi strani bo Italija v primerjavi z proizvodnja v nemško dobila na prednosti izmenjave.

Francoska trma onemogoča začetek pogajanj z Alžirci

Francija še vedno vztraja pri zahtevi, da morajo Alžirci pred začetkom pogajanj položiti orožje - Masmudi nadaljuje posvetovanja v Parizu - Ferhat Abas je odložil odhod iz Rabata

PARIZ, 4. — Tajni razgovori med francoskimi in alžirskimi predstavniki, o katerih trdijo, da so že nekaj časa v teku, so baje zašli v slepo ulico. Glavna težava je v tem, ker Francija vztraja pri svoji stari zahtevi, naj se še pred začetkom uradnih pogajanj ustavijo sovražnosti. Razen tega gre za spor tudi glede drugih važnin vprašanj: za prihodnost Sahare, kjer so bogata petrolejska ležišča, ter za izpustitev alžirskih voditeljev, ki so jih Francozi zaprli leta 1956.

V Rabatu vztrajajo, da so se prva pogajanja že začela v Švici, dodajajo pa, da prvi rezultati niso nič kaj spodbudni. Francija odklanja zahtevo, naj bi neodvisna Alžirija imela popolno suverenost nad Saharo. Razen tega zahteva, naj se ji v primeru razglasitve neodvisnosti Alžirije prizna pravica do vojaških oporišč v tej državi. Če se vse to poveže s francosko zahtevo o predhodni prekinitvi sovražnosti, pomeni, da Francija v bistvu ni menjala svojega stališča in vztraja pri svoji nepopustljivosti.

Na vsak način sta obe strani sprejeli vsaj načelo neposrednih pogajanj, in prav za začetek teh pogajanj so že dolgo časa v teku tajni neuradni razgovori. Nekateri opazovalci so mnenja, da bi do prekinitve sovražnosti lahko prišlo samo de facto, in s tem bi odpadel glavni pogoj, ki ga Francozi postavljajo za začetek pogajanj.

Tunizijski minister za informacije Masmudi, ki se je včeraj vrnil v Pariz, je izjavil, da je še vedno optimist ter da se bo prve dni prihodnjega tedna sestal z de Murvillom in s predsednikom senegalske vlade.

Iz Rabata poročajo, da je predsednik alžirske vlade zadnji trenutek sklenil, da bo ostal v Rabatu še en dan ali dva. Baje ga je zaprosil glavni tajnik Arabske lige Hasuna, naj odloži svoj odhod. Zaradi tega bo morda odložena napovedana seja alžirske vlade v Tunisu, ki je bila določena za prve dni prihodnjega tedna.

Predsednik francoske vlade Debre je danes govoril v La Rochellu. Izjavil je, da je najvažnejše vprašanje prav Alžirija. Dodal je, da je za sedaj potreben molk.

—«»—

«Venusik»

PARIZ, 4. — Profesor Sedov, ki je sedaj v Parizu, je izjavil, da niso znani vzroki, zaradi katerih so zgubili stik z «Venusikom». Vendar pa bodo sovjetski tehniki in znanstveniki skušali vzpostaviti stik s to vesoljsko postajo. Nadaljeval je: «Moje osebno mnenje je, da sovjetska vlada lahko pošlje človeka v vesolje kaj kmalu. Teoretično je zadeva rešena; sedaj je treba samo s poizkusi verificirati načrte.»

—«»—

Demonstracije proti Welenskemu

LONDON, 4. — Rasistični predsednik vlade federacije Rodezije in Njase Welenski je prispel danes zjutraj z letalom v London na konferenco predsednikov vlad držav Commonwealtha, in doživel hude demonstracije. Demonstranti so pred hotelom, kjer se je nastanil (gre za hotel «Dorchester», v katerem leži bolna tudi Elisabeth Taylor) metali petarde in smrdljive bombe. Prišlo je tudi do spopadov s policisti, ki so zahtevali pomoč policije na konjih.

Okrog sto petdeset demonstrantov se je namreč odtrgalo od povorke, ki je mirno demonstrirala med Oxford-Street in Hyde Park in ki jo je vodil laburistični poslanec Fenner Brockway z drugimi vodilnimi osebami protirasističnega gibanja. Povorka je štela več tisoč ljudi, med katerimi je bilo največ študentov in Afričanov. Na napisih, ki so jih nosili, so bili tudi: «Werwoerd mora od tod», «Spomnite se Shaperwilla».

—«»—

Kennedyjeva poslanica predsedniku de Gaullu

PARIZ, 4. — Potujoči ameriški poslanik Averell Harriman je danes izročil de Gaullu osebno poslanico ameriškega predsednika Kennedyja. De Gaulle je Harrimana sprejel danes opoldne. To vest je sporočil Harriman sam na tiskovni konferenci in napovedal, da se bo jutri sestal v Bonnu z Adenauerjem, v sredo bo v Berlinu, kasneje pa bo obiskal predsednika Gronchija in Fanfanija.

Z de Gaullom se je Harriman razgovarjal poldrugo uro, nato pa se je zadržal z njim na kosilu. Na tiskovni konferenci je Harriman dejal med drugim, da je vprašanje razorožitve «v rokah Hruščeva» in da se bodo ZDA pogajale o določenih vprašanjih z «največjo odkritosrčnostjo in z največjo željo, da se doseže sporazum». Harriman je hkrati potrdil, da ZDA nameravajo dejansko okrepiti «klasične» oborožene sile, seveda ne na škodo atomske oborožitve; pa tudi svojim obrambnim obveznostim do Evrope se ne nameravajo odpovedati.

Glede razgovora z de Gaullom je Harriman dejal, da je bil njegov cilj vzpostaviti zvezo med Kennedyjem in de Gaullom, ni pa pooblaščen pogajati se o določenih vprašanjih. Med razgovorom niso obravnavali možnosti sestanka med Kennedyjem in de Gaullom. Harriman je francoskemu predsedniku sporočil željo ameriškega predsednika, da bi se vzpostavili tesni odnošaji med francosko in ameriško vlado.

Glede ukinitve jedrskih poskusov je Harriman dejal, da je «moč upati v možnost sporazuma, če bo SZ bolj razsodna in če bo obstajala gotovost, da bodo vse stranke spoštovale morebitne sporazume o prekinitvi jedrskih poskusov».

(NADALJEVANJE)

sedem dni v svetu

lovanj: med Krščansko demokracijo in fašisti, hkrati pa je s tem nastala ena najbolj zapletenih kriz v povojnem političnem življenju Sicilije. Glavna težkoča (vsaj s stališča desničarskih krogov KD in liberalcev) je namreč v tem, da centristične deželne vlade ni moč sestaviti niti v primeru, da bi v tako rešitev privalili tudi socialdemokrati, ker z demokristjani in liberalci nimajo večine v deželnem parlamentu. Edina rešitev bi bila le naslonitev na socialiste. Toda demokristjanska in liberalna desnica odločno odklanjata tako rešitev s pretvezo, da so socialisti na Siciliji še manj «uporabni» kot drugod, ker je krajevna organizacija PSI v rokah leve struje Vecchiettija, ki jo desnica, in ne le desnica, ima za kriptokomunistično. V političnih krogih prevladuje mnenje, da bodo rešitev krize skušali zavleči čim dlje, vsa stvar pa se bo zaključila verjetno tako, da bodo razpustili sedanji parlament in razpisali splošne volitve v upanju, da bo novi parlament «boljši» od sedanjega.

Po dolgotrajnih pogajanjih med KD, PSDI in PSI, ki so jih bili nenadno prekinili in nato spet obnovili, so v Firencah končno dosegli sporazum o skupni občinski upravi, in tako je bil ponovno izvoljen za župana prof. Giorgio La Pira, ki so ga liberalci — zaradi njegove napredne socialne politike — bili pustili na cedilu in je moral podati ostavko, prefekt pa je bil imenoval komisarja.

Spričo okoliščine, da je kardinal Ruffini, nadškof v Palermu, še pred krizo deželne vlade na Siciliji, zbral na konferenco vse sebi podrejene škofe in jim dal podpisati izjavo, s katero obsojajo vsakršno sodelovanje med katoličani in socialisti v krajevnih upravah, in da je ta sklep navdušeno pozdravil predsednik italijanske škofovske konference kardinal Siri, je zanimivo stališče, ki ga je glede sodelovanja med KD in socialisti v nekaterih krajevnih upravah (kakor n. pr. v Milanu, Genovi, Firencah in drugod) zavzelo glasilo vsedržavne federacije katoliške duhovščine «L'amico del clero». Kar zadeva tako imenovane težavne upravne odbore, glasilo zatrjuje, da je treba priznati, da je KD tudi v teh primerih na edini mogoč način ščitila koristi svojih volivcev, ki imajo pravico zahtevati od KD dosledno rešitev, kjer je možna, imajo pa hkrati pravico zahtevati, da KD stori, kar je možno, kjer ni možna najboljša rešitev, da bi se ognili vsaj najhujšemu». Kar pa zadeva «okuženje» med katoliškim in marksističnim naukom, omenjeno glasilo pravilno poudarja, da «eno je mešati ideološka stališča in popuščanje glede programskih točk, drugo pa preizkusiti v krajevnih upravah dobro voljo in stvarno avtonomijo nekaterih socialističnih skupin, zlasti kjer alternativa pomeni ali frontistično rešitev ali komisarsko upravo». Tako je sedaj zmešnjava popolna: imamo škofe, ki zagovarjajo sodelovanje med katoličani in socialisti, škofe ki to odločno nasprotujejo in spet škofe, ki podpirajo desničarsko politiko obrambnega ministra Scelbe, in celo škofe ki odločno nasprotujejo fašistično usmerjenega predsednika vlade Segni. Tudi iz tega primera izhaja, da se v političnih krogih ni ozirati na to, kar reče ta ali oni škof, ker gre pri tem le za njegovo osebno mnenje, ki ga nika ni obvezna.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca d'Aosta 68 - Tel. 28-45
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

TRST - Ul. Moreri 7 Telefon št. 28 373
TOVORNI PREVOZI
POŽAR ARTEMIJ
v vse kraje tudi v inozemstvo

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
vsakovrstnega lesa za predelavo in kurjavo ter jamskega lesa.
TRST - Riva Grumula št. 6-I - Telefon 37-00

G. C. THORNLEY

KDOR SE ZADNJI SMEJE...

Henry Kendal je zaklenil vrata svojega stanovanja, odložil plašč in sedel k pisalni mizi. Potlej je še enkrat prebral pismo:

Izročil mi boste pet sto funtov, sam jih bom prevzel. Štiri dni časa vam dajem, da pripravite denar. Pet sto funtov ni velika vsota za človeka z vašim premoženjem. Vprašali se boste, čemu morda plačati. Povedal Vam bom. Poznal sem Vašega očeta. Kako je že bilo z njim in s ponarejanjem denarja? Mislite, da tega nihče več ne ve? Jaz vem, da se motite!

Seveda, če boste plačali, ne bom povedal nikomur. Zato imejte denar čez štiri dni, na večer, pripravljen. Bankovce po en funt, stare, prosim. Držite jezik za zobmi. Čakajte me sami. Policije nimam rad.

A. B. C.

Kendal je bil vznemirjen. Res je, sedaj je bogat, a bili so časi, ko je bil reven. Še ko je bil majhen deček v Camberu, je prišel njegov oče navzkriž s policijo. Zadaj v hiši je imel njegov oče namreč skrito sobico. In v njej je ponarejal denar. Stotine bankovcev. Ko pa je nekega dne policija sobo preiskala, je našla le nekaj bankovcev. Tudi ti so zadostovali. Henryjeva mladostna idila se je končala. Deček je odšel iz rodnega mesta, kjer so vsi poznali očetovo zgodbo. Odšel je v Norton.

Tu ga nihče ni poznal in nikomur ni govoril o svojem domu. Zaposlil se je v neki trgovini in čez nekaj let je dobil službo v banki. Vsi so ga imeli radi. Trdo je delal in srečo je imel. Sedaj vodi banko. Ljudje ga spoštujejo.

Oče je medtem v zaporu umrl, a vsi še niso pozabili nanj! Kaj naj stori?

«Če se bo zgodba o mojem očetu razvedela, bom moral odpovedati službo.» si je mislil Henry. «Moje sreče bo konec.»

Pa kako je skrbno varoval svojo skrivnost! Še poročiti se ni hotel, da ne bi bilo treba ženi pripovedovati o domu in družini in nadalje...

Položil je pismo na mizo in premišljeval: «Če mu sedaj plačam teh pet sto funtov, bo prihodnji mesec A. B. C. zahteval še več. Izsiljevanje se ne zaustavi pri prvem poizkusu. In čeprav mu plačam, ne vem, če bo res molčal. Naj obvestim policijo? Potem se bo še prej razvedelo. Povrh vsega ga niti ne poznam. Kako naj se uspram pred njim?»

Opazoval je ogenj v kaminu in bridko mislil: «Dolga leta sem garal. Je to zdaj konec? Kaj naj naredim?»

Ko se je Henry Kendal odpravljal v posteljo, je ogenj v kaminu že zdavnaj dogorel. A preden je legel, je vedel, kaj bo storil.

Štiri dni kasneje je zvečer sedel Henry na istem stolu. Napeto je prisluškoval previdnim korakom, ki so se bližali po cesti. Kratko je pozvonilo. Henry je odšel odpirat.

Na prag je legla senca neznanega moža. Henry je lahko videl s črno ruto zakrit obraz in dvoje trdih oči, ki so ga opazovale.

«Kendal?»

«Da. Ste vi tisti A.B.C.?»

«Da. Ste sami doma?»

«Da. Vstopite.»

Henry je skrivnostnega obiskovalca odvedel v sobo. Tu je zapazil, da drži mož v rokah revolver. Izsiljevalec se je živčno oziral po prostoru.

«Nikogar ni tukaj. Orožje lahko odložite. Močnejši ste od mene, tudi brez samokresa me lahko obvladate. Sedite k ognju. Ste koga skrili v sosedne sobe? Policija?»

«Policija ne ve ničesar, preglejte stanovanje, če hočete.» je mirno odgovoril Henry.

Obiskovalec mu je verjel na besedo. Sedel je in spravil revolver v žep. S pogledom se je izogibal Henryjevim očem.

«Torej boste plačali...» je dejal. «Prav je tako. Kaj bi dejali ljudje, če bi izvedeli čedno zgodbico o ponarejevalcu?» Zasmejal se je.

«Veliko tvegate,» je mrzlo pripomnil Henry. «Lahko vas prijavim policiji. Z izsiljevalci ne ravnajo preveč obzirno in vaše pismo bo zadosten dokaz.»

«Nikoli ne boste povedali. Preveč radi bi pozabili na preteklost. In končno tudi mojega imena ne poznate,» je odvrnil zakrinkani neznanec.

«Mora biti prav pet sto funtov? To ni majhna vsota.»

«To ni nič za vas. Lahko bi plačali še več. Kje je denar? Takoj mi ga izročite!»

Kendal je odprl mizni predal. Neznanec je spet stiskal revolver v roki. Henry pa je mirno vzel zavitek bankovcev in jih molče ponudil izsiljevalcu. Bankovci so bili stari in pomečkani.

«Dobro, prav je tako,» je zamrmral mož pod krinko in prešteval denar. «Da, to je pet sto funtov. Veseli me, da niste delali nobenih neumnosti. Kendal.» Mož je stopil k vratom, jih odprl in se na pragu ozrl:

«Mogoče vas bom še kdaj obiskal, kar čakajte name. Midva še nisva dokončala kupčije. Lahko noč, gospod bančni ravnatelj!»

Kendal je sam zase mrmral: «Da, midva še nisva dokončala kupčije, A. B. C.,» in prisluškoval porogljivemu smehu odhajajočega.

Čez kakih deset dni je Kendala v banki obiskal policijski komisar.

«Kaj lahko naredim za vas?» ga je Kendal prijazno pozdravil.

Komisar mu je ponudil bankovec za en funt. «Bi si ga ogledali, prosim?»

Kendal si je bankovec natančno ogledal. «Ponarejem je,» je povedal komisarju.

«Tudi nam se je zdelo,» je prikimal komisar.

«Kje ste ga dobili?»

«Oh, dobili smo več kot enega. V trgovinah in gostilnah, veste. Kaj pa v banki ste jih kaj zasledili?»

«Zaenkrat ne,» je dejal Henry.

«To je dobro. A le pazite. Kaže, da jih je precej v obtoku. Sicer pa smo razpečevalca že prijeli.»

«Ko pa je?»

«Allan Carol,» je povedal komisar.

Kendal je napeto premišljeval. Ne, tega imena se ni spomnil.

«Je denar sam ponarejal?» se je pozanimal.

«Preiskava ni ničesar odkrila, vsaj na svojem domu ni delal.»

«Noče povedati, kje je dobil ponarejeni denar?»

«Molči kot riba.»

«Kaj bo z njim?» je bil Henry radoveden.

«Eh, kaj, za lep čas bo ostal za zapahi. Nekaj let bomo gotovo varni pred njim. Kakih pet ali še več mogoče. Toda ne bom vas več motil, ravnatelj.» Komisar se je dvignil. «Saj vem, koliko dela vam bo povzročilo moje obvestilo o ponarejenem denarju. Dobro pazite v banki, prosim.»

Kendal je komisarja spremil do vrat.

«Kako je že ime tistemu, no, razpečevalcu?»

«Alan Brian Carroll.»

«Poglejte no — Allan Bian Carroll — A. B. C.!» Kendal se je zasmejal.

«Ah, saj res!» je vzkliknil v smehu še komisar. «A. B. C.! Še spomnil se nisem — kar dobro se sliši!» Dobre volje je komisar odšel iz banke.

Še boljše volje je Henry Kendal spet sedel za delovno mizo. «Pet let ali še več,» je premišljeval. «Dobro je to. Očetovi ponarejeni bankovci, ki sem jih skril in spravil, so mi kar prav prišli...»

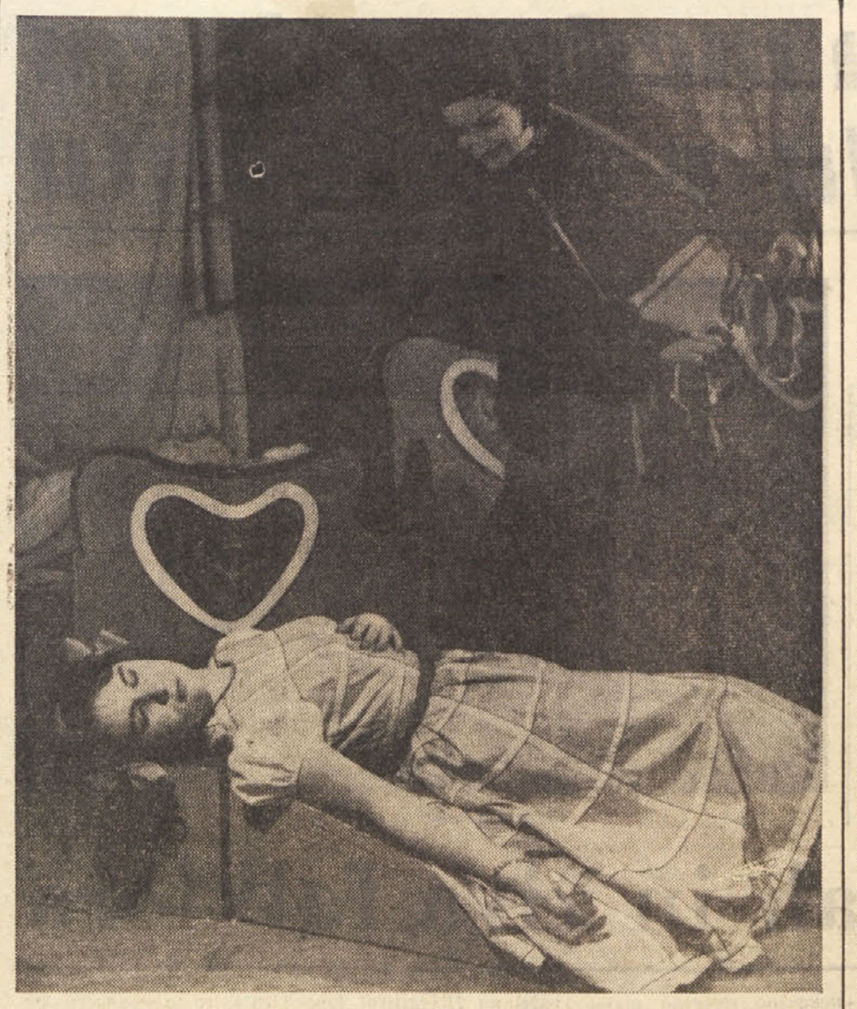

Danes popoldne bo v Avditoriju «Sneguljčica» zopet navdušila občinstvo: vse tiste, ki je še niso videli in tudi tiste, ki jo žele ponovno videti. Na sliki Sneguljčica (Miranda Caharija) in kraljica (Zlata Rodoškova)

OBET ZA PESNIŠKO PROIZVODNJO V TEM LETU?

V kratkem času so izšle štiri pesniške zbirke

Nekaj besed o prvih dveh zbirkah: France Filipič, Ptice letijo v daljavo; Mila Kačičeva, Letni časi.

Medtem ko je lani na področju poezije vladala v slovenski književnosti pravcata suša, pa kaže, da bo letos precej drugače. Že v kratkem času smo dobili štiri pesniške zbirke in to Franceta Pibernika, Franceta Filipiča, Mile Kačičeve in Janeza Menarta, napovedanih pa je še več drugih. Naj na tem mestu spregorimo najprej o zbirki Filipičevih pesmi «Ptice letijo v daljavo», ki je kot prva izšla pri mariborski založbi Obzorja.

Že precej let je minilo kar se je France Filipič predstavil slovenskim bralcem. Zato obsega nova, sedaj izišla zbirka, dokaj široko obdobje pesnikovega ustvarjanja. Od tod tudi širok krog motivov in slogovna neenotnost nove pesniške zbirke. Poleg pesmi, ki poveličuje naš čas in ki jim je bila povod naša ljudska revolucija, obsega nova Filipičeva zbirka vrsto izpovednih pesmi in nekaj sodobnih balad. Čeprav je za to pesniško zbirko značilno nasprotje med objektivno, nekako kolektivno občuteno liriko in med subjektivno, intimno poezijo, (to naj bi bilo tudi izraz nesoglasij dobe, v kateri so pesmi nastale), pa vendar velja, da je to knjiga razpoloženjske lirike, v kateri je nekaj pravih pesniških biserov.

Pesniška zbirka Franceta Filipiča «Ptice letijo v daljavo» ima šestero ciklov. Za uvod je avtor v ciklus «Rojstvo svobode» uvrstil štiri pesmi, porojene ob zmagi naše revolucije, na koncu pa je spet dodal zborno recitacijsko pesem «Bataljon na mrtvi straži», pesem znano že iz raznih proslav. V okvir teh pesmi pa je avtor nanizal svoje lirične pesmi, razdelje ne v petero ciklov: Na stezi bolečine, Življenje drevja in neba, Srečanja s smrtjo, Medigra ljubezni, Odgrnjeni obraz. V nekaterih pesmih, porojenih na bolniški postelji, (avtor se je nedavno zdravil zaradi posledic trpljenja v koncentracijskem taborišču), se pesnik z bridkim nasmehom ozira v življenje in ugotavlja bližino smrti. Pa tudi v drugih izpovednih pesmih je polno neke otožne melanholije, ki je močno značilna za celotno zbirko. Zanimive so zlasti pesmi, zbrane v ciklu Odrgnjeni obraz, v katerih se nam avtor predstavlja s popolnoma novim izrazom, s pesmimi kratkih verzov brez rim, ki spominjajo ne ekspresionistično liriko po prvi svetovni vojni. Vendar pa je v njih pesnik manj abstrakten, in so tudi po vsebini te pesmi bolj občutene in segajo globlje v pesnikovo duševnost. Te pesmi so zato morda najboljše stvaritve v celotni zbirki in pesniško najbolj dognane.

Medtem ko so prve pesmi Franceta Filipiča izpred let še pesmi v duhu takratnega pesniškega realizma, odlikuje pesmi nove zbirke moderen verz, kratek, večkrat brez rim, poln metafor, čeprav tudi vedno ne povsem izvirnih .Res pa je, da celotna pesniška zbirka, kot omenjeno, ni uravnovešena, saj obsega na eni strani izrazito subjektivne, izpovedne pesmi, na drugi strani pa pesmi, ki so izraz današnje dobe in ljudske revolucije. Ne glede na to pa pomenijo pesmi, zbrane v tej novi Filipičevi zbirki, rast v pesnikovem umetniškem razvoju.

Lepo opremo knjigi je prispeval Uroš Vagaja.

* * *

Druga letošnja pesniška zbirka, knjiga Mile Kačičeve pa kaže, da se nam letos obeta res obilna bera pesniških zbirk. Zbirka Mile Kačičeve «Letni časi», ki je izšla pri Cankarjevi založbi v Ljubljani v opremi Jakoba Savinška, je že druga pesniška zbirka Mile Kačičeve, sicer znane gledališke igralke ljubljanske Drame. To vsekakor dokazuje, da se Kačičeva resno ukvarja s poezijo in da nadaljuje pot, na katero je stopila z izdajo prve pesniške zbirke.

Drobna knjiga Mile Kačičeve vsebuje osemindvajset pesmi, ki jih je avtorica razdelila na štiri cikle z naslovi. Premišljevanje. «Od večera do jutra», «Zalostni eros», «Letni časi». Čeprav so med njimi nekatere zgolj kratke štirivrstičnice, pa je večina njih po zunanji formi enakih. In tudi ne glede na razvrstitev po ciklih, ki je več ali manj formalna, velja, da so si pesmi po svoji notranji vsebini in izrazu močno podobne. Vse so več ali manj pesmi zrele ljubezni, ki jih prepletata tu in tam čutno hotenje in včasih tudi resignacija. Knjiga «Letni časi» je torej zbirka ljubezenske lirike, kot je bila to tudi prva zbirka iste avtorice. In enako kot prva, tudi ta pesniška zbirka razodeva vso iskrenost avtorice, ki svoja najbolj skrita čustva, doživetja in erotične misli oblikuje v verzih. Tudi tiste pesmi, ki morda navidez nimajo z erotiko nobene zveze, so vsekakor le odsev ljubezenskih čustev. Zato vsekakor velja, da je pesniška zbirka Mile Kačičeve izrazita zbirka ljubezenske lirike.

Prav navedena motivna in oblikovna podobnost pesmi daje celotni zbirki neko enotnost in zaokroženost. Na drugi strani pa prav enotnost motivov in enak zven pesmi ustvarja pri bralcu neko monotonost in morda tudi naveličanost. Zato to ni zbirka, katere prebiranje pesmi do pesmi bi bralca navduševalo in pritegovalo. Stroga literarna kritika bo tem čustvenim izpovedim Kačičeve očitala monotonost, pomanjkanje raznolikosti in izvirne domiselnosti. Res pa ji bo morala priznati najvišjo mero iskrenosti. Seveda pa je pri tem vprašanje, če je za pravo vrednost poezije dovolj že sama iskrenost in so že sami intimni zapisi v verzih dobra poezija.

Pesniška zbirka Mile Kačičeve je torej zanimiva zaradi iskrene izpovednosti avtorice. Seveda pa je vprašanje, če bo zaradi prej omenjenih lastnosti, predvsem zaradi neke enoličnosti in ponavljanja motivov, všeč bralce min ljubiteljem pesništva. Utemljeno se da sklepati, da bo najbližja le ozkemu krogu, kateremu je tudi namenjena. Res pa je, da so ti intimni zapisi v verzih nekaj originalnega v slovenski poeziji. In kot tako, docela svojevrstno knjigo, moramo «Letne čase» tudi obravnavati.

Sl. Ru.

OB SEDEMDESETLETNICI, KI JE BILA NEKOLIKO SPREGLEDANA

Pesnik in skladatelj Ivan Zorman nam malo znan, ima v ZDA spomenik

Po rodu je iz Šmarja pod Ljubljano. S šestimi leti je že nastopal na koncertnem odru. Izdal je šest pesniških zbirk in napisal mnogo skladb.

Pravkar sem prejel iz Chicaga, kjer je kulturno, izdajateljsko in organizacijsko središče Slovenske narodne in podporne jednote in kjer izhajata največje slovensko glasilo - dnevnik «Prosveta» in slovensko-angleški mladinski list «Glas mladih — The Voice of Young» poslednjo — zapoznelo (septembrsko) številko, kjer je objavljen prevod Prešernove pesmi «Kam?». Prevod je priredil slovenski izseljenec, zdaj že tri leta pokojni pesnik, prevajalec, glasbenik in kulturni organizator Ivan Zorman.

Urednik mladinske revije, Louis Beniger, je objavil Prešernov prevod «Kam?» izpod peresa prevajalca Ivana Zormana (naslov prevoda «Whither?» ob sedemdesetletnici tega našega plodovitega kulturnega delavca, ki je z delom prispeval svoj delež, da mnogi člani našega naroda še niso utonili v tujem morju in jih ni pretopil ameriški topilni kotel («melting pot»), kakor to radi govore za mnoge naseljence, ki so utonili v tujem morju in pozabili na svojo domovino, jezik in rodno grudo.

Rahločutni, lirični pesnik Ivan Zorman je menda čutil tragiko majhnih narodov naseljencev v tujini, zato je v eni svojih pesmi zaprosil, naj ne pozabimo nanj:

Pomlad bo spet na svet
dahnila,
zemljo z zelenjem okrasila;
spet kos zapel bo z
mokrih vej,
spet cvet bo vstal iz
živih mej.
O, bratje, spomnite se me
tedaj —
nerad pozabljen bil bi
vekomaj.

Ivan Zorman je odšel s starši na daljno pot preko «velike luže», ko mu je bilo komaj štiri leta. Njegov oče je bil organist v Šmarju pod Ljubljano (na Dolenjskem), pa mu ta služba ni bila všeč, ker je bil odvisen od farovža, zato je odšel v Novi svet. Tudi v Ameriki se je oče predal delu na glasbenem področju.

Povezal se je s slovenskimi rojaki - izseljenci in je ustanovil pevski zbor in godbo. Preživljal se je s poukom glasbe. Seveda je v takem okolju dobil njegov Ivan veselje in ljubezen do muzike. Že kot otrok je prijel v roke instrument in je nastopal na koncertnem odru s šestimi leti ter prišel na glas čudežnega otroka.

Ker je dobil pri očetu temeljito glasbeno podlago, se je tudi Ivan predal glasbi, ki mu je bila glavni vir preživljanja.

Zormanova družina se je leta 1897 naselila v Clevelandu, ki je med največjimi naselbinami slovenskih rojakov; tu živi na tisoče naših ljudi, ki imajo kakih deset slovenskih narodnih domov. Zato je v tem mestu kulturno življenje zelo razgibano

Pesnik Ivan Zorman se je kulturno izživljal vse do leta 1957, ko mu je delo prekinila smrt.

Pesnik je izdal šest zbirk pesmi. Takoj po prvi svetovni vojni leta 1919 so izšle *Poezije*, tri leta kasneje *Pesmi* (1922), leta 1925 *Lirični spevi*, 1931 *Pota ljubezni*, 1933 *Iz novega sveta*, leta 1928 pa vrsta angleških prevodov slovenskih pesnikov Prešerna, Gregorčiča, Aškerca, Simona Jenka i. dr. Ti njegovi prevodi so izšli pod naslovom: *Slovene (Jugoslav) Poetry*.

Naši ameriški rojaki štejejo Ivana Zormana za svojega največjega pesnika in skladatelja. Všeč jim je zaradi nežnih izlivov in liričnih navdihov.

Ko je izšla zbirka Zormanovih pesmi, jo je ocenil tudi kritik Ljubljanskega zvona, ki je priznal lirične odseve ameriškega pesnika in pohvalil njegovo vzorno ljubezen do rodne grude in stihe polne rodoljubja. Vendar mu ni priznal pesniške širine in poetičnega razmaha, kar je razumljivo, saj je avtor rasel v daljni tujini in je živel pod vplivi tokov tujine. Zormana je primerjal s kamniškim vlakom, ki sicer vozi, a ne dospe daleč...

V Clevelandu, pa tudi drugih ameriških mestih, deluje več sto podružnic Slovenske narodne in podporne jednote in drugih slovenskih izseljeniških organizacij in kulturnih društev. Prav njim gre zahvala, da se je naš življenj očuval in kadar pridejo naši rojaki iz Amerike na obisk v staro domovino po 30, 40 in še več letih, govore še zmerom prijetno domačo govorico.

Zahvala zato gre društvom in slovenskemu tisku v tujini, pa v novejšem času tudi prizadevni Slovenski izseljeniški matici v Ljubljani, ki pošilja v tujino *Koledar*, mesečnik *Rodno grudo* in druge knjige, ki vežejo izseljence po vseh krajih sveta.

Smrt pesnika in glasbenika Ivana Zormana je pretresla vse naše rojake v Ameriki. Mož je umrl v nedeljo dne 4. avgusta 1957. Njegovo srce je prenehalo biti ob pol deveti uri dopoldne. Za organizacijsko sposobnost naših rojakov pa naj navedem, da je radijska oddajna postaja v Clevelandu, kjer skrbi za slovenske oddaje naš rojak in kulturni delavec Martin Antončič, res z ameriško naglico oddajala v eter spominsko svečanost za pokojnim Ivanom Zormanom že tri ure kasneje, to je ob pol dvanajsti uri. Uvodno spominsko besedo je spregovoril naš znani clevelandski organizacijski delavec in publicist Janko N. Rogelj, ki je prikazal bogato in pestro življenje umrlega rojaka Zormana. Na komemorativni radijski oddaji pa so sodelovali tudi drugi slovenski umetniki, tako solisti in zbori in recitatorji, ki so predvajali pesniške in glasbene ustvaritve pravkar umrlega Ivana Zormana. Slovenski virtuoz na orglah Fran Mišmaš pa je zaigral na orglah Zormanove skladbe, ki jih je avtor napisal za ta instrument. Truplo Ivana Zormana, ki je umrl v starosti 68 let, so položili na oder v največjem clevelandskem Slovenskem narodnem domu na St. Clair aveniji in v zadnje slovo mu je zapelo več pevskih zborov iz Clevelanda in okolice.

Danes pa stoji v Clevelandu že tudi spomenik, ki so ga rojaki postavili v počastitev vrlemu možu; tam imata spomenika tudi Ivan Cankar in Baraga.

Iz bogate zakladnice Zormanovih ustvaritev objavljajo pesmi in prevode mnogi naši listi in revije. Louis Beniger, urednik Prosvete in mladinske revije Glas mladih, pa Janko N. Rogelj in drugi objavljajo čestokrat spominke o pokojnem pesniku. V pohvalo pa naj omenim, da pripravlja po naročilu profesorice Marje Borštnikove slavistke na univerzi v Ljubljani, Tončka Kobilčeva, študentka slavistike, življenjepis in pregled dela pokojnega Ivana Zormana in ga bo predložila kot svoj elaborat za profesorsko nalogo.

Pesnik Ivan Zorman je poudarjal še v svojih visokih letih, da je treba slovenski mladini posvetiti vso pozornost, da bo ostala trdna in zvesta rodu svojih staršev. V Ameriki dorašča zdaj že tretji in četrti rod naših izseljencev in v nekaterih družinah najmlajši ne obvladajo več dovoljno jezika svojih staršev, zato prehaja slovensko-ameriška mladinska revija čedalje bolj v revijo napolnjeno z angleškimi teksti.

Kakor v prividu je pesnik Ivan Zorman zapisal v svoji pesmi: «Mladi ameriški Slovenijo»,)ki jo je napisal tudi v angleškem besedilu: To our young American Slovenes):

V večerni mrak gre trudni
naš korak,
v šumeče sonce vaš hiti
lehak, —
za nami leta tihega
trpljenja,
pred vami val kipečega
življenja;
za nami pogorišče mrtvih
nad,
pred vami novih časov
kleni sad.

* * *

Z ljubečimi željami se
poslavljamo,
na vašo daljno pot vas
blagoslavljamo.

Prav zaradi posrečenih čustvenih izlivov ljubijo ameriški Slovenci svojega poeta Ivana Zormana in so mu v Clevelandu, glavnem mestu ameriških naselnikov postavili spomenik. Pač zato, da so izpričali svojo hvaležnost, ko jih je prosil in jim naročal:

«O, bratje, spomnite se
me kedaj,
nerad pozabljen bil bi
vekomaj»...

JOŽE ŽUPANČIČ

Polemika o Pedi zemlje

Že nekaj mesecev traja v sovjetskih literarnih listih in revijah živahna polemika o romanu Ped zemlje, ki ga je napisal Grigorij Baklanov in je izšel preteklo poletje. Ped zemlje je vojni roman toda brez herojev. V njem nastopa skupina vojakov, ki brani neko mostišče na Dnjestru. To so vojaki kakor vsi drugi vojaki in prav tako kot drugi ne marajo umreti. Baklanov pripoveduje njihovo zgodbo, ane da bi se bal videti dobro in zlo», kot je napisal neki recenzent. Medtem ko ga je Literaturnaja Gazeta zagovarjala, so se Izvestja spotaknila ob ideološki pripravi pisatelja. Pri tem pišejo Izvestja: «Baklanov ima celo vrsto zagrizenih pristašev: ni literarne diskusije, kulturne debate ali ideološke polemike, na kateri nam ne bi zagovorniki njegove knjige vrgli pod noge — kot kako bombo — ime Baklanova.» Zlasti mu očitajo, da je posnemal Remarquovo delo «Na zapadu nič novega» in da je «napisal hvalnico strahopetnosti». Sedaj bo knjiga Ped zemlje izšla v Italiji pri založbi Feltrinelli.

Gillo Pontecorvo, režiser filma «Kapò», ki je v ožji izbiri petih tujih filmov, ki kandidirajo za »Oscarja». Med temi je tudi jugoslovanski «Deveti krog»

Tramvaj ljudi in neljudi

Sonce je zalivalo dolino polj in morje. Nižalo se je, prestajalo, sonce ni zašlo za Trstom.

Potem so se sence plazile po vseh ulicah in ljudje so se zagoreli in nasmejani vračali iz kopališč.

Od nekod pelje tramvaj, žice trzajo in kovinasti odjeki se mešajo s klepetom.

Glasovi se pretapljajo v veletok. Bučni so, čisti in ubrani.

Nad mestom se je razpela lepota, vsakdo, ki prihaja sem, pravi: lepo mesto,
mesto z lepimi ljudmi.

Ulice, kjer na vsakem koraku srečaš nepričakovane podobe. Vogal, bar, juke-box, ljudje, ki ob njem poslušajo popevke, kadijo. Natakarice so nasmejane s čarobno namazanimi očmi. Čaka jih toliko srečanj s toliko ljudi.

Sončniki se zgrinjajo v pastelnih barvah, avtomobili drve mimo sedečih temnopoltih postav.

Košček obale, kamor se zgrinjajo ljudje iz celega mesta, iz vseh kopališč.

Gruča kopalcev čaka na tramvaj. Leno čakajo. Tako so si podobni drug drugemu! Med njimi so štiri dekleta s stožčastimi slamniki, širokimi krili, preščipnjene v pasu.

Jasno, da se iz avtomobilov ozirajo za njimi. Mimoidoči pravijo:

«Štiri gracije.»

«Venere v visokopetnikih.»

«Sožitje Bardot in Marilyn.»

Mornarji gledajo za njimi z zadržanim dihom.

Stopijo na tramvaj. Pogovarjajo se:

«Zvečer mislim v kino.»

«Oh, videla sem že vse filme!»

«Greš pogledat še enkrat.»

«Se mi ne zdi vredno.»

Visoki, fini gospod pred njo se je sunkovito ozrl. Pogledal jih je srepo in divje.

Razumele so, da mu je šlo na jetra, ker so govorile po slovensko. Ena izmed njih je stopila bliže tistemu gospodu in dejala:

«Punce, se smejemo po slovensko ali po italijansko?»

«Ne, to je internacionalno!»

«Ubogi gospod je nervozen.»

«Alergičen za slovenščino.»

Gospod se je oziral, da bi našel še kakšnega človeka, ki bi ga presunilo, da frklje govore v tistem jeziku. Pred njim sta sedeli dami v klobukih in z mrežo na obrazu. Gotovo sta bili njegovih misli, toda zaposleni sta bili s psičkom.

Dekleta so ga obkrožile. Gneča v tramvaju je bila velika, čez nje je utegnil videti samo zagorele neke mamice s spečim otrokom v naročju. Ta gotovo ni imela časa, da bi mu pomagala.

Dekleta:

«Misliš, da kaj razume?»

«Bi prej eksplodiral, kot da bi se naučil kaj.»

«Sicer ni edini idiot.»

«Idiot» je rekla precej na glas. Spet se je sunkovito ozrl in jih divje pogledal.

Bile so vse štiri enake.

Niso bile blondinke, čeprav so imele pšenične lase.

Niso bile plavooke damice, čeprav so bile njihove oči sij, košček plavega neba v plavem morju.

Bile so bitja, ki nimajo pravice, da obstajajo.

In srebrni glaski so ponavljali:

«Pazi, da ne pljunte nate, škoda bi bilo oblekel»

Izstopile so.

Ko se je tramvaj premaknil, se je osem očí zapičilo vanj, s protestom.

Toda on je ostal tog, ni videl življenja.

«Gleda, kot bi nas hotel zaklati.»

«Zame ne eksistira.»

Dami s psičkom sta se tudi ozrli kot za živalmi, ki so jim ušle. Gospod jima je dejal: «Guardate le sciavette.»

Cesta, kot ogledalo svetla, je trzala pod kolesi. Ljudje so se ozirali za njimi.

Student: «Kot štiri vodne boginje.»

Trgovec: «Lepše kot modeli.»

Umetnik. «Ko vas bom narisal, lahko umrem.»

Štiri deklice si pravijo:

«Zejna sem.»

Zavijejo v bar.

Sonce blišči v njihovih laseh, štiri silhuete se zlijejo v razbiti jazz.

IRENA ŽERJAL

Zanimiva doživetja na mednarodnem folklornem festivalu v Agrigentu

Tekmovale so skupine iz 16 držav - Prvo nagrado je dobila folklorna skupina «Milenko Cvitkovič» iz Sarajeva

Z najhitrejšimi vlaki sem do Agrigenta, kamor sem odpotoval «kot opazovalec» na svečanosti mandeljnovega cvetja in v okviru letih na 8. mednarodni folklorni festival, porabil natanko 52 ur. Če odštejem Rim, ki še danes — in zlasti danes — utripa po ustaljenih življenjskih normah «velemestnih kontrastov» in kjer mimogrede žrtvuješ dva tisočaka zato, ker si na postaji Termini čakal nekaj ur na zvezo z južnim delom italijanskega škornja, je bila vožnja na Sicilijo prav zabavna. Sicer pa: vse ceste vodijo v Rim! Ta maxima bi se v resnici morala glasiti: vsa takoimenovana «evropska turistična civilizacija» se konča v Rimu, kajti bližč in beda filmsko-romantične «stazione Termini» impresivno dokazuje, da Italijanom ne zmanjka tako hitro denarja za zunanjo podobo svojega «večnega mesta» in da se investicijska sredstva samodejno krhajo, ko gre za italijanski jug. Kako čudovit je pogled z vlaka, ko se Rimu bližaš ali od njega oddaljuješ: bazilika sv. Petra, zeleno-volkasta patina krasnih kupol, pa Kolosej in kilometri ohranjenega obrambnega zidu južno od Rima. Potem pa še druga, malo manj spodbudna plat: cela naselja kolibic, «oplemenitenih» s pločevimo starih konzerv, kakor ptičje kletke, med katerimi sem videl capljati napol nage, razkuštrane otročaje. Pa nikar ne mislite, da na takoimenovanih «strehah» teh monstruoznih podrtij nisem opazil televizijskih anten!

Če namenoma pozabim še zelo vidne napise «Duce-Führer» na mnogih hišah ob progi na italijanski jug (saj pravim: to je «zdrav» smisel za komercialni turizem-Nemci naj se v Italiji počutijo kot doma!), je bila vožnja do messinskega trajekta še kar spodobna. V Messini pa se je moj potni načrt zmešal v štreno hudih nasprotij: s svojim nedolžnim vprašanjem postajenačelniku, kako in s katerim vlakom bom najhitreje v Agrigentu, sem sprožil sprva ognjevito diskusijo, potlej pa še prepir med kopico službenih in neslužbenih ljudi. Eden me je napotil na vlak proti Cataniji, drugi je dokazoval prednosti palermske smeri. Naposled sem vrgel dinar in sedel na vlak proti Palermu. Da bi nikoli ne bil...! Menjal sem pet vlakov in po devetih urah izstopil na ploščad Agrigenta, mesta na sredozemski obali Sicilije.

V reklamnih prospektih sem našel kup zgodovinskih podatkov, ki pojasnjujejo neukemu turistu, da se je to mesto — tedaj Akragas, pod Rimljani Agrigentum — rodilo natanko leta 582 pred našim štetjem, in sicer na sotočju rek Akragas in Ypsas. Ustanovili so ga prebivalci dorskega mesta Gela na južni obali Sicilije. V dobi razcveta je to mesto štelo celo 800.000 prebivalcev (Diogenes Laertius), znamenita Dolina templjev pa je posledica zahvale Akragažanov, ki so v znani bitki pri Himeri leta 480 pred n. š. temeljito ugonobili Kartažane. 80 let kasneje pa so le-ti spet ponovili svoj napad, tokrat z uspehom. Kartagina je vladala vse do prihoda Rimljanov, ki so s svojo roko (še bolj pa z mečem) ugonobili to mesto. V spomin tega civilizacijskega ugonabljanja stoji današnji Arigento s komaj kaj več kot 30 tisoč prebivalci in z velikim smislom za uspešno prodajanje turizma. Številni templji, katakombe, grobnice in razvaline, ki se od daleč zde kot črnikaste škrbine v ustih metuzalemskega konkvistadorja, tvorijo Dolino templjev, do katere je speljana moderna asfaltirana cesta. Okrog tudi najbolj neznatnega dorskega stebra pa se košatijo male restavracije, kak hotel ali pa vsaj improvizirana stojnica, kjer dobiš vse, samo miru ne!

Agrigento ima eno glavno ulico, in to je Via Atenea. Sploh pa so tam vse ulice in trgi starogrški. Značilnosti, ki veljajo več ali manj za vso Sicilijo in italijanski jug: neznosen hrup ob času, ko ugaša dan, odprte trgovine vse dotlej, ko je še kak človek na ulici. Tudi do polnoči. Vsaka tretja trgovina prodaja gramofonske plošče in sem tako na enem samem sprehodu po Via Atenea doživel natanko osemkrat reprizo celotnega letošnjega Sanrema. Če je «temperament» to, da kdo govori hrupno in glasno, potem so prebivalci Agrigenta v tej disciplini olimpijski rekorderji. Kavarn v smislu stare, resda že malo arteriosklerotične Evrope, namreč kavarn z mizami in stoli tam ne poznajo.

Sploh pa je ta Sicilija zame še vedno mali tabù: na postaji v Agrigentu nihče ni imel pojma (!?) o kakšnem folklornem festivalu. Ko sem poskusil z oznako: 18. Sagra del Mandorlo in fiore — nič! Z menoj je bil neki Tržačan, ki so ga še manj razumeli kot mene.

Po treh minutah vožnje s postaje me je taxi odložil pred hotelom «Gellia» in računal 800 lir. Bravo, sem si mislil, lepa ouvertura v sicilijansko avanturo. Naj o cenah v hotelu — resda I. kategorije, kajti drugam so mi iz pomembnih razlogov odsvetovali! — rajši ne govorim. Agrigento sem doživljal po svoje. In plačeval po svoje. Za vse znane in neznane ljudi, zlasti pa za hotelskega portirja, sem bil «signor Slavo». In seveda deležen blazne vljudnosti, ki me je stala blaznih napitnin. No, seveda: ohranjal sem ugled! To pa ni tako poceni, kot bi si kdo mislil! In sploh je tamkaj, kar se ugleda tiče, vse življenje zgneteno na dva skupna imenovalca: prvo so «navadni ljudje» ali skratka «ljudstvo», drugo pa so «dottori». Le-teh je pa toliko, da me je bilo sprva sram plebejskega porekla brez akademskega prilastka. Že koj drugi dan pa se mi je začel vzbujati sum nad vso to množico «dottorjev» in ko so tudi mene začeli označevati s to formulo, mi je postalo jasno, da pač tudi Sicilija ne sme zatajiti svoje grško-kartaginske preteklosti.

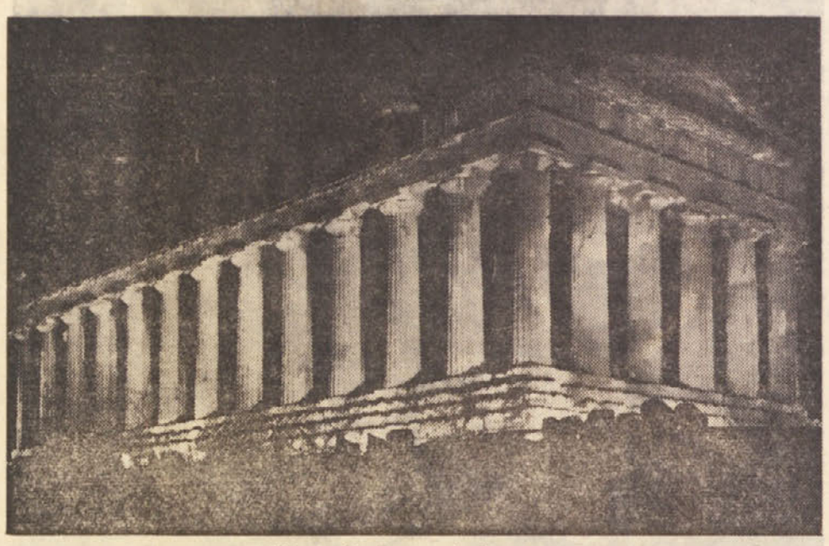

Tempelj sloge v Agrigentu

Muzejski prah in živa folklora

8. mednarodni folklorni festival v Agrigentu je trajal tri dni. Prva dva v veliki dvorani «Supercinema» (približno 1.500 sedežev) s po dvema predstavama, tretji dan — v nedeljo — pa pred «Templjem sloge», kakšnih 5 km iz mesta. Da so Italijani lahko dobri organizatorji, je izpričala že lanskoletna olimpiada. Tokrat sem spoznal, da je najpomembnejši stimulans njihove organizacije — denar: pokrajinski Turistični urad v Agrigentu živi (in ne slabo!) od denarja, ki ga črpa iz skladov ministrstva za turizem in gledališča. Stalno pa je v tem uradu (v mestu, ki nima več kot 30 tisoč prebivalcev) zaposlenih okrog 20 uslužbencev. S predsednikom in še direktorjem na čelu. In tako so si organizatorji tega festivala lahko omislili televizijskega režiserja Uga la Rosa in dva napovedovalca — vezalca folklornih nastopov. To sta bila Lilly Lembo (napovedovala je tudi v Sanremu) in simpatični, duhoviti in res šarmantni Nuccio Costa.

Folklorne skupine iz šestnajstih držav (in dveh kontinentov, kot je to s poudarkom vselej dodal konferancier!) so nastopale s programi, ki so trajali okrog 15 minut. Že v Agrigentu sem jih — zase, kajpada! — zvrstil v tri kategorije, in sicer: klubi protestantskih pastorjev — muzejski prah, ki lega na pljuča — stilizirana, a živa folklora. V prvo skupino sodijo predstavniki Antilov, Avstrije, Belgije, Holandske in Švedske. Sicer prikupni antilski črnci so ob očitno malodušnem prepevanju starih francoskih chansonov migali z boki in je bilo to — vsaj kar se deklet tiče! — še dovolj vznemirljivo. Kljub temu pa so občinstvu precej slabo solili pamet, kako se pleše mambo ali samba ali pa beguine. Edina ugotovitev: Sicilijanci nimajo rasnih predsodkov, ker so vzorno tolkli ob dlani in je bilo vsaj to precej imenitno. Avstrijci so pokazali od moljev menda že precej razjedene starinske noše, cilindri na moških glavah, desetminutno disciplinirano korakanje ob zvokih francjožefovskega marša (menda mu je kumoval celo Radtezky!) in izraz onemogle svečanosti na obrazih pa so dokazovali globoko pripadnost minulemu stoletju. Belgijci so ponovili parado s cilindri (skupina «Tist en Triene» iz Rhode Saint Genese), ob slabo uglašeni harmoniki «zaplesali» svoj «tist» in «triene», dvignili zastavo in samozadovoljno odkorakali. Holandci, skupina, iz Frisije, so do solz zabavali: spet v cilindrih, toda tokrat za spremembo na več ali manj plešastih, častitljivih glavah najmanj 50-letnikov in starinska garderoba na razmajanih figurah starih mamic. «Isspolka» (po naše «polka na ledu») je bila edina stvar, ki je od daleč dišala po tem, čemur pravimo «plesni korak», vse ostalo (hakketoni, sktose trije, de Tiserne) je bilo nekakšno slovesno premikanje sprva v krogu, kasneje v dveh vrstah in tako dalje. Skupina «Svenka Ungdomshingen for Bydekultur» iz Stockholma, kostumsko precej razkošna, je s prav tako radostjo kot ostale dokazovala pripadnost hladni nordijski rasi. Neverjetno, koliko polk je v vseh teh državah udomačenih: josseharadspolska, slangpolska. vastgotapolska... itd. In če še z grenkobo pomislimo, da je polka pravzaprav poljski ljudski ples...!

Drugo kategorijo predstavlja «muzejski prah, ki lega na pljuča» in so ga na sončno Sicilijo prinesli Francozi, Grki, Španci in deloma tudi Amerikanci. Dve francoski skupini — iz Alzacije in Provence — sta plesali starinske obredne plese in treba je reči, da so bili po studioznosti in stilistični čistosti izjemni. Zlasti plesi alzaške skupine iz Obermoderna, kjer so prišle do izraza v «l'inglese» ženske solistične figure. Skupina Grkov z otoka Krfa z garderobo, ki je blizu Makedonije, je ob glasbi na starih ljudskih instrumentih izvajala nekaj antičnih helenskih motivov. Španci (ki so prišli načičkani z žametom in mavrico trakov) iz Leride so bili komaj za spoznanje gibčnejši, a nosijo na duši napako vseh «nefolklornih» narodov: ne znajo svojih zanimivih plesov stilizirati, jim dati formo, jih povezati v celoto. Publika v dvorani «Supercinema» je s hrupom (za moje pojme je bil precej servilen!) pozdravila plesno skupino iz ZDA — «American Square Dances». Osem parov v cowboysko konfekcijo oblečenih plesalcev — in magnetofon s posneto glasbo. «Vodja skupine» govori odn. poje v mikrofon navodila in plesalci sprotno menjajo položaj v starih figurah, ki datirajo še iz časov kolonistov. Nič posebnega, eno pa drži: izvajalci morajo imeti prekleto dober refleks, da lahko improvizirajo te «plesne sprehode» križem kražem.

Tretja skupina je «živa folklora». Sem sodi mlad ansambel «Val d'Acragas» iz Agrigenta z zvenečim pevskim zborom, mladim solistom in ljudskimi napevi v sicilijanščini, n. pr. «Iucava lu me cori» ali «Picciutteddi d'Agrigentu». Fantovsko-dekliško obredje «spoznavanja in prve ljubezni», razbit vrč in precej bogato garnirano kmečko simboliko zaključuje «ballo nell'aia», vznesen ples v ritmu tarantelle. (To skupino je zavod «Primorske prireditve» v Kopru povabil na II. festival jugoslovanske folklore in bo brzčas nastopila tudi za tržaške Slovence na Stadionu). Češka skupina «Vscan» iz Všetina na Moravskem je s svojimi čardaši (vplivi madžarske folklore) in ukrajinskimi plesnimi elementi (kazaček) vnesla v moje pojmovanje o folklori dovolj nereda, v festivalsko dvorano pa dolge aplavze. Treba je priznati: plesali so briljantno, ognjevito, zlasti «plese s sekirami», in spodbujali sebe in občinstvo z vriski, še bolj pa z občasnimi streli iz pištol. No, vsa zadeva je bila precej neresna in bolj podobna živahni opereti kot ljudski folklori.

Z naravnost lovskim instinktom za senzacijo in «dramaturgijo programa» so organizatorji postavili Jugoslovane na zadnje mesto. In niso se zmotili. Mlada folklorna skupina «Milenko Cvitković» iz Sarajeva (letos že drugič v Agrigentu, torej so poznali «psihozo»!) je na vseh petih naspotih tako sprovocirala občinstvo, da sploh ni nehalo s ploskanjem. Moram že reči, da sem naslednje dni vselej z nekim ciničnim, obenem pa tudi malo zlaganim poudarkom govoril vsem, ki so me hoteli poslušati (teh pa, verjemite, ni bilo malo!), da sem Jugoslovan. Posavski, banatski, makedonski, bunjevski plesi, pa živopisnost ljudskih noš, za amaterje presenetljiv ritem in temperament, zelo podjetna in (na žalost) hudo preračunana koreografija je Jugoslovanom že v prvi sapi prinesla najvišjo oceno. Žirija, ki so jo prireditelji nametali kar po naslovih in pripadnosti «kastam» (in ki sploh ni imela pojma o folklori, ki n. pr. ni vedela, kaj naj ocenjuje, ali koreografijo, ali glasbo, ali kostume, ali soliste!), je seveda slovesno podelila srebrn pehar naši skupini. Jaz pa sem «na robu dogodkov» razmišljal o tem, da ima Jugoslavija vsaj dvesto boljših folklornih skupin in da bi gostje tega 8. mednarodnega folklornega festivala brzčas sploh docela ponoreli, če bi videli n. pr. enega od ansamblov «Kolo», «Lado» ali pa «Tanec». RAI-TV je del jugoslovanskega sporeda posnel in prenašal, navdušen vezalčev tekst pa je mlade Sarajevčane uvrstil med «najboljše jugoslovanske plesne ansamble». No ja, dejal sem sam pri sebi: tem se niti ne sanja, kaj je prava jugoslovanska folklora. In me potlej sploh ni več čudilo, ko so deževala povabila za nastope po Siciliji in so se menagerji kregali med seboj, kdo ima prednost in nudi boljše pogoje.

Sicer pa: naj bo tako ali drugače — Jugoslovani so v Agrigentu pokazali samo delček, za naše pojme precej skromen delček žive in razvejane jugoslovanske folklore in odnesli prvo mesto. Lani so bili drugi, tik za Čehoslovaki. Za letos so bili previdni: koreografijo so za spoznanje «razbohotili», jo dekorirali z glasbenimi vložki in napravili tudi par sprememb «za oko». Prvo mesto je vsekakor priznanje, nastop pred Templjem sloge v nedeljo popoldne, ko se je v čistem ozračju v daljavi modrila obala Sredozemskega morja, pa je to priznanje še potrdil.

MILAN LINDIČ

Folklorna skupina iz Isernie

GRAFOLOG ODGOVARJA

CICA: — Radi dajete drugim nasvete; to je zelo lepa navada, pazite pa se v tej zvezi vsakega

Čaka ste lan rokav

tiravanja in odgovornosti; vsakdo namreč gleda življenje s svojimi očmi in če ne gledamo vse z njegovega stališča je naš nasvet lahko prav usoden. Ne spuščajte se v prepire ne drugih ne v zvezi samega sebe. Gibajte se veliko na svežem zraku in dajajte prednost hranam, katere večina je sestavljena iz zelenjavne osnove. Ne napihujte malo pomembne stvari in jim ne pokladajte prevelike pažnje. Opustite preveliko tradicionalnost in konserzativnost.

CELEJA: — Upoštevajte nasprotna mišljenja in želje v zvezi tega; prilagodite svoje načrte trenutni situ-

Čakamo odgovora

ciji in ne skušajte zmagati za vsako ceno. Na osnovi ugodnih zvez in močne finančne osnove boste dosegli to kar že daj časa pričakujete. Že dalj časa ste na razpotju, končno pa se bo le treba odločiti. Oprema, potrpežljivost, pa tudi ljubeznivost moremo zasledit v črtah Vašega karakterja. Ne objokujte preteklosti, zrite z zaupanjem v bodočnost, situacijo pa imajte trdno v roki.

IDEALIST: — Ne mislite, da je s težavami konec, ko premostite ta ali oni problem. Ne uspavajte se

Vedel resnico

reč na trenutnih uspehih, ampak bodite budni še v naprej. Nova odkritja v zvezi usode najbližjih naj vplivajo porazno na bodoče delo. Slaba volja podre še tisto, kar smo preje ustvarili! Zato se ne poskušajte zbegati, kajti so ljudje, katerim bi bilo kolebanje v Vaše strani po volji. Često vsi pozabljamo, da po dežju zasije vedno sonce. Ljubosumje moti srčni mir, vendar boste sprevideli, da so dvomi in nezaupanja na napačnem mestu.

BELA KRAJINA: — Ne smete takoj vreči puške v koruzo. Če bi bilo tako, potem bi bilo na svetu

nemadporoče pod

malo posejane koruze... Svoje napore izkoristite predvsem za svoj praktični napredek, kajti s samo teorijo, katero ne boste načrtno in praktično uporabljali, se Vam ne bo posrečilo doseči tistega, za čemer hrepenite. Trenutne depresije preganjajte z menjavo okolja in navezovanjem stikov z novimi ljudni. V začetku Vam bo to delalo težave, pa boste vseeno uspeli!

PRIČAKOVANJE: — Ne smete si misliti, če ste ženska, da so le drugim vrata odprta na stežaj in da le drugi lahko dosežejo zaželene uspehe. Prav enako možnost imate tudi vi, samo otresti se morate mišljenja, da boste kar danes ali jutri dosegli uspeh in obmisliste še dovolj močni, da bi se spustili v tok življenja.

HOROSKOP

Veljaven od 5. do 11. marca

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Ob začetku tedna boste v srčnih zadevah naleteli na male ovire, nato pa se bo vse uredilo in boste imeli lepo zadoščenje. Zanimivi razgovori, ki bodo zelo koristni za vaš uspeh v poklicnem delu. Srečni dan četrtek.

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) Ne razburjajte se zaradi malenkostnih sporov z drago osebo, ker boste razčistili neko važno zadevo in bo potem zavladal mir. Normalno poklicno delo. Dobili boste vabljive ponudbe in predloge. Službeno potovanje. Pismo.

Dvojčka (od 21. 5. do 22. 6.) Nepričakovan obisk vas bo spravil v zadrego, a boste kos položaju. V poklicnem delu morate biti bolj optimisti, vztrajni in spretni, sicer ne boste dosegli uspeha, ki si ga želite! Ne jemljite si k srcu zadeve drugih. Srečni dan torek.

Rak (od 23. 6. do 22. 7.) Zelo si morate prizadevati, da se ne boste sprli z drago osebo in tako pokvarili harmonijo, sicer vam bo žal. Zadoščenje v poklicnem delu, ker se bo vse razvijalo po vaših željah. Uresničili boste neki svoj načrt. Pismo.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) V srčnih zadevah nič novega. Če se hočete spustiti v ljubezenske dogodivščine, morate še malo počakati. V poklicnem delu vam bodo zvezde naklonjene in boste dosegli zavidljive uspehe. Opustiti boste morali neki načrt. Obisk.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Potolažite se, ker se boste zaman trudili, da bi se pobotali z drago osebo. Krivda ni vaša. Vse se bo uredilo, ko se bo draga oseba o tem sama prepričala. Uresničili boste neke svoje načrte s pomočjo razgledane osebe. Imeli boste polne roke dela. Pismo.

Tehtnica (od 23. 9. do 23. 10.) Dosegli boste sporazum z drago osebo, kar bo zelo razveselilo vaše srce. Čaka vas vedno bolj intenzivno poklicno delo. Zelo vam bo koristila vaša intuicija, da boste dosegli prav lepe uspehe.

Škorpijon (od 24. 10. do 22. 11.) Vse boste lepo uredili in dosegli sporazum z drago osebo, če boste ohranili mirne živce. Nepredvideni dogodki, ki bodo ugodno vplivali in vam omogočili uspeh v poklicnem delu, čeprav se boste znašli pred novimi nalogami.

Strelec (od 23. 11. do 20. 12.) Lepa priložnost za utrditev srčnih vezi in koristen razgovor z drago osebo. Prijetne novosti. V poklicnem delu nobene spremembe, sicer pa se vam obeta nekaj, kar vam bo zelo koristno. Uredili boste neko zadevo. Pismo in obisk.

Kozorog (od 21. 12. do 20. 1.) Ne zadovoljni boste, ker bo neki vaš načrt šel po vodi in boste morali koliko razočarani. Nič za to, saj boste imeli drugo zadoščenje. Naleteli boste na resne zadeve v poklicnem delu. Bodite vztrajni in odločni. Srečen dan petek.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Čakalo vas prijetna presenečenja. Malenkostne ovire v poklicnem delu. Ki jih boste lahko premagali. Razgibani razgovori in prepiri, a ne po vaši krivdi. Lepa priložnost za izlet. Pismo.

Ribi (od 20. 2. do 20. 3.) Bodite bolj uvidevni in bolj popustljivi, da boste lahko preprečili nepotreben spor z dragim osebo. Ugodne razmere za uresničitev koristnih pobud v poklicnem delu. Pazite na svoje zdravje. Prijateljski obisk. Srečen dan nedelja.

iz naših krajev

Od 27. maja do 4. junija v prostorih «Idroscala»

VIII. TRŽAŠKA RAZSTAVA CVETJA v mnogo večjem obsegu kot doslej

Na razpolago skoraj še enkrat toliko prostora kot v Pomorski postaji - Naši cvetličarji naj pokažejo večje zanimanje

Pogled na paviljon tržaških cvetličarjev, ki so razstavljali na lanski razstavi cvetja

Po dolgih pogajanjih je bilo sklenjeno, da bo tržaška razstava cvetja — letos že osma po vrsti — od 27. maja do 4. junija v prostorih «Idroscala».

Izbira datuma in prostora je zelo posrečena. Upoštevati moramo namreč, da je v času, ko bo razstavljalcev, kar bo nedvomno vplivalo na obisk razstave. Prav zaradi tega pričakujemo mnogo večji obisk tujcev in ljudi z oddaljenih pokrajin, tako da bi utegnili biti letošnji obisk večji kot kdajkoli prej. Izbira datuma pa ni ugodna samo zaradi možnosti večjega obiska: v tem času je namreč na razpolago mnogo več cvetja, kar smo omenili, da bomo na razstavi videli dosti več kot v prejšnjih letih.

Tudi vprašanje prostora je velike važnosti. Razstavljalci bodo imeli namreč skoraj še enkrat toliko prostora na razpolago kot so ga imeli v Pomorski postaji. To bo tudi omogočilo ureditev raznih jezerc, postavitev dreves, vodnjakov in izvirov, kar bo nedvomno v največji meri pripomoglo k poživitvi in obogatitvi razstavnega okolja.

Spočetka je obstajala bojazen, da bodo zaradi velike cvetlične razstave v Turinu odpadli številni tradicionalni razstavljavci, zlasti tuji. Toda bojazen se je pokazala za neutemeljeno, kajti doslej je odbor prejel že celo vrsto prijav. Tako lahko danes že z gotovostjo rečemo, da bodo med tujimi razstavljalci sodelovale naslednje države: Avstrija, Nemčija, Švica, Romunija, Brazilija, Španija, Francija in Anglija, medtem ko še ni gotova udeležba Amerike, Turčije in Urugvaja. Če k številu razstavljavcev prištejemo še tradicionalna cvetličarska podjetja iz Italije, zlasti še uprave raznih mestnih vrtov, potem smo lahko že v naprej gotovi, da bo razstava v vsakem pogledu uspela.

Tu pa bi radi omenili še vprašanje sodelovanja jugoslovanskih cvetličarjev. Osem razstav je že šlo mimo, a doslej še nismo videli niti enega jugoslovanskega razstavljavca, čeprav je dobro znano, da ima Jugoslavija dobro razvito cvetličarstvo. Saj ni treba stopiti daleč. Zadostuje, da pogledamo v Opatijo ali celo v bližnji Portorož, pa že lahko vidimo, da tam posvečajo cvetličarstvu veliko skrb. In kaj bi šele lahko rekli za Split ali pa Zagreb!

Zato mislimo, da bi lahko tudi jugoslovanski cvetličarji začeli sodelovati na tržaški razstavi cvetja, ki iz leta v leto pridobiva na svojem mednarodnem pomenu.

Za zaključek pa še nekaj besed o sodelovanju naših domačih cvetličarjev. Skoraj gotovo je, da bo tržaška pokrajinska uprava tudi letos prispevala določen znesek denarja (verjetno pol milijona lir) za ureditev razstavnega prostora, v katerem bodo razstavljali domači cvetličarji. Če je bilo v prejšnjih letih zaradi zgodnje pomladanske dobe omogočeno sodelovanje le omejenemu številu naših cvetličarjev (predvsem onih, ki imajo cvetličnjake in rastlinjake ter tople grede), pa bo letos drugače. Tudi na odprtih gredah bo v času razstave mnogo cvetja, tako da bodo na razstavi lahko sodelovali tudi drugi cvetličarji.

In zaželeno bi bilo, da bi jih bilo čim več. Prostora bo na razpolago za vse in zato priporočamo vsem našim cvetličarjem, da se že zdaj začnejo pripravljati na sodelovanje pri razstavi. Saj ni treba, da pripeljejo na razstavo gore cvetja: dovolj je, če izberejo nekaj najlepših primerov cvetja, ki ga gojijo. In če bo recimo petnajst takih razstavljavcev, bodo lahko vsi skupaj tudi nekaj pokazali.

V teh dneh bo baje sklican sestanek vseh naših domačih cvetličarjev, na katerem se bodo pomenili o raznih vprašanjih, ki so v zvezi z bodočo cvetlično razstavo. Če drugega ne, tedaj priporočamo vsem cvetličarjem, da se vsaj sestanka polnoštevilno udeležijo. In po tistem, kar bodo slišali na sestanku, naj se šele odločijo za sodelovanje ali ne.

Poudariti pa moramo še, da je dosedanje sodelovanje cvetličarjev na tržaški razstavi cvetja vzbudilo med obiskovalci samo pohvale in cvetličarji so bili vedno deležni zlatih in srebrnih medalj. Zato je vsaka skrb, da bi domača udeležba ne mogla konkurirati s tujo — povsem odveč in neutemeljena.

SESLJAN

Kako lepa in naravnost edinstvena bi bila naša obala, če bi bila tudi leva stran tako urejena kot je desna. A tamkaj je industrijski sektor — kamnolom Casale. Naglo ruši stene in se širi v notranjščino. Do kod in še koliko časa? Turizem in kamnolom v njegovi sredini se ne trpita. Prepričani smo, da če bi bilo to narčič. Vino je okusno. Končno naj omenimo, da so začeli popravljati šolsko poslopje, ki je v slabem stanju.

BAZOVICA

Italija je država, v katero prihaja preko poletne sezone ogromno tujcev, ki pustijo tukaj lepe denarce, ki močno pripomorejo državnemu proračunu. Zaradi tega pa je potrebno iti tujcem na roko v vsakem pogledu, že zato, da se jih privablja. Pa poglejmo, kako je tu pri nas s to rečjo. Naša vas je povsem slovensko naselje in meji na vseh koncih na sosedno Jugoslavijo. Skozi vas gre vsak dan polno tujcev in se razume, največ Jugoslovanov. Mnogo jih pride preko mednarodnega bloka na Pesku. Že tu te neprijetno dirne v ušesa spakedranka «Pese», zelo ponesrečen in grd prevod za naselje Pesek, kjer živijo od vedno Slovenci. Voziš se dalje po lepi cesti v Bazovico. Na prvi hiši pa te v vseh mogočih jezikih pozdravi velika napisna tabla. Seveda v slovenščini so napis «pozabili» dostaviti, pa čeprav pride iz Jugoslavije, največ slovensko ali slovansko govorečih ljudi. Že iz vljudnosti do nas in še posebej do jugoslovanskih turistov bi moral biti poleg tistih pozdravov v nerazumljivih jezikih tudi pozdrav v slovenščini ali srbohrvaščini. Tako početje je naduto ignoriranje sosedov in svoje manjšine, ki živi tu ob meji.

MEDJA VAS

Ker se bolj redko javno oglašamo, nismo javili, da je kmetijsko nadzorništvo že konec lanskega leta priredilo pri nas 14-dnevni večerni kmetijski tečaj, ki ga je vodil dr. Baša. Pridružil se mu je še drugi predavatelj, ki je po njegovi uri po nekaj minut govoril o živinoreji v italijanščini, kar pa nismo dobro razumeli. Le predavanja v preprosti domači govorici zaležejo in je čudno, da tega ne upoštevajo. Obisk je bil manjši kot običajno (okrog 15), in to zaradi prezgodnje ure predavanja.

Staro napajališče sredi vasi bo ukinjeno in bosta namesto tega zgrajeni s sredstvi iz jusarskega zemljišča dve novi: eno na vzhodni, drugo na zapadni strani vasi. Tako bo ustrežno enim in drugim gospodarjem.

Potrebno pa bi bilo postaviti na drugem oključu proti Štivanu tablo z ustreznim opozorilom na nevarnost, da se preprečijo nesreče, ki pretijo voznikom-tujcem zaradi ostrega ovinka in močnega padca ceste. Že nekajkrat so vozniki komaj ušli nesreči. Tudi smo že omenili, da bi bilo potrebno ob tej cesti nasaditi drevje (kot je že bilo nekoč), ki bi jo obsenčilo. Cesta je namreč močno izpostavljena zlasti popoldanskemu soncu. Skozi vas gre več izletnikov na Grmado; ti bi se mnogo bolj zaustavljali v naši gostilni, če bi bila bolj sodobno urejena. Gospodar to vidi in bi prostore rad preuredil in opremil, a je vmes vprašanje izplačila vojne odškodnine, na katero še vedno čaka.

Posestnik Radetič ima že vso zimo osmico in bo skoro pri kraju. Za njim bo obesil bršljanovo vejo posestnik Perkovič. Vino je okusno. Končno naj omenimo, da so začeli popravljati šolsko poslopje, ki je v slabem stanju.

ŠTIVAN

Štivan lahko razdelimo na tri dele: na naše prvotno naselje, na ribiško naselje in na papirnico. Vsako od teh ima svoj življenjski pečat in vodi svoje ločeno življenje. Pravi Štivančani imamo — skoro izključno kot delavci — svoje težave, stalno odvisni od zaslužka pretežno v ladjedelnici in v papirnici. Najbolj nas skrbi beseda «brezposelnost», ki pa nam trenutno priznaša. Kot zavedni Slovenci smo na strani borcev za naše narodne pravice. Izpolnjujemo svojo narodno dolžnost in pošiljamo svoje otroke v slovensko šolo, kjer se s prizadevanjem naše gospodične učiteljice, ki jih vzgaja kot skrbna mati, pridno učijo in dobro napredujejo.

Kot Devin in Sesljan smo tudi mi deležni prometa za velemesto, a imamo od tega le otopele živce. Vsak korak čez to ali ono cesto pa pomeni živčno napetost.

Prečna pot med tržiškim in goriškim cestnim trakom je urejena; potrebno bi bilo urediti (asfaltirati) še ono od te poti proti goriški cesti.

Med vrelcema tik pod cesto je že četrto leto ribogojnica za postrvi, last nekega bivšega novinarja, ki se baje ukvarja s pisanjem knjig. Če je tako, si je izbral posrečen kotiček. Vse je skromno in skoro neopazno, le nekaj psov-čuvajev vsako toliko motu z laježem to tihožitje. Zanimivo, a kot slišimo tudi dobičkonosno podjetje.

Delo na polju je v polnem teku, saj je treba nadoknaditi zamujeno. Na sliki vidimo kmeta iz Sovodenj, ki koplje rodovitno zemljo

KRIŽANKA

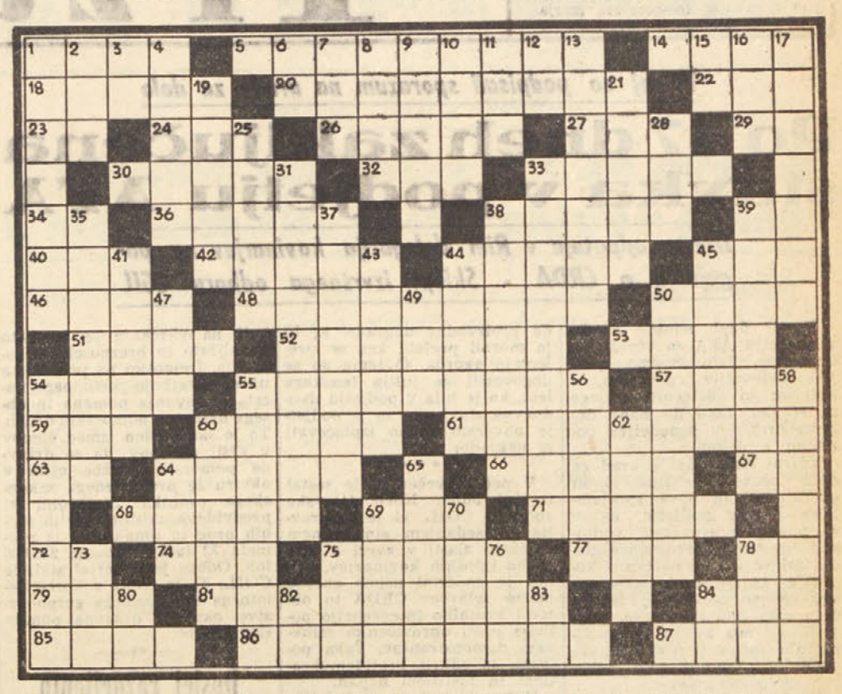

VODORAVNO: 1. kemična prvina — kovina, 5. opravljam strugarjenje, 14. bojni klic, 18. trda trava, slaba krma, 20. izdelovalec ali prodajalec neke oblacilne potrebščine, 22. glasbeni pojem, 23. učenje, 24. lošč, 26. zajemam vodo, cepim, 27. stvar, zadeva, 29. dva enaka predloga, 30. kar je napeljano, 32. zelišče, zelenje, 33. preobračam se, letim navzdol, 34. medmet 36. nagovarjam s ti, 38. krajevni prislov, 39. grška črka, 40. mesto v Belgiji, 42. pritok, privalitev, 44. gosposka soba, 45. del telesa, 46. del telesa, 48. netrpežen, nereden, 50. kmetijsko orodje, 51. zločin proti življenju, 52. počasen. zahtevajoč veliko časa, 53. orodja gozdnih delavcev, 54. grški mitološki junak, 55. diktiran, 57. severnoevropska reka, 59. premik telesa, 60. poškropljen, pomočen, 61. naročilo, 63. začetnici imena in priimka enega izmed voditeljev slovenskih partizanov, ki je sedaj član republiškega izvršnega sveta Slovenije, 64. sporočim, 66. neveljaven, brez vrednosti, 67. nikalnica, 68. gosposka peč, 69. etiopski plemenski poglavar, 71. gnetem, obdelujem testo, 72. ako, 74. zahodnoevropska reka, 75. preproga, 77. reka v Angliji, 76. slovenski tednik, 79. enote ploščinske mere, 81. pismo znamenje, 84. predlog, 85. neoblečena, 86. manipuliranje, 87. del plezalčeve opreme.

NAVPIČNO: 1. s pohabljeno nogo, 2. potočna žival, ki živi tudi v morju, 3. reka v Sibiriji, 4. mešanec belih in črnih staršev, 6. avtomobilski znak za Turčijo, 7. termin, 8. povelje, nalog, 9. pripadnik ljudstva, ki je živelo za Rimljanov v Galiji, 10. menično poroštvo, 11. glavno mesto evropske države, 12. druga in prva črka besede pod 75. vod, 13. kraj v stari Grčiji, po katerem se danes imenuje najtežja disciplina v lahki atletiki, 15. del telesa, 16. ljubezen med jeleni, 17. območje okoli severnega tečaja, 19. židovsko moško ime, 21. regularen, 25. zapredek sviloprejke, 28. mikavnost, zagovor, ki naj izzove nadnaravne učinke, 31. stiskalen, zadrgovalen, 33. nekoliko poležim, postopam brez dela, 35. z napori povzročim, da komu popustijo moči, 37. koljem, ubijam, 38. napolnjen; tudi pijan, 39. specifičen, 41. ime državnika Burgibe, 43. nebesni pojav, 44. staro mesto v Feniciji, 45. premožen, 47. orožje, 49. čebula, 50. sovjetski državnik, po katerem se zdaj imenuje največje mesto v Vzhodni Prusiji, nekdanji Königsberg, 54. prebivalec afriške dežele, 55. časnikar, 56. ki se dogaja ponoči, 58. eden izmed gričev v Rimu, 60. značaj, smisel, 62. vrsta začimbe, 64. dvojica, 65. brezploden, 69. moško ime, 70. neke barve, 73. doba, 75. nakaznica za denar, 76. otok med Anglijo in Irsko, 78. število, 80. vas v okolici Ljubljane, 82. grška črka, 83. enaka soglasnika, 84. okrajšava za plemeniti.

RESITEV KRIŽANKE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. kapar, 6. Begej, 11. skladen, 13. rovec, 15. st, 16. trezen, 18. Na, 19. VS, 21. strn, 23. kliring, 25. pika, 27. strina, 29. Alani, 30. volani, 32. trop, 33. B(oris) Z(iherl), 35. oda, 36. kobilar, 37. Rog, 38. pena, 40. golota, 41. up, 42. pacati, 43. komiji, 44. na, 45. sirena, 47. liti, 48. kol, 49. estrada, 51. pik, 53. kv, 54. kače, 55. neroda, 56. Klara, 58. enoten, 60. Roma, 61. predori, 63. ukan, 64. ja, 65. Er, 66. nemiri, 68. or, 69. nadih, 72. majaron, 74. hodim, 75. nekam.

NAVPIČNO: 1. kk, 2. alt, 3. park, 4. Adela, 5. rezila, 7. Er, 8. gong, 9. Eva, 10. je, 11. strip, 12. nerada, 14. cviliti, 15. strog, 17. Nina, 20. skala, 21. strop, 22. NN, 24. ni, 25. poboji, 26. Ana, 27. strupen, 28. abeceda, 30. volitve, 31. irealen, 34. znana, 36. komik, 38. parada, 39. ata, 40. gol, 42. piroman, 44. nočem, 45. stroj, 46. diadem, 48. katar, 50 ser, 51. plen, 52. kroman, 54. kokon, 56. Kr, 57. arije, 59. nu, 61. prid, 62. Irak, 65. Edo, 67. Ira, 70. ah, 71. hi, 73. OM.

RECEPTI

NADETA JABOLKA

10 srednje debelih jabolk, 6 dkg sladkorja, 6 dkg rozin, limonina lupina, pest sesekljanih orehov, žlička smetane.

Olupljenim jabolkom izdolbemo peščišča, jih nadenemo in spečemo v dobro namazani kozici.

Nadev: Sesekljane orehe, limonino lupinico, sladkor in smetano dobro zmešamo

KMECKA OHCET

2 krvavici, 2 pečenici, ¾ kg svinjskega stegna, sol, 2 stroka česna, ščep kumine, 5 dkg masti, 1½ kg kislega zelja, 1 žlica moke za podmet, 1 žlica paradižnikove mezge.

Svinjsko stegno obdrgnemo s soljo, s sesekljanim česnom in kumino, ga damo v kozico, polijemo z vročo mastjo in spečemo. Posebej spečemo tudi krvavice in pečenice. Zelje dušimo do mehkega, ga podmetemo, mu dodamo žlico paradižnikoe mezge, nakar ga dobro prevremo. Dodamo še mast, ki nam je ostala od pečenja klobas.

Zelje, denemo v plitvo skledo, nanj položimo na rezine zrezamo svinino, ob njo pa na eno stran zrezane pečenice, na drugo pa na četrtine narezane krvavice. Kmečka ohcet ni popolna, če vsemu temu ne dodamo še kruhovih cmokov.

JETRNI ZVITEK

6 dkg maščobe, 6 dkg moke, 3 jajca, za noževo konico pecilnega praška, ščep soli.

Nadev: 20 dkg poljubnih jeter, poper, sol.

Maščobo dobro vmešamo in ji počasi dodamo rumenjake. Ko vse to naraste, primešamo še trd sneg iz beljakov in moko, ki smo ji dodali pecilni prašek in sol. Vse skupaj rahlo premešamo in namažemo za pol prsta na debelo po dobro namazanem in z moko potresenem pekaču. Testo na pol spečemo v srednje vroči pečici, nakar ga namažemo z nadevom, še vročega zvijemo in znova denemo v pečico, da se vse skupaj dobro prepeče. Ohlajeno rulado zrežemo na prst debele rezine, jih denemo na krožnike in nanje nalijemo čiste kostne juhe.

ROZINOV NARASTEK

12 dkg surovega masla, 12 dkg sladkorja, 14 dkg moke, 1 rumenjak, 1 beljak, pest rozin, pol pecilnega praška.

Maslo dobro vmešamo, dodamo rumenjak in polovico sladkorja in znova mešamo. Ko je masa penasta, primešamo presejano moko s pecilnim praškom in trd sneg iz beljaka, med katerega smo vtepli preostali sladkor. Dodamo še očiščene rozine, znova zmešamo in denemo v dobro namazan model. Pečemo počasi ¾ ure.

GOVEJI BIFTEK PO LOVSKO

4 manjši za prst debeli bifteki, olje, mast, surovo maslo, 10 dkg šampinjonov ali lisičk, sol, limonin sok, smetana, zelen peteršilj.

Bifteke zdrgnemo z oljem, zložimo na krožnik in pustimo najmanj pol ure. Nato jih pečemo 3-5 minut na vroči masti in jih med pečenjem stalno zalivamo. Pečene zložimo na topel krožnik k pripravljeni prikuhi (n. pr. cvetači). Medtem dušimo na surovem maslu očiščene in na koleščke narezane gobe. Ko se zmehčajo, jih osolimo, dodamo limonin sok in smetano. Z njimi obložimo bifteke in jih še potresemo s sesekljanim zelenim peteršiljem.

MESNA ALI GOBOVA RULADA

6 rumenjakov, žlica smetane, žlica moke, ščep soli, poper, sneg 6 beljakov, mast za pekač, nariban sir; surovo maslo.

Nadev: **Poljubno meso (lahko tudi razne vrste mesa), sol, poper, mast, gobe, šunka.**

Dobro umešamo rumenjake, smetano in moko, osolimo, popopramo in dodamo še trd sneg iz 6 beljakov. Zmes vlijemo v dobro pomaščen vroč pekač in hitro spečemo pri močni vročini. Pečeno ploščo prevrnemo na prtič, potresen z naribanim sirom. Hitro jo pomažemo z nadevom, zvijemo v rulado, polijemo z vročim surovim maslom in potresemo z naribanom sirom.

Nadev: naredimo ga iz zmletega ali na drobno sesekljanega mesa, ki smo ga prej dušili na masti. Po okusu osolimo in popopramo. Dodamo še sesekljane in prepražene gobe, šunko in sir. Z nadevom na hitro namažemo pečeno testo in zvijemo.

Za nadev lahko uporabimo namesto mesa možgane ali same gobe.

Kras in starine

Moderna tehnika drvi v nepoznanem tempu naprej in neumiljeno ruši, kar sta um in ročna spretnost še nedavno trdno zgradila in namenila daljši dobi. Toliko bolj brišejo s površja ostanke iz dobe, ko je tehnika pomenila le ročno spretnost, usposabljanje in z teoretične izobrazbe (šolej). Roke so preoblikovale kamen, železo, les in drugo snov ter vanjo vklesale samoniklost, skrajno strpnost in vztrajnost, umetniško razpoloženje. Mnogo tega, kar sodobni, ustvarjalni sili manjka in je človeštvo zaradi tega starim proizvodom čudi, jih obsuje in visoko ceni. Vsako ozemlje in celo vsak okraj (vas) določenega ozemlja hranimo v tem nekaj svojstvenega, morebiti celo edinstvenega kot proizvod kakšne duhovno močnejše osebnosti.

Tudi v teh naših krajih imamo še kakšen ostanek kot spomin na starožitje. Se kakšen in poslednji. Nanj zremo z nekim spoštovanjem in zakrbljenjem, kot na dediščino, ki kopni pred našimi očmi. To so zadnje tipljive vezi s preteklostjo, zadnje priče, ki nam morejo vsaj medlo pripovedovati sliko življenja naših prednamcev, ki je malone že docela zabrisano in si ga skoro ne bomo mogli predstavljati. Zelo malo je tega blaga. Nič več starih noš, ni hišne opreme, orodja, nakita itd. Zadnji najstarejši rod in še nekateri domovi nam morejo kaj malega povedati. Nestrpno val tehničnega napredka pa bo kmalu odplavil še to možnost.

Naši stari domovi so kot vrtve črke dolge a zanimive povesti. V vsakem njihovem delu je kos zgodbe. Recimo stare lope, strnjene s portoni (vhodi v dvorišče), skedenji, velike kašče nad vsem stanovanjem, hlevi in kleti so prica velikosti nekega posestva in kmetijskih strok. A poleg samezni deli domov: stebri portonov, vodnjaki (šapi), stebri, ki so nosili mostovž (ganek), njegova ograja i. dr. so bili čimbolj skrbno in čim lepše, v nekaterih primerih zelo natančno in umeniško izdelani, zlasti, če je bil predmet iz kamna. Posebnost so bile kraške «hiše» (kuhinje) z izpahki in vsem, s čimer so bili ti opremljeni (ognjišče s podognjiščem, lijast dimnik, težke ketne (verige), zglavnik, okna z omrežjem itd. Se je nekaj tega gradiva.

Koliko takih bogatih drobcev je v teh navidezno še tako nepomembnih ostankih, ki jih tako brezbrižno prepuščamo razpadanju. Opozarjamo nanje vse one, ki razumejo njihovo vrednost in morejo kakorkoli prispevati pri zbiranju teh prič o žitju naše krvi.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Rad bi vedel, če je pratrta res izumrla, kot sem nekje bral, oziroma če je res, da je ohranjenih samo nekaj trsov na celem svetu?

Vinska trta se je razvila šele v zgodovinski dobi kmetijstva iz svojih divjih prednikov ali iz pratrte. Znan je njen prednik, ki ima znanstveno, botanično ime vitis silvestris. Ta rastlina izvira iz ledene dobe, to se pravi, da je stara najmanj dva milijona ali tri milijone let. Sčasoma je izumrla. Doslej je bilo znano, da se je strokovnjakom posrečilo ohraniti le šest rastlin pratrte (vitis silvestris), in sicer v Porenju (v Nemčiji), v središču znamenitega vinogradniškega okoliša. Nihče ni vedel, da bi se pratrta ohranila še kje druje nezavarovana, kaj šele, da bi bila precej razširjena.

Zato je na lanskem vinogradniškem kongresu v Zahodni Nemčiji vzbudilo izredno presenečenje poročilo zagrebškega strokovnjaka Zdenka Turkoviča, ki je povedal, da je pratrta razširjena v Hercegovini in dobro znana po imenu loznica. Turković je udeležencem kongresa celo postregel z vinom loznice, to se pravi z vinom, ki ga ni mogel poznati noben izmed vinarskih strokovnjakov iz drugih dežel, ali s pijačo, kakršno si je utegnil pripravljati človek, ko je še živel v podzemeljskih jamah...

Turković je pratrto po naključju odkril v Hercegovini v Čapljini. Ugotovil je, da je v Hercegovini najmanj nekaj sto tisoč trsov pratrte, ki je sicer po svetu dandanes izredna redkost. Domačini zobljejo grozdičje pratrte ali tudi kuhajo iz njega žganje. Turković je v vasi Vojno pri Mostarju odkril okrog 250 let staro pratrto, to se pravi pravo drevo, ki ima deblo z obsegom 45 centimetrov.

Pratrta ima izreden pomen za vinogradništvo — za ustvarjanje novih sort. Loznica ima nekatere dobre lastnosti. To so že izkoristili preprosti hercegovski vinogradniki sami. Na podlago pratrte so cepili žlahtne sorte trte. Turković je odkril tako precepljeno pratrto s trsi, ki dajejo na leto po — 120 kg grozdja! Začel je že križati žlahtno trto z loznico in odbirati križance, ki so odporni kakor pratrta. Če bo dosegel svoj namen, bo vinogradništvo dobilo vinsko trto, ki ji mraz ne bo mogel do živega. Nadalje Turković dela poskuse s kvasnicami loznice, iz mošta pratrte, ker kaže, da je mogoče s temi kvasnicami pridobiti iz vinskega mošta zelo dobro prevreto vino izvrstne kakovosti, kakršno uspešno tekmuje na zunanjem trgu.

Nekateri nemški strokovnjaki so dvomili, da je v Hercegovini v resnici razširjena pratrta. Turković je ugotovil, da v Nemčiji gojijo in varujejo izmed tistih šestih trsov pratrte v resnici le tri rastline vitis silvestris, medtem ko so trije drugi trsi le divja domača trta. Nemci pa niso hoteli verjeti, da je v Jugoslaviji toliko partrte in so trdili, da gre za podivjano trto, dokler se niso prepričali na svoje oči, da so Turkovićeve trditve resnične.

Prijatelj, ki je bil pred nedavnim na Holandskem, trdi, da živi vsa država v glavnem od cvetja. Nisem mu verjel in zato vprašujem, če je njegova trditev točna?

Popolnoma sicer to ne drži, vendar je resnica, da je gojitev cvetja, predvsem tulipanov, na Nizozemskem eden glavnih virov dohodkov. Zato Nizozemsko imenujejo tudi deželo vrtov ali pravijo, da je vsa dežela en sam velik vrt. Pri tem ne smemo pozabiti, da je na Nizozemskem izredno dobro razvito še drugačno vrtnarstvo, povrtninarstvo ali zelenjadarstvo in da Nizozemci z zgodnjo zelenjavo, pa tudi s sadjem in celo z grozdjem tekmujejo že z Italijani. Imajo namreč zelo mnogo rastlinjakov, ki v njih vse leto pridelujejo določene vrste pridelkov, kakršne je v posameznih letnih časih najlaže prodati na svetovnem trgu. Na Nizozemskem je seveda tudi zelo razvita živinoreja.

Zgodovina cvetličarstva na Nizozemskem je zelo zanimiva. Letos so Nizozemci vzbudili tudi pri nas zanimanje za svoje praznovanje 400-letnice, odkar so začeli gojiti tulipane. Ob tej priložnosti so namreč priredili spominsko potovanje s staro poštno kočijo, s kakršnimi so prednamci potovali v Evropi prejšnja stoletja. Potovali so skozi našo državo. Napravili so potovanje iz Rotterdama v daljni Carigrad in nazaj kakor pred 400 leti. Kdor ve, kako zelo je razvita gojitev tuljpanov na Nizozemskem in da Nizozemci razpošiljajo po vsem svetu čebulčke teh cvetic, ki so jih dobili pred stoletji iz Turčije, lahko razume, zakaj so bile lani take slavnosti.

V Turčiji so že zdavnaj gojili tulipane kot okrasne rastline. Toda tedaj še ni bilo takšne množice sort te rastline. Prvi je o tulipanih v Evropi pisal poslanik Ferdinanda I. na dvoru Sulejmana Velikega. To je bil Francoz Augier Ghislen Busbecq. Poslal je v Evropo svojim prijateljem nekaj gomoljev. Že prihodnja leta so se tulipani začeli hitro širiti v Evropi. Pozneje pa je gojitev tulipanov postala velika moda, celo nekakšna «bolezen». Gojitelji so se kosali, kdo bo vzgojil novo sorto z lepšim cvetjem. Nedosegljiv vzor jim je bil «črni tulipan», ki ga ni mogel nihče vzgojiti. Posamezne redke sorte tulipanov, posebno «modne», so bile dražje od suhega zlata. Tako so leta 1609 prodali čebulček sorte s škrlatnordečim cvetjem za 13.000 zlatnikov. Ta vsota denarja je bila tedaj pravo premoženje. Gomolj nekatere druge sorte pa so ob neki priložnosti zamenjali za štiri pitane vole.

Vrtnarji so že v 17. stoletju začeli cepiti gomolje tulipanov, in sicer tako, da so spojili po dva čebulčka različnih sort v eno rastlino, da bi dobili novo sorto. Počenjali pa so še marsikaj drugega, da bi vzgojili kar najlepše cvetje. Toda šele v našem stoletju so učenjaki dognali, da najlepše barvne prelive povzročajo virusi, povzročitelji rastlinskih bolezni. Dandanes gojitelji tulipanov «okužujejo» tulipane, da bi vzgojili kar najlepše cvetje...

Vremenske razmere včeraj: najvišja temperatura 12.3, najnižja 8.6, ob 19. uri 11 stopinj, zračni tlak 1034.9 se dviga, veter 18 km severovzhodnik, vlaga 58 odst., nebo 8 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 9,8 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 5. marca Bogo
Sonce vzide ob 6.38 in zatone ob 17.56. Dolžina dneva 21.18. Luna vzide ob 21.02 in zatone ob 8.01
Jutri, PONEDELJEK, 6. marca Danica

Včeraj so podpisali sporazum na uradu za delo

Po 47 dneh zaključena stavka v podjetju AFA

Danes odpotuje v Rim delegacija kovinarjev na pogajanja o CRDA - Sklepi izvršnega odbora CGIL

Po 47 dneh enotne stavke v podjetju AFA so včeraj na uradu za delo končno sprejeli zadovoljiv sporazum, s katerim so odstranili razloge za stavko, tako da bodo delavci pričeli v ponedeljek ponovno z delom.

Včeraj dopoldne je urad za delo obrazložil sindikalnim predstavnikom nove sprejemljive pogoje podjetja, nakar so popoldne sporazum podpisali. Sporazum predvideva gle. de delavca-člana notranje komisije, ki ga je podjetje neupravičeno odpustilo, da bo član sam podal ostavko, podjetje pa mu ne bo samo izplačalo točno predvideno odpravnino, temveč tudi nakazalo določeno nagrado.

Glede proizvodne nagrade, odnosno posebne vrste akordnega sistema, ki je v veljavi v podjetju, pa so sprejeli kompromis, ki predvideva izplačevanje nagrade sorazmerno z obsegom proizvodnje. Za nižje količine proizvodnje je odstotek nekoliko nižji, kot je bilo v začetku govora, ko se je razpravljalo o enotni tarifi, vendar pa je tak primer v praksi kaj malo verjeten. Dejansko bo torej prišla v poštev tarifa 50 centezimov za kg izdelkov iz jekla, v primeru ko podjetje izdela od 900 do 1000 ton jekla na mesec, 55 centezimov od 1000 do 1199 ton in po 60 centezimov za višjo proizvodnjo. Celotno tako izračunano vsoto nato razdele v obliki nagrade med delavce.

Uredili so tudi vprašanje sedmih odpustov, katere so preklicali, saj so med stavko številni delavci podali ostavko.

* * *

V nedeljo zvečer odpotuje v Rim delegacija sindikalnih predstavnikov, ki se bo v ponedeljek popoldne sestala na intersindu in razpravljala o celotnem spornem vprašanju v podjetju CRDA. Predstavniki FIOM-CGIL so včeraj na skupščini ponovno sprejeli obvezo, da se mora spor naglo in zadovoljivo rešiti.

* * *

Na sedežu združenja industrijcev so bila pogajanja o uveljavitvi delovne pogodbe za tekstilno stroko za podjetje SNIA-VISCOSA v železjskem industrijskem pristanišču. To pogodbo so podpisali v vsedržavnem okviru že 5. decembra 1960 in predvideva povišanje plač za 6 odstotkov, česar pa delavci v SIA-Viscosa ne prejemajo. Na pogajanjih ni prišlo do sporazuma in so se samo dogovorili, da se pogajanja nadaljujejo v ponedeljek v podjetju in v četrtek na sedežu confindustrie.

* * *

V torek bodo na uradu za delo pogajanja med sindikalnimi predstavniki in podjetjem Cotonificio di San Giusto glede proizvodne nagrade, ki bi jo morali prejeti, ker ne prejemajo akorda. O temu so se dogovorili že julija lanskega leta, ko je bila v podjetju dvodnevna stavka in se je podjetje obvezalo redno izplačevati to nagrado.

* * *

V petek zvečer se je sestal izvršni odbor Nove delavske zbornice CGIL, ki je razpravljal o sedanjem sindikalnem položaju zlasti v zvezi s trdo borbo tržaških kovinarjev. Odbor je podčrtal uspeh enotne borbe delavcev CRDA in obsodil brutalno intervencijo policije proti upravičenim zahtevam demonstrantov. Taka politika je odkrit protidemokratični in fašistični napad.

Odbor je tudi sprejel daljšo izjavo v zvezi s položajem državnih pomorskih družb pin. Ugotovil je, da je umaknitev iz prometa ladij: Conte Biancamano, Toscana, Vesuvio, Leme, Tripolitania in Conte Grande, kot je to sklenilo ministrstvo za trgovinsko mornarico, resno prizadelo vse pomorščake tudi v našem mestu. Razdobje, ko morajo ostati na suhem in čakati na vkrcanje se bo zato podaljšalo in brezposelnost zaostrila. Dejansko pa pomeni ta ukrep izvajanje postopnega načrta zniževanja pomena in obsega državnih pomorskih družb. To je samo eden izmed členov v vrsti ukrepov, da se državne pomorske družbe ošibi v okviru že predloženega zakonskega osnutka Tambroni, ki predvideva ukinitev šestih rednih prog in umaknitev iz prometa 32 ladij v tonaži 230.000 ton. Odbor je podčrtal stališče CGIL, da je treba v korist celotnega italijanskega gospodarstva okrepiti državne pomorske družbe.

—«»—

Doslej razdeljenih 44.000 prijav «Vanoni»

Do sedaj so razdelili 44 tisoč prijav Vanoni, preostalih 6 tisoč pa bodo v kratkem. Urad v Largo Pamfili je do sedaj že prejel nekaj izpolnjenih prijav in opozarja, da zapade rok za vložitev prijav 31. marca.

S sinočnje seje zgoniškega občinskega sveta

Odobren letošnji občinski proračun

Občinski svetovalci protestirali zaradi enojezičnih davčnih kartel

Sinoči je bila redna seja zgoniškega občinskega sveta, na kateri so svetovalci predvsem obravnavali in potrdili letošnji občinski proračun.

V prvi točki dnevnega reda so svetovalci potrdili občinska obračuna za leti 1958 in 1959, potem pa so še potrdili razlastitev zemljišč ob cesti Briščiki-Mali Repen-Zgonik-Sežel-Samatorca, ki so jih potrebovali za razširitev in popravilo ceste.

Glavna razprava pa je bila v zvezi z letošnjim proračunom, ki so ga svetovalci soglasno odobrili. Za danes naj le omenimo, da predvideva proračun 10.303.264 lir rednih dohodkov in 30.521.083 lir izdatkov, kar pomeni, da bi morala država kriti 20.217.819 lir primanjkljaja. O proračunu bomo poročali v posebnem članku.

Med sejo so svetovalci naleteli tudi nekaj drugih vprašanj. Tako so na primer predlagali, da bi občina poskrbela za ureditev dohoda na pokopališče v Zgoniku. Prav tako so odobrili predlog za osvetlitev partizanskih spomenikov v Zgoniku in Sežlu. Poudarili so nujnost ureditev vprašanja kmetijske strokovne šole ter zahtevali znižanje cene vodi za vrtnarske potrebe.

Svetovalci so tudi predlagali, da bi občina in pokrajina posvečali več pozornosti snagi v vaseh in na cestah. V ta namen naj bi vsaj v sobotah čistili cestišča in kanale. Tudi prometne znake bi bilo treba nadomestiti z novimi. V tej zvezi je župan pojasnil, da so novi prometni znaki že v Nabrežini in da jih bodo kmalu tudi postavili na mesto starih.

—«»—

Poziv odbora ZDŽ vsem tržaškim ženam

Vodstvo Zveze demokratičnih žena iz Trsta je izdalo poročilo, v katerem poziva žene vseh slojev in nazorov, naj enotno proslavijo mednarodni dan žena, ki je hkrati dan borbe za njihove pravice in za mir. Geslo praznika žena je, da je treba družbo preurediti, tako da bodo zavzele žene v njej mesto, ki jim pritiče, in se bodo tudi uveljavile.

Odbor meni, da morajo manifestacije 8. marca povezati žene v vseh mestnih četrtih in po vaseh v duhu antifašizma in zvestobe osnovnim vrednotam demokracije in miru. Zato se mora tudi nehati vsaka šovinistična manifestacija, ki teži za tem, da loči tukajšnja naroda. Hkrati pa je treba uresničiti delavske zahteve po boljši prihodnosti, kar bo izboljšalo tudi gmotni položaj njihovih družin.

Odbor izreka članicam in vsem ženam sploh ob prazniku žena najtoplejše želje ter jih vabi, naj se pridružijo SDŽ v borbi za emancipacijo žena. Odbor izraža hkrati v imenu vseh žena popolno solidarnost z delavci CRDA in upa, da bodo oblasti in vodstvo ladjedelnic končno upoštevali pravične delavske zahteve. Odbor končno prisrčno vabi vse na manifestacije, ki se bodo pričele danes in končale 12. t. m.

—«»—

Izlet v Verono Kmetijske zadruge

Kmetijska zadruga v Trstu organizira dne 18. marca 1961 tradicionalni izlet na velesejem v Verono.

Za informacije se lahko oglasite na sedežu zadruge v Ulici Foscolo št. 1 in v poslovalnicah v Ul. Flavia in v Miljah.

Premiera v «Verdiju»

E. WOLF-FERRARI «ŠTIRJE GROBIJANI»

Bil je včeraj v gledališču «Verdi» prav prijeten večer, za katerega smo lahko upravi gledališča kar hvaležni. Na odru nam je z vso goldonijevsko plemenito živahnostjo zaživela Wolf-Ferrarijeva opera «Štirje grobijani».

Ermanno Wolf-Ferrari, po očetu Nemec, po materi pa Italijan in rojen Benečan, je glasbeno prej zaživel v Nemčiji, kjer se je tudi šolal. Toda pozneje ga je vendar vedno bolj vleklo nazaj v mladost in k sončno lahkotni italijanski melodiji. Pri svojem opernem ustvarjanju se je oklenil Goldonija. Temu beneškemu sorojaku pa se je približal tudi slogovno in zato se ob njegovi glasbi tolikokrat spominjamo na Mozarta in Rossinija, vendar pa nikoli tako, da ga ne bi od onih dveh ločili.

V tej operi je Wolf-Ferrari svojo glasbo močno prilagodil preprosti komediji. V njej ni nikakih problemov, nikakih zapletenih vsebin. In v glasbi ni tudi nič takega, pač pa je v njej polno vedrine, humorja, veselosti in nikjer — čeprav gre za štiri grobijane — grobosti.

Dirigent Alfredo Simonetto je iz glasbe z orkestrom in pevci izluščil vse njene dragocenosti, režiser pa je imel nalogo, da postavi na oder komedijo, ki ne sme nikoli iti v pretiravanje. In če nas mogoče kdaj Enrico Frigerio s kako svojo režijo ni povsem prepričal, mu pa moramo za režijo «Štirih grobijanov» dati vse priznanje, že na pr. za zaključek drugega dejanja.

V operi nastopa vsega enajst oseb brez zbora. Štirje grobijani so bili Carlo Badioli (Lunardo) Silvio Maionica (Maurizio), Alessandro Maddalena (Simon) in Vito Susca (Cancian). To je bila vseskozi odlična četvorica s primernimi glasovi. Prav prijetno pa je bilo poslušati Silvano Zanolli (Felice), zlasti v zadnjem dejanju, Mariello Adani (Lucieta), Ilvo Ligabue (Marina) ter Vittorio Palombini; manjšo vlogo je imela Liliana Hussu. Od moških se je dobro odrezal s svojo kratko vlogo Luigi Alva kot mlad, neroden ženin, pa tudi Ezio De Giorgi (Riccardo).

Za lepe beneške scene je poskrbel Giovanni Grandi.

Občinstvo je bilo predstave zelo veselo in ni štedilo s priznanjem vsem izvajalcem.

—«»—

Poštnina za sporočila in vabila

Poštno ravnateljstvo sporoča, da je ministrstvo za pošto določilo novo poštnino za sporočila in vabila. Za običajna sporočila o rojstvu, smrti, poroki itd., ki ne vsebujejo drugih sporočil, je bila določena poštnina 15 lir. Za ista sporočila, ki pa vsebujejo tudi razne pozive in vabila pa je bila določena poštnina 25 lir.

—«»—

Informacijski urad za davčne prijave

Pri finančni intendanci v pritličju palače na Trgu Panfili, je s prvim marcem začel poslovati informacijski urad za davčne prijave «Vanoni». Ta urad, ki je odprt od 9. do 13. ure, bo obenem tudi sprejemal prijave. Podoben urad deluje tudi v tretjem nadstropju iste palače, in sicer v okrajnem uradu za neposredne davke.

—«»—

O Tržaška prefektura je odobrila, da je rok za čiščenje borovega prelca podaljšan do 15. t. m., in sicer zaradi slabega vremena v preteklih mesecih, ki ni dovolilo, da bi pravočasno uničili gnezda borovega prelca.

—«»—

Trčenje vespe in avta

Snoči se je 26-letni težak Giordano Pichel iz Ulice Pesce št. 2 peljal po nabrežju proti Korzu Cavour. Nenadoma pa se je znašel pred avtom «Fiat 1100», ki je zavil na nabrežje s Trga Unità, ter se je zaletel vanj in se prevrnil na tla. Z avtom RK so ga pripeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na I. kirurškem oddelku. Zaradi ran po desnem stegnu se bo moral zdraviti 15 dni.

—«»—

Motocikel v žensko

65-letna Rosa Artico iz Ul. Fabio Severo 10, je včeraj okrog 10.30 prečkala Ulico Roma na vogalu Ulice Ghega, ko jo je nenadoma podrl motociklist, ki je takrat zavil iz Ul. Roma v Ul. Ghega. Žensko je pripeljal v bolnišnico neki zasebni avto. Zdravniki so ugotovili, da je dobila ženska udarec v želodec ter jo bodo zato pridržali na opazovanju teden dni.

—«»—

Občni zbor Kmečke zveze

Danes 5. marca ob 9. uri bo v Gregorčičevi dvorani v Ulici Geppa 9 občni zbor Kmečke zveze. Člani so vabljeni na točno in polnoštevilno udeležbo.

DAROVI IN PRISPEVKI

Debeljuh Marija daruje za Dijaško Matico (šipe za knjigarno) 500 lir.

V počastitev spomina dr. Teodora Steguja ob 3. obletnici njegove smrti daruje družina Stegu 3000 lir za Dijaško Matico.

RAZNA OBVESTILA

Odbor Dijaške Matice bo imel sejo v torek 7. t.m. ob 20. uri na sedežu v Ulici Geppa 9.

Filatelistični klub «L. Košir» vabi člane na sestanek, ki bo v sredo 8. marca ob 20.30 v Ulici Geppa 9.

Dr. Sonja Mašera
(notranje in otroške bolezni)
se je preselila v Ul. Machiavelli 28/I.

Koristni naslovi in tel. številke

Občinski davčni urad: Ulica Nordio 11 — Urnik: od 8,10 do 12. V februarju, aprilu, juniju, avgustu, oktobru in decembru ko zapadejo roki za plačilo davkov, so uradi odprti v dneh od 10. do 18. tudi popoldne, in sicer od 15.30 do 17.30

Anagrafski urad: Ul. A. Diaz št. 25 - 27 — tel. 35-425. Urnik: od 8,30 do 12

* * *

Gasilci — 22-22
Rdeči križ — Trg V. Veneto — 24-024
Prometna policija — 39-777
Glavna bolnišnica — 93-743

Slovensko gledališče v Trstu

Danes 5. t. m. ob 16. uri v AVDITORIJU PAVEL GOLIA

SNEGULJČICA

Opozarjamo občinstvo okoliških vasi, ki nimajo primernih dvoran, na to predstavo v Avditoriju. Uprava Slovenskega gledališča obvešča, da zaradi premajhnega odra se «Sneguljčica» v Borštu ne bo uprizorila.

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave v Caffè Moscolin (nasproti Avditorija)

ŠOLA GLASBENE MATICE

Danes 5. t. m. ob 17. uri v dvorani prosvetnega društva «Igo Gruden» v NABREŽINI

NASTOP GOJENCEV PODRUŽNICE GLASBENE SOLE V NABREŽINI

Sodeluje tudi mladinski pevski zbor prosvetnega društva «Igo Gruden» pod vodstvom prof. Ambrozeta Erminija.

Vljudno vabljeni

MALI OGLASI

OBISCITE VELETRGOVINO FELICE - Trst, Ulica Carducci 41. Kupili boste: bunde, dežne plašče, hlače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najboljših vrst po res konkurenčnih cenah.

VELIKA inozemska tovarna želi poveriti generalno zastopstvo (ali koncesijo) za Jugoslavijo za svoje proizvode: barve, firneže nasplošno — najboljši pogoji. Za vse podrobnosti pisati na upravo «Primorskega dnevnika», Trst, Ulica S. Francesco 20 pod «Barve».

14—15-LETNEGA FANTA za trgovino jestvin išče Klun, Ulica Istria 2.

DVE MACKI siamske pasme, zelo lepi, ljubeznivi, se oddasta — izvzemši otrokom. Tel. 27-798.

KROJAČNICA KOSUTA za dame in gospode sprejme takoj v službo vajenko. Trst, Drevored D'Annunzio 12 (v hiši kina Capitol).

Intereuropa
Mednarodna spedicija in transport KOPER

vrši:

— mednarodno spedicijo in transport s svojimi kamioni in skladišči
— posle na mednarodnih velesejmih in izložbah v tuzemstvu s svojo specialno organizacijo
— kvantitativni prevzem blaga
— redni zbirni promet z vsemi evropskimi centri
— najemanje bookling prostora

potom svojih poslovnih enot:

LJUBLJANA, SEŽANA, NOVA GORICA, KOZINA, JESENICE, MARIBOR, PREVALJE, RIJEKA, ZAGREB, SARAJEVO, BEOGRAD, ZRENJANIN, NOVI SAD, SUBOTICA

Za vedno nas je zapustil naš predragi papà in nono

Pavel Zlobec

v starosti 88 let

Žalostno vest sporočajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalujoči: hčeri OLGA in MILY, zeta JOSIP in PETER, vnukinji LOREDANA in ALIDA.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo jutri, dne 6. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti v Ulici G. Moisè štev. 5.

Trst, 5. marca 1961.

GLEDALIŠČA

VERDI
Danes ob 16 za dnevni red ma predstava opere «Štirje letto».

TEATRO NUOVO
Danes ob 17 štirinajsta prestava Itala Sveva «Soprogo». Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

KINO

Fenice 14.30 «V pekel za vnost», Jeffrey Hunter, Virginia mone. Prepovedano mladini.
Excelsior 14.00 «Suzie Wong svet», technicolor, William Holden, Nancy Kwan. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 14.30 «Pugni pe e pepite», Jahn Wayne, Diane pucine.
Grattacielo 14.00 «Resnica», Brigitte Bardot, Charles Vanel, Sami Frey. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 13.30 «Sedem sinih», Yul Brynner, barvni Luxe.
Supercinema 14.00 «Neapolitanka», Peppino De Filippo.
Alabarda 14.30 «David in Golijat», technicolor, Orson Welles, leonora Rossi Drago.
Aurora 14.30 «Ovoj s prstanom čenjem».
Capitol 14.30 «Dekle s kovčkom», Claudia Cardinale.
Garibaldi 15.00 «Rocco in njegovi bratje», Alain Delon, Renato Salvatori. Prepovedano mladini. Zadnji dan.
Cristallo 14.30 «Napoleon v Waterlooju», technicolor, Claudia Cardinale.
Impero 15.00 «Olimpiada človeških mož».
Italia 14.30 «Zlodej v ogledalu», Dirk Bogarde, Olivia de Havilland.
Massimo 13.30 «Kapos», Susan Strasberg, Emanuele Riva, Laurent Terzieff. Prepovedano mladini.
Moderno 13.30 «Car Alajev», technicolor, Richard Burton, Robert Riah. Zadnji dan.
Astra 15.00 «Midva nemara».
Astoria 14.00 «Tajnosti Filadelfije», Paul Newmann, Barbara Rusch.
Vittorio Veneto 14.15 «Prepoved», Anthony Perkins. Prepovedano mladini.
Marconi 14.00 «Zavrženci iz Virgorija», technicolor, Jeffrey Hunter, Ester Costance Towers.
Ideale 14.30 «Prehod Renana». Prepovedano mladini.
Savona 14.30 «Adua in njene sestre», Simone Signoret, Marcello Mastroianni. Prepovedano mladini.
Odeon 14.00 «Saharska legija», technicolor, Alan Ladd, Richard Conte.

IZLETI

PD S. Skamperle priredi dne 1. maja t.l. dvodnevni izlet v Maribor, na Ptuj, R. Slatino, Celje in Ljubljano. Vpisovanje se prinaša danes 5. t. m. od 11. do 13. in se nadaljuje vsak večer od 20.30 do 21.30 v društvenih prostorih. Za vpisanje je potrebna osebna izkaznica ali potni list.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška
Telefon 61-799
NOVOSTI:
Vera Albreht: *Nekoč pod Gorjanci* L. 800
Bratko Kreft: *Balada o poročniku in Marjutki* L. 400

VIGNA
Trst, Ul. Crispi 73 tel. 96-6
Specializirana delavnica za popravilo in obnovitev vseh vrst naprav in rezervoarjev

AVTOMOTOR
IMPORT — EXPORT
Nadomestni deli italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov Diesel motorjev in traktorjev
Trieste - Trst, Via Udine tel 30 197 30198

AVTOPREVOZ
Rihard Canjo
Trst, Strada del Friuli 37
Tel 35-379
POVOZNI PREVOZI ZA TUJINO IN INOZEMSTVO KONKURENČNE CENE

Izpred kazenskega sodišča

80 prič na zanimivi razpravi o izrabljanju javnega denarja

Eden od obtožencev naj bi dobil 100.000, drugi pa 80.000 lir od dobavitelja gradbenega materiala

Na kazenskem sodišču se je včeraj nadaljevala razprava proti 8 osebam, ki se morajo zagovarjati zaradi raznih prekrškov, kakor trdi obtožnica, pri upravljanju prekvalifikacijskih tečajev. Na zatožni klopi so osebe, ki so imele več ali manj pomembne funkcije pri prekvalifikacijskih tečajih ter ustanovah, ki so bile s temi povezane. Stvari so se dogajale še pod bivšo upravo ŽVU. Vse obtožence dolžijo izrabljanja javnega denarja in javnih sredstev. Proces se bo verjetno precej zavlekel, tako zaradi števila obtožencev in obsega obtožnice, kakor tudi zaradi števila prič, saj je na seznamu kar 80 prič.

Sodišče je včeraj najprej zaslišalo predstavnika pokrajinskega urada za delo, ki je dejal, da o zadevi ne zna ničesar povedati, saj se je od tedaj uprava spremenila. Nato je bil zaslišan Emanuele Strangers, ki spada med prizadete stranke. Strangers je najprej povedal, kako je ustanovil svoje podjetje in dobil naročila za razne dobave gradbenega materiala. Nato pa je počila bomba. Dejal je: «Ker sem prisegel, moram povedati nekaj, česar doslej nisem povedal.» Razprava, ki je bilo do tedaj dolgočasna, je postala zanimiva.

Strangers je izjavil, da je nekaj dni po tem, ko je izročil prve količine materiala in preden so mu ga plačali, odšel na urad za delo po nekih svojih opravkih. Tam ga je ustavil ing. Giovanni Raccogli, eden izmed obtožencev, in mu dejal, da mora dati njemu 100 lir od kv. m materiala, 50 lir pa Guidu Cividinu, ki je tudi med obtoženci. Strangers je pripomnil, da ni takoj odgovoril na ta predlog, češ, da je bil presenečen. Na vprašanje predsednika, zakaj ni o tej zadevi govoril med preiskavo, pa je izjavil, da ni tega napravil, ker ni hotel škodovati omenjenima obtožencema.

Za nekaj dni, ko ga je srečal na cesti, je izročil ing. Raccogliju, potem ko je dobil izplačilo za prve dobave, kuverto, v kateri je bilo 100.000 lir. Kasneje je v njegovem uradu izročil Cividinu tudi na tak način približno 80.000 lir. Oba sta denar vzela in ga spravila, ne da bi kaj rekla.

Pri tem se je razprava končala in se bo nadaljevala v torek ob 9. uri.

* * *

V ponedeljek se bo začelo novo zasedanje porotnega sodišča, ki mu bo predsedoval dr. Rossi. Prvi bo na vrsti Glauco Turco, ki je v zaporu že od 12. junija lani in je obtožen, da je povzročil telesne poškodbe javnemu funkcionarju, se mu upiral ter žalil italijansko nacijo.

* * *

Poveljstvo finančne straže v Vidmu je oktobra leta 1956 prijavilo javnemu tožilstvu v Pordenonu, da se neki Ternavez in njegov prijatelj Gasperini ukvarjata s prodajo mamil. Da bi ju zasačili pri prodaji, se je z njima spoznal neki podoficir finančne straže, ki se je izdajal za kupca. Ko je ta podoficir prišel na določen kraj in sta mu Ternavez ter Gasperini izročila približno kilogram «kokaina», so nanje planili drugi financarji, ki so ju odpeljali na zaslišavanje.

Gasperini in Ternavez sta dejala, da sta podoficirja finance straže že prej poznala in da sta nalašč izročila omenjeno količino blaga, ki pa ni bil kokain, pač pa neka nedolžna zmes. Zaradi tega so blago analizirali in res ugotovili, da ni bil pravi kokain. Bilo je več analiz, da bi ugotovili odstotek morebitnega mamila. Sodišče v Pordenonu ju je obsodilo na eno leto zapora, nato je zadeva prišla na prizivno sodišče v Trstu, ki je odredilo ponovno analizo. Po analizi farmacevtskega inštituta v Bologni je o tem ponovno razpravljalo prizivno sodišče, ki je razveljavilo prvotno razsodbo sodišča v Pordenonu in oba obtoženca oprostilo, ker dejanje ni kaznivo.

* * *

Včeraj je bil na preturi proces proti Sergiju Valmastriju, ki je bil obtožen, da pri gradnji neke stavbe v Ul. Biasoletto ni upošteval odobrenega načrta ter drugih predpisov in odredbe tržaškega župana. Obramba je zahtevala, da obtoženca popolnoma oprostijo, češ da ravnatelj del ali projektant ne nosi nobene odgovornosti, če med gradnjo nekdo spremeni načrte ali ne upošteva drugih predpisov. Spričo tega je pretor Valmastrija oprostil, ker ni zakrivil kaznivega dejanja.

—«»—

Smola kolesarja

Včeraj ob 17.45 so pripeljali v bolnišnico 20-letno šiviljo Lauro Sterle s Školjeta št. 24 in 20-letnega delavca Sergia Zazinoviča. Sterlejeva se bo morala zaradi raznih odrgnin in lažjih ran zdraviti 8 dni, Zazinović pa se bo zdravil samo štiri dni, ker se je malce udaril v nos in ličnico. Fant je povedal, da se je peljal s kolesom po Ulici Fabio Severo in da je vozil na drogu Sterlejevo. Nenadoma so se zlomile vilice kolesa in oba sta padla na tla in se pri tem potolkla.

—«»—

«Verižni» karambol

Na obalni cesti se je pripetila včeraj prometna nezgoda, ki bi lahko imela hude posledice, pa se je na srečo končala le s precejšnjo materialno škodo, saj so bile pri tem potolčena kar štiri vozila.

Ob 14.35 se je peljal po Miramarskem drevoredu proti Grljanu z avtom «Fiat 600» Bruno Spogliarich, star 21 let, s Furlanske ceste 18, v avtu pa je bila tudi 20-letna prodajalka Marisa Kriščak iz Ul. Baiamonti 41. Pri baru «Pineta» je prehitel vozilo najprej avto «Fiat 1100», hkrati pa še «Volkswagen», ki ga je vozil ameriški vojak John Ahern iz Aviana. Pri tem je zavozil vojak popolnoma na levo stran ceste. Nenadoma pa je zagledal, da prihaja z nasprotne strani drug avto ter je zato naglo zavrl, tako da je zaneslo njegovo vozilo v Spogliarichev «Fiat 600», katerega je sunek zagnal na desni rob ceste, kjer je trčil v ustavljeno «Giulietto». Pri tem je zagnalo tudi to naprej in se je zaletela v drugi «Fiat 600». Pri karambolu so preživeli potniki precej strahu, toda lahko se je udarila v križ le Kriščakova, ki bo ozdravela v treh dneh.

—«»—

Dve ženski žrtvi prometnih nesreč

Neki kolesar je včeraj dopoldne podrl 78-letno Mario Peresin vd. Mahlig iz Ul. San Sergio 10, ko je šla s Trga Goldoni proti Predoru Sandrinelli. Ženska se je pobila po levi nogi in si jo verjetno tudi zlomila. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek in pravijo, da bo okrevala v 40 dneh, če ne bodo nastopile komplikacije.

V Ulici Roma, kjer je prečkala cesto, pa je včeraj dopoldne neki motociklist povozil 65-letno Roso Artico iz Ulice F. Severo 10. Z zasebnim avtom so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na opazovalni oddelek in se bo morala zdraviti dober teden, ker se je nekoliko pobila po telesu.

Prihodnjo nedeljo volitve pokrajinske komisije obrtnikov

Lista št. 4 je edina opozicijska - Dosedanji monopol vladno-demokristjanskih krogov

V nedeljo 12. marca bodo volitve delegatov za izvolitev upravnega sveta bolniške blagajne obrtnikov in istočasno volitev delegatov za pokrajinsko komisijo za obrtništvo. Slovensko gospodarsko združenje je na teh volitvah prvič nastopilo in vložilo listo, ki ima št. 4, in na kateri kandidirajo znani in upoštevani obrniki: Colja Srečko, kleparj iz Nabrežine, Ferjančič Ferdinand, tapetnik iz Trsta; Renar Andrej, mizar od Banov; Kralj Danilo, mizar iz Boljunca; Novak Ivan, kovač iz Trsta, in Smrdel Ivan, krojač iz Trsta.

Dosedanji voditelji združenja obrtnikov se trudijo, da bi na volitvah ponovno zmagale njih liste, ki so pod odkritim vplivom vladnih demokristjanskih krogov in bi zato hoteli dobiti od obrtnikov ponovno glasove, da bi lahko ostalo vse pri starem.

Znano pa je, da se njih obljube niso uresničile in da so ostala nerešena še vedno številna in pereča vprašanja. Tako še vedno ni zakona, ki bi uredil in na primeren način zaščitil obrt upoštevajoč koristi vseh obrtnikov. Ker ni tega zakona, je položaj obrtnikov zelo resen.

Blagajna za socialno skrbstvo in bolniška blagajna ne poslujeta na zadovoljiv način, potrebna so razna izboljšanja glede priznanja pokojnin obrtnikom. Posebno pa je pomembno doseči razne olajšave pri dodelitvi posojil za izboljšanje in obnovitev obrtniških podjetij.

—«»—

Center za teoretično atomsko fiziko

Minister Colombo je kot predsednik vsedržavnega odbora za atomsko energijo sporočil županu, da bo vlada podprla kandidaturo Trsta, da bi pri nas zgradili center za teoretično atomsko fiziko mednarodne agencije.

—«»—

Razdeljevanje izkaznic za reveže

Tržaško županstvo sporoča, da se je začelo razdeljevanje zelenih izkaznic za leto 1961 za osebe vpisane v seznam revežev. Interesenti naj dvignejo zadevne izkaznice na občinskih izpostavah najkasneje do 31. t. m.

—«»—

Ustavljeno delo pri gradnji pomola VII

Državni svet je sprejel pritožbo nekega podjetja in potrdil, da je bil napačno izklican natečaj za gradnjo pomola VII. O tem se je pred časom mnogo pisalo in so padle ostre kritike na račun uprave. Na vsak način je zaradi tega ustavljeno celotno delo pri gradnji pomola.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — **Mali oglasi** 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Huda prometna nesreča

Smrt železničarskega delavca pri trčenju lambrete z avtom

Delavec je izdihnil med prevozom v bolnišnico

Včeraj se je pripetila huda prometna nesreča, ki je terjala smrtno žrtev. Okrog 13.45 ure se je težak državnih železnic Pietro Tulliani, star 43 let, iz begunskega taborišča v Padričah št. 60 peljal s svojo lambreto proti Trgu Dalmacija. Nenadoma je zavil prednjim na levo s svojim avtom fiat 1100 Bruno Vestidello, star 44 let, iz Ul. sv. Frančiška št. 52. Zato se je Tulliani z vso silo zaletel v avto in si pri tem razbil lobanjo. Z avtom Rdečega križa so ga takoj odpeljali v glavno bolnišnico, toda med potjo je izdihnil, tako da ni preostalo zdravniku v bolnišnici drugega, kot da je ugotovil njegovo smrt. Zato so ga prenesli v mrtvašnico, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

—«»—

Nesreča na delu

Zjutraj ob pol desetih so pripeljali v bolnišnico inštalaterja Augusta Lussettija, starega 58 let iz Ul. Mantegna štev. 6. Zdravniki so ugotovili, da si je zlomil podlaket in se ranil v zapestje, zaradi česar se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku kakih 40 dni. Lussetti je povedal, da je delal za podjetje Rema na univerzi, kjer ga je udarila velika cev.

—«»—

Kolesar podrl starko

Včeraj okrog 10. ure dopoldne je šla Marija Perisin vd. Machlig, stara 78 let, iz Ulice San Sergio 10 s Trga Goldoni proti Ul. Mazzini. Pri prečkanju ceste se je nenadoma zaletel vanjo neki kolesar, ki je peljal proti predoru Sandrinelli. Pri padcu se je ženska precej potolkla po levem boku. V bolnišnici, kamor so jo pripeljali z rešilnim vozom Rdečega križa, so zdravniki ugotovili, da se bo morala zdraviti okrog 40 dni, ker sumijo, da si je zlomila tudi kosti.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 4. marca se je rodilo v Trstu 8 otrok, umrlo je 15 oseb. V tednu od 26. februarja do 4. marca je bilo 12 porok.

RODILI SO SE: Fiorenza Cecconi, Franco Penna, Donatella Andrini, Marisa Gossi, Alessandro Borelli, Lucio Lauro, Paola Fontanella in Dario Skabar.

UMRLI SO: 78-letna Bernardina Aurelia Zendron vd Zabini, 73-letni Riccardo Vianello, 78-letni Pavel Zlobec, 45-letni Marcello Canciani, 56-letni Alberto Buffon, 76-letna Virginia Ragusin, 80-letni Filippo Verzier, 74-letna Silvia Fusillo vd. Del Bene, 70-letna Agostina Ferluga vd. Hosu, 60-letni Renato Ferletti, 84-letni Giovanni Fragiacomo, 79-letni Giovanni Ghersinich, 73-letna Luisa Ida Kappler, 76-letna Ines Cesca por. Bracony in 78-letna Frančiška Gabrovec vd. Ukmar.

OKLICI: fotograf Fernando Sallusti in uradnica Anita Colonna, ladijski gradbenik Aldo Sirocchi in gospodinja Giovanna Gelosi, uradnik Marino Siberna in vezilja Anna Di Piazza, ladijski strojnik Adolfo Del Piccolo in uradnica Annamaria Benevoli, stavec Romedio Crisman in frizerka Vilma Degrassi, uradnik Sergio Andreolotti in delavka Graziella Bernetti, posestnik Angelo Fabris in prevajalka Maria Ieralla, pomorščak Giovanni Donato in uradnica Lucia Carli, geometer Giorgio Galgano in uradnica Lina Faneco, civilni ladijski izvedenec Romano Parovel in gospodinja Bice Malaguti, prodajalec Dario Orel in prodajalka Nilde Zeriali, uradnik Stelio Crisa in učiteljica Grazia Bologna, uradnik Ferruccio Scrazzolo in učiteljica Maia Weichandt, slikar-dekorater Luigi Morosini in gospodinja Edda Nidi, stav

V Žavljah je začela delovati nova železniška postaja

Postaja bo služila industrijskemu pristanišču - Za sedaj ima štiri tire, načrt pa predvideva žel. vozlišče s 24 tiri

Včeraj je začela delovati v Žavljah nova postaja za železniški tovorni promet, in sicer na prostoru med vhodom v predor pod gričem Sv. Pantalejmuna in Staro istrsko cesto, nasproti Tržaški žičarni. Postaja pa še ni dokončana, zato ni bilo nobene uradne ceremonije.

Gre za obširna dela, s katerimi se bo zagotovilo žavljaškemu inudustrijskemu pristanišču sodobno železniško vozlišče, ki bo lahko zadovoljilo vse potrebe novih nastajajočih industrijskih podjetij, ki pa žal rastejo nekam prepočasi. V načrtu je novo železniško vozlišče, ki bo zavzemalo 16 hektarov površine in ki bo razpolagalo kar s 24 tiri, na katerih bo lahko stalo nad 2000 železniških voz in jih bodo lahko dnevno manipulirali okrog 500. Kasneje bo vozlišče neposredno povezalo tudi z raznimi večjimi industrijskimi podjetji. Za sedaj so namestili štiri tire, ki bodo novo postajo s starim povezano s tovarnami. V prihodnjih dneh bodo namestili še pet tirov; kasneje, ko bodo na razpolago sredstva, pa bodo namestili še ostale tire ter bodo zgradili nadaljnja poslopja za razne namene.

Za dosedanja dela so porabili 250 milijonov lir, s katerimi so zgradili novo poslopje, v katerem so uradi za prometno službo in za tovorni promet. Skupno pa bodo porabili okrog milijardo lir in računajo da bodo vsa dela dokončana že v nekaj mesecih. Postaja je začela delovati opoldne, ko je prispel nanjo prvi tovorni vlak, naložen z blagom za razna industrijska podjetja v Žavljah. Včeraj so otvorili v Žavljah tudi prevozno službo s posebnimi vozovi na nizka kolesa, ki prevažajo vagone do tovarn, v katerih nakladajo ali razkladajo blago.

—«»—

Kovinska cev padla delavcu na roko

Na delu pri tržaški univerzi se je včeraj dopoldne ponesrečil 58-letni instalater Augusto Lussetti iz Ulice Mantegna 6. Na delavca je padla velika kovinska cev, ki so jo drugi delavci dvigali. Pri tem si je Lussetti zlomil desno roko. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti 40 dni.

—«»—

Vedno več tatvin motornih vozil

Prijave zaradi tatvin motornih vozil se kar kopičijo na raznih komisariatih. Nekdo je ukradel avto Fiat 1400 z evidenčno tablico TS 23469, ki ga je 51-letni Mario Morpurgo s Trga Scorcola parkiral blizu svojega doma. Elido Stepcic iz Ulice Ronchetto 62 je prijavil, da mu je nekdo ukradel v Ulici Conti lambreto, ki jo je tam parkiral. V Ulici Genova je nekdo ukradel lambreto, ki jo je tam parkiral 28-letni Renato Gigli iz Ulice Vicolo dell'Ospedale militare 16. Neznanci so ukradli avto Lancia-Ardea z evidenčno tablico TS 35039, katerega lastnik je Antenore Azzani iz Ulice Aleardi. Nekdo pa je ukradel lambreto, ki jo je 39-letni Bruno Rossi iz Ulice M. d'Angeli parkiral na cesti blizu svojega doma.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 5. t. m. z začetkom ob 16. uri barvni film cinemascope

Možje divje dežele

(Gli uomini della terra selvaggia)

Nastopajo ALAN LADD, ERNEST BORGNINE, KATI JURADO in CKAIRE KELLY

Kino na Opčinah

predvaja danes 5. t. m. z začetkom ob 14. uri in jutri 6. t. m. z začetkom ob 18. uri film

«VSI DOMOV»

(Tutti a casa)

V glavni vlogi nastopa ALBERTO SORDI

Goriško-beneški dnevnik

Zakaj takšen molk?

Nikakega dvoma ni več o tem, da je kriminalna policija v Gorici že v torek popoldne izročila prokuri zapisnik o zaslišavanjih oseb, ki so bile na tak ali drugačen način zapletene v nepravilnosti v poslovanju družbe SICA v Gorici, ki ima koncesijo za prodajanje avtomobilov Fiat, in da sta bila ob tej priliki prijavljena državnemu pravdništvu oba koncesionarja Giuseppe Cacin in Graco Muratti.

Zadeva je že zdavnaj prešla ozke družinske meje in je na jeziku, v takšni ali drugačni verziji, skoraj vseh meščanov. Zato je poslanec KPI Franco Raffele naslovil na ministra za pravosodje vprašanje, v katerem ga sprašuje, zakaj je prišel pred dnevi v Gorico njegov inšpektor?

Ne moremo razumeti, zakaj doslej na pristojnem mestu še nismo dobili nikakega uradnega obvestila o zaslišanjih in prijavah oseb prokuri, čeprav smo se za to že večkrat pobrigali, še manj pa moremo razumeti, kako je mogoče, da nekateri časopisi, ki se imajo za zelo obveščene, doslej o tej zadevi niso napisali ne v takšni ne v drugačni obliki niti besedice in trmasto molčijo. Kolikokrat smo v teh listih čitali pod velikimi naslovi poročila o nepomembnih zadevah (kurjih tatovih, n. pr.) sedaj pa, ko gre za stvari, ki se tičejo tako imenovane «boljše družbe», enostavno molčijo.

Izražamo priznanje kriminalnemu oddelku goriške policije za njegovo naporno delo, da bi kljub zamolčanju tiska poiskalo najvažnejše krivce v tej aferi!

Sprašujemo se, kako je mogoče molčati ob vsem tem, ko pa je vendarle dolžnost vsakega časnikarja, da piše resnico in jo brani, da je vedno na strani pravice, na strani tistih, ki se borijo proti korupciji, proti goljufiji, proti tatvinam, proti podkupovanju, proti ponarejanju listin, proti ustvarjanju naravnost neverjetnih poslovnih stikov, ki temeljijo na protizakonitosti?

Saje so se vnele

Včeraj okrog poldne so poklicali goriške gasilce v Standrež, kjer so se v hiši Rozalije Čebul, v Ul. Tagliamento št. 8, nenadoma vnele saje v dimniku. V dobri uri dela se je gasilcem posrečilo odstraniti vsako nevarnost brez kakšne večje škode.

Seja občinskega sveta v Sovodnjah

Zaradi nesprejemljivih pogojev izstopajo iz veterinarskega konzorcija

Preimenovali so ceste v Sovodnjah, Rubijah, Gabrjah, na Peči in v Rupi - Sklenili so novo pogodbo z ONAIR

V petek zvečer ob 19. uri se je sestal sovodenjski občinski svet. Razpravljal je o 8 točk obsegajočem dnevnem redu.

Najprej so podpisali pogodbo z ustanovo ONAIR, na podlagi katere je dolžna občinska uprava plačevati tej ustanovi 75.000 lir letno do leta 1962, od tega leta dalje do leta 1965 pa bo plačevala po 200.000 lir.

Med sovodenjsko, števerjansko in goriško občino je bil ustanovljen konzorcij glede živinozdravnika. Sovodenjska in števerjanska občina zahtevata, naj se višina prispevka vsake občine za delovanje tega konzorcija plačuje na podlagi števila prebivalstva, kar goriški občini ni po volji in se zaradi tega tudi upira sklicanju sestanka konzorcija. Zaradi zavlačevanja omenjenega sestanka je sovodenjski občinski svet sklenil izstopiti iz konzorcija.

Spremenili so pravilnik, ki urejuje službene odnose občinskih uradnikov, in jim mimo nekaterih poviškov priznali tudi pravico do neomejenega službenega napredovanja, po katerem imajo pravico do najvišjih službenih mest. Vrhu tega so na podlagi zakona štev. 1954 od 22. decembra 1960 sklenili izplačati vsem tistim občinskim uslužbencem, ki prejemajo manj kot 50.000, po 1.000 lir doklade mesečno za vsakega družinskega člana, za katerega mora skrbeti. Odobrili so občinski inventar ter prešli na preimenovanje ulic v Sovodnjah, Rubijah, Gabrjah, na Peči in v Rupi; za Vrh tega preimenovanja ulic ni bilo treba izvršiti, ker je vas razdeljena na zaselke, ki imajo svoja imena in hišne številke.

Glavno cesto, ki pelje po Sovodnjah, so sklenili imenovati po «goriškemu slavčku» pesniku Simonu Gregorčiču. Ta ulica se je doslej imenovala «Via già Impero». To ime bi najbrž ne ostalo pod nobeno demokristjansko občinsko upravo, toda v Sovodnjah se je to ime sramotno držalo vseh hiš, ker je prefektura že pred leti razveljavila sklep sovodenjskega občinskega sveta, da bi dali ulicam dostojna dvojezična imena, ki bi nas spominjala velikih slovenskih mož. Ulica 24. maggio, ki pelje «v vas», naj bi se po novem imenovala Ul. 1. maja. V Rubijah naj bi se del ceste od Kranjca do postaje imenovala Ul. Lojzeta Bratuša. Potok naj bi postal Soška ulica (v italijanščini Via dell'Isonzo), «klanec» pa naj bi nosil ime sovodenjskega patrona sv. Ivana. Sklep občinskega sveta bodo odposlali prefekturi v odobritev.

Na prihodnjo sejo so prenesli sprejem sklepa o namestitvi novih javnih svetilk po glavni sovodenjski cesti, vdovi po pokojnem občinskem tajniku Carlu Gallassiju pa so sklenili izplačati na račun njene pokojnine po 20.000 lir mesečno.

—«»—

Dve vprašanji poslancev PSI in KPI

Dne 2. marca sta socialistična poslanca Marangone in Bettoli poslala ministru za šolstvo Boscu pismo, v katerem zahtevata njegovo posredovanje v korist goriških dijakov, bodočih geometrov in računovodij, ki so bili krivično kaznovani z nekako začasno izključitvijo; ta ukrep bi utegnil škoditi učnemu uspehu celotnega šolskega leta.

O tem svojem pismu sta poslanca obvestila goriško federacijo PSI, da bi z njegovo vsebino seznanila prizadete.

Drugi pa so ministra za vzgojo vprašali, kakšne ukrepe namerava sprejeti pri ravnateljstvih italijanskih zavodov Fermi in Volta, da bi preklicali svoje drastične disciplinske ukrepe proti dijakom in pri tem upoštevali, da ob drugih prilikah, očitno manj upravičenih kot v tem primeru, dijake ne le, da niso kaznovali, ampak so jih spodbujali, naj zapustijo učilnice in se udeležijo manifestacij.

Sindikalne vesti z Goriškega

V lesnem podjetju IPL je prejela Delavska zbornica največ glasov

Sindikati zahtevajo proizvodno nagrado v nekaterih lesnih podjetjih

Podpis pogodbe o akordih za delavce opekarn

Včeraj so v lesnem podjetju IPL na Tržaški cesti izvolili novo notranjo komisijo. Medtem ko sta imeli Delavska zbornica in CISL v prejšnji komisiji vsaka po enega predstavnika, bosta v novi komisiji oba predstavnika za Delavsko zbornico, kajti CGIL je prejel 55 glasov (lani 46), CISL pa 24 (lani 31). Clana komisije sta Vittorio Lorenzon in Marta Vidmar, ki sta na kandidatni listi prejela največ preferenc.

Delavska zbornica je poslala zvezi industrijcev in ostalim sindikalnim organizacijam pismo, v katerem zahteva sklicanje sestanka s predstavniki podjetij, kjer izdelujejo vezane plošče (Montiglio, IGLEA, OCILD, Zulli in Siles), da bi proučili izplačilo proizvodne nagrade za leto 1961.

V teh podjetjih se dela s polno paro, kar povečuje proizvodnjo, mezda pa je še vedno takšna, kot je bila leta 1959.

Na zvezi industrijcev so včeraj podpisali sporazum, s katerim bodo delavcem v opekarnah povečali plačilo akordnega dela. Delavci pri pečeh z zmogljivostjo 4 do 6.000 kosov bodo odslej dalje prejemali 762 lir za 1.000 izdelanih opek, delavci pri pečeh z zmogljivostjo 6 do 8.000 kosov pa bodo prejeli 834 lir za tisoč izdelanih opek. S to pogodbo se je obnovil sporazum, ki so ga podpisali novembra 1958. leta.

—«»—

Jubilej «Fefke iz Štandreža»

Kdo izmed Standrežcev ne pozna Fefke, bodisi da mu prinaša v hišo naše časopise, ali pa da prihaja v njeno trgovinico ob glavni cesti, kjer poleg kruha ali drugih potrebščin lahko dobi tudi sveže vaške novice. Zato se bo gotovo marsikdo začudil ob novici, da je ta, še vedno živahna in življenja polna žena, čeprav je še pred nedavnim srečno prestala zelo hudo bolezen in operacijo, pretekli torek dopolnila 60 let.

Številni znanci in prijatelji so ji prišli ob tem njenem jubileju čestitat na dom ali v trgovinico, nekateri so ji prinesli tudi spominske darove. Vsi pa so ji želeli še dolgo let življenja in zdravja in temu njihovemu voščilu se pridružujemo tudi mi, saj je malo žena in ne samo v Standrežu, ki bi se ob vsaki priliki znale tako odločno potegniti za resnico in pravico, kakor je to vedno delala naša Fefka, Genoveva Brajnik, ki si je nabrala mnogo zaslug tudi v času narodnoosvobodilne borbe, sedaj pa izkoristi ves prosti čas za zbiranje darov za podporo našim dijakom in revežem.

***

Neki domačin iz Standreža je pred dnevi izgubil na trgu pred cerkvijo v Standrežu denarnico z nekaj denarja in poročnim prstanom. Poštenega najditelja naproša, naj bi mu vrnil vsaj prstan, ki naj ga izroči proti nagradi na uredništvu «Primorskega dnevnika» v Gorici, Ul. S. Pellico štev. 1-II.

—«»—

Danes občni zbor hranilnice v Doberdobu

Kmečko-obrtna hranilnica in posojilnica v Doberdobu sklicuje za danes, v nedeljo ob 11. uri, v prostorih hranilnice redni letni občni zbor svojih članov.

Na dnevnem redu je odobritev bilančnega obračuna za leto 1960, sklep o uporabi čistega dobička, določilo najviš. je vsote za posojila, določilo o višini kavcije za upravitelje, določilo članskega deleža in razno.

Prepričani smo, da se vsi člani zavedajo važnosti te svoje gospodarske ustanove in da se bodo zato udeležili današnjega občnega zbora polnoštevilno ter s svojimi nasveti in pripombami pripomogli k nadaljnjemu razvoju te naše koristne gospodarske ustanove.

Zlata poroka na Vrhu

Za 55 let težkega dela nekaj nad 9000 lir pokojnine

Deset sinov in hčera je proslavljalo njun jubilej - Pet sinov je bilo pri partizanih - Lovski podvigi po težkem kamnarskem delu

Marija Devetak in Jožef Cernic z Vrha, ki sta v soboto 18. februarja praznovala svojo zlato poroko. Ob tej priliki se je okoli njiju zbralo 27 hčera, sinov in vnukov, ki so skupaj proslavili ta izreden dogodek

Na položna skalnata pobočja prilepljene kraške hiše, med katerimi se vijejo prašni kolovozi, zaplate njiv med kamenjem in borovci, ki se zdijo kot da bi bile s kamenjem pritrjene, da jih ne bi burja odnesla proti furlanski nižini, vsenaokoli pa široko obzorje, ki se v večernih urah koplje v morju luči nižinskih mest in trgov. To je Vrh, ki je znamenit po krvavih borbah v prvi svetovni vojni, po svojih brhkih dekletih, ki pa se najraje možijo v dolino, in po fantih, ki odhajajo na delo v tržiško ladjedelnico.

V tem kraju sta si pred 50. leti obljubila večno zakonsko zvestobo Jožef Černic in Marija Devetak, oba iz gornjega Vrha, ki sta hotela ostati zvesta svojemu rojstnemu kraju. Ob tem jubileju sta imela naša zakonca pred dnevi lepo slovesnost, na kateri se je zopet zbrala na Vrhu skoro vsa številna družina njunih otrok in vnukov, 27 po številu, ki so po cerkveni slovesnosti v domači cerkvi imeli skupno kosilo ter potem še večerjo v gostilni «Pri Devetaku» ter so se ob zvoku harmonike tudi zavrteli, kakor se pač spodobi za pravo kmečko «ohcet».

Oglasili smo se pri jubilantih, da bi kaj več izvedeli o njunem polstoletnem zakonskem življenju. V prostorni kuhinji je pri štedilniku sedel «ženin» Jožef in morda smo ga zdramili iz premišljevanja. Kmalu je prišla tudi žena in zapleli smo se v zanimiv razgovor.

«Poročila sva se 18. februarja 1911,» je začel Jožef Černic, ki ga nekaj tare naduha, drugače pa je še vedno čvrst in bistrega duha. «Premoženja ni bilo bogve kaj, zato pa sva imela z ženo delovne roke in voljo do dela. Dvanajst otrok sva imela, od teh jih je 10 še živih, dva pa sta nama umrla med prvo svetovno vojno, ko smo bili v begunstvu na Češkem.»

«Veste,» je pristavila Marija, «res nas je bilo dosti, toda polente, mleka in ječmena so imeli najini otroci vedno dovolj.»

Ti otroci, ki so sedaj pravi orjaki, saj ima najmlajši, ki je star 27 let ter dela v Švici, čez 90 kg in je temu primerno tudi visok, so se povečini preselili drugam. Tri hčere so se omožile v bližnje furlanske kraje, kjer živi in dela tudi nekaj sinov. Doma so še štirje sinovi, od katerih se ni še nobeden poročil.

«Veste,» je dejal Jožef, «dan, danes dekleta ne marajo na Kras in v hribe, kjer je trpljenje in trdo delo.»

«Kako ste pa vi živeli in delali?» smo ga vprašali.

«Po poklicu sem kamnosek in že s 16. letom sem začel delati v «javah» podjetja Vinko Cotič iz Sovodenj. Pri njem sem delal kakih 12 let, pozneje pa sem skupaj z drugimi prevzemal razna kamnarska dela. Šele pred šestimi leti sem dal dleto iz rok. Delal sem torej 55 let.»

«Ali prejemate kaj pokojnine za to?»

«Seveda prejemam, toda samo nekaj čez 9000 lir mesečno. Veste, za delo pred 1926 ne prejemam nič, ker je šele takrat stopil italijanski zakon o zavarovanju pri nas v veljavo,» je pojasnil Jožef Černic.

Tudi žena prejema minimalno pokojnino za kmečke gospodinje in s tem si pomagata naprej. «Veste,» se je še pohvalila žena, «imava tudi najin vinograd tam pod vrhom hriba. Ves dan je na soncu: pokušajte samo, kakšna kapljica je to.» V resnici vino ni bilo slabo.

Povedala sta nam, da je bil mož med drugim tudi 36 let član goriške lovske družine ter prijatelj najbolj znanih goriških lovcev, s katerimi je ukrenil marsikatero «lovsko». Njegovo najljubše lovišče je bilo v Ušju nad Gabrjami in lepo število zajcev in fazanov je spravil v ponev.

«Kako pa ste preživeli drugo svetovno vojno?» smo hoteli vedeti.

«Midva z ženo sva ostala doma,» je odgovoril mož na vprašanje, «sinovi pa so bili nekateri najprej pri vojakih, nazadnje pa so vsi končali pri partizanih. Kar štirje so bili tam in čeprav je bilo hudo, so se vsi vrnili zopet domov. Peti, najmlajši, pa je bil za terenca in je vozil živež ter druge potrebščine tod okoli, kamor je bilo treba. Včasih je bilo to zelo nevarno, zlasti leta 1944, ko so bili v Opatjem selu domobranci. Ti so napravili vsako toliko kakšno kazensko ekspedicijo tudi na Vrh in teh se je bilo najbolj bati.»

Med pogovorom je prišel domov eden od sinov, ki delajo v Tržiču. Pravzaprav on ne dela, ker je v dopolnilni blagajni, torej brezposeln. Včasih gre pomagat sorodnikom v Palače, ali Bistrinjo. V četrtek, ko je bilo na tržiških ulicah tako vroče, je bil tudi on tam. «Namesto dela nam pošiljajo policijo, ali je to pravica?»

«Če boste kaj pisali v časopisu,» je pri slovesu še pristavila žena Marija, «povejte, da današnja mladina ni več tako zdrava tudi na Vrhu, kot so bili naši otroci, ki so zrasli ob polenti in mleku. Delo v tovarni, pa motorji in dolinske razvade jim škodijo.»

Poslovili smo se od vedrih starčkov, ki, on pri 77 letih in ona pri 71, še vedno vedro in z zaupanjem gledata na življenje in s ponosom na svoje življenjsko delo in številno družino, «ki je zrasla ob polenti in ječmenovi kuhnji».

— ič.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V obdobju od 26. februarja do 4. marca se je v goriški občini rodilo 16 otrok, umrlo je 12 oseb, poročki sta bili 2, oklici pa 3.

ROJSTVA: Massimo Grinovero, Massimo Morcioni (rojen mrtev), Giuliano Vidoz (rojen mrtev), Antonella Picamus, Patrizia Selva, Gloria Faldon, Savina Michelussi, Maurizio Bucciol, Daniela Sgarbi, Clara Vit, Carlo Prencis, Giorgio Matiassi, Davide Furlani, Franco Menotti, Renato Peteani, Renato Bresciani.

SMRTI: 59-letni upokojenec Giacomo Samari, 68-letni upokojenec Pietro Fabjan, 61-letni upokojenec Alfredo Osimani, 52-letni gostilničar Rudolf Peršolja, 82-letna gospodinja Rosa Schwarz, v. Cristofoletti, eno leto in pol stara Elena Marina Candussi, 72-letni ribič Giovanni Facchinetti, 71-letna gospodinja Giuditta de Michelini, por. Franzot, 77-letna upokojenka Caterina Verbig, vd. Urdan, 73-letna Angelina Iakin por. Marini, 66-letni upokojenec Paolo Sclauzero, 71-letni upokojenec Domenico Beltrami.

POROKE: šofer Edoardo Andrian in gospodinja Maria Pelesson, karabinjer Michele Vacchiano in šivilja Anna Maria Ferman, vojaški pilot Salvatore Cuscusa in gospodinja Liliana Picotti.

OKLICI: dijak Dante Bertola in dijakinja Maria Luisa Dellai, trgovski zastopnik Giuseppe Colja in gospodinja Lidia Claudi, upokojenec Mario Brumat in gospodinjska pomočnica Emanuela Daris.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE IZ TRSTA

gostuje v nedeljo 12. t. m. v Prosvetni dvorani v GORICI

Korzo Verdi 13

z mladinsko igro P. Golie:

SNEGULJČICA

Dve predstavi: ob 15 in 18

Režira Jožko Lukeš
Balet Adrijan Viles
Glasba prof. Karel Boštjančič

Nastopajo: kot Sneguljčica: Miranda Caharija; Kraljica: Zlata Rodoškova; Meglici: Sonja Pulger in Tatjana Šiškovič; Frice: Stane Raztresen; Frace: Danilo Turk; Maršal: Modest Sancin itd.

Vstopnice bodo v prodaji od ponedeljka dalje na sedežu ZSPD v Ul. Ascoli 1/I in v kavarni Bratuš. Cene: odrasli: sedeži po 300 in 200 ter stojišča po 150 lir; otroci: sedeži po 150 in 100 ter stojišča po 50 lir.

Pred pričetkom turistične sezone

V Gorici imamo samo 500 postelj pa še te niso v celoti izkoriščene

Potrebno bi bilo usmeriti inozemske turiste za Gradež preko Gorice

Mnogo se govori in piše, zlasti sedaj, ko se približujemo novi letni sezoni o tujskem prometu tudi na Goriškem, posebno glede na Gorico. S tem v zvezi pa je važno vedeti, koliko sob ima na razpolago goriško gostinstvo za take goste, ki bi radi pri nas prenočevali.

Po podatkih pokrajinske ustanove za turizem (EPT) imamo v Gorici 25 javnih lokalov, ki lahko pridejo v poštev za prenočevanje gostov. Od tega je en hotel druge kategorije, eden tretje, ter osem hotelov četrte kategorije; dalje imamo dva penziona tretje kategorije in 13 gostiln s prenočišči. V teh lokalih je na razpolago 500 postelj, kar je absolutno premalo za tako mesto kot je Gorica, ki bi spričo svoje lege ob važnih prometnih zvezah na državni meji, lahko imela mnogo večji tujski promet, kot pa ga ima sedaj.

Ta promet se je do sedaj omejeval v glavnem na udeležence raznih vojaških ali patriotičnih manifestacij, ki pa pridejo le po enkrat ali dvakrat na leto, v ostalem pa je prenočitvena možnost goriških lokalov preko leta izkoriščana le do 40 odst. Zato so merodajni krogi mnenja, da bi bilo treba s primerno propagando povečati obisk tistih, ki se tudi preko noči ustavijo v Gorici. Zlasti bi bilo umestno sporazumeti se z Jugoslavijo za tranzitni promet avstrijskih turistov, ki prihajajo v Italijo preko Trbiža in Vidma. Ti bi lahko potovali preko Predila in Soške doline ter se ustavili tudi v Gorici, zlasti na svoji poti proti Gradežu.

V sredo debata o pokrajinskem proračunu

Kot smo poročali, je pokrajinski svet na svoji zadnji seji preteklo sredo zvečer po daljši diskusiji odobril obračun za leto 1959, ki se je zaključil s primanjkljajem nad 208 milijonov lir. Za obračun je glasovalo sedem svetovalcev KD in desnice ter zastopnik ZDZ, štirje predstavniki levice pa so se vzdržali.

Odbornik za finance doktor Chientaroli je prečital poročilo pokrajinskega odbora k proračunu za tekoče leto, nato pa se je pričela diskusija, katero bodo nadaljevali na prihodnji seji, ki bo v sredo 8 t.m. zvečer ob 20.30.

—«»—

Vesti iz Nove Gorice

«Veselimo se otrok iz Konga»

Veliko zanimanje na Goriškem za človekoljubno akcijo Rdečega križa

Kot je že znano, je pred kratkim Centralni Jugoslovanski Rdeči križ začel lepo in plemenito akcijo. Mnogo jugoslovanskih družin želi pomagati trpečim kongoškim otrokom, ki trpe za lakoto in pomanjkanjem. Zato je Rdeči križ poslal vsem glavnim odborom RK ter okrajnim in občinskim organizacijam RK okrožnico z nalogo, naj zberejo imena ljudi, ki bi bili pripravljeni prevzeti kongoške sirote v začasno oskrbo.

V zvezi s tem smo obiskali tov. Margareto Volk na občinskem odboru RK za Novo Gorico.

«Neverjetno!» nam hiti vsa navdušena pripovedovati, «takega zanimanja sploh nismo pričakovali, čeprav smo bili prepričani, da bo tudi na Goriškem odziv za to lepo akcijo. Vse prihaja k nam vpraševat, kako in kaj. Predvsem moram omeniti otroke. Kar v skupinah pridejo sem in nestrpno sprašujejo: «Kdaj bodo prišli otroci iz Konga?»

«Kaj pa zanimanje drugih?»

«Za stvar se zanimajo na splošno vsi. Po prijavnicah prihajajo ljudje različnih poklicev in stanov. Zdravniki, kmetje, uslužbenci, delavci itd.».

«Iz kakšnega nagiba se pa zanimajo za to akcijo?»

«Na izpolnjenih prijavnicah skoro povsod piše: otroka želim, ker se mi smili». Izključno človečanski nagib torej. Takole pravijo: Tudi če bo pri mizi eden več, nič za to. Kjer so trije, bo lahko še četrti, bo že šlo. Da pa ne pozabim povedati», zaključuje zadovoljna tovarišica: «prejšnji teden smo poslali že 13 prijav; pozneje jih je prišlo še mnogo novih in danes jih je že 25. Seveda gre sedaj le za prijave natančnih pogojev oskrbe in drugega, ostalo pride pozneje.» Torej stvar zelo lepo napreduje, kar nas izredno veseli. Upamo, da bomo dobili kmalu otroke iz Konga. Vsi jih težko čakamo.

Naknadno smo izvedeli, da je število prijavljencev za prevzem kongoških otrok do torka narastlo v vsem okraju na 172.

A. H.

KINO

v GORICI

CORSO. 14.30: «Neapeljski zaliv», C. Gable, S. Loren in V. De Sica. Panoramsko platno v barvah.

VERDI. 14.30: «Velika olimpiada», dokumentarni film v barvah o olimpijskih igrah v Rimu.

VITTORIA. 15.00: «Rdeča usta», G. Ferzetti in C. Hauffmann. Italijanski film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

CENTRALE. 15.00: «Sedem cest ob zatonu», A. Murphy in B. Sullivan.

MODERNO. 15.00: «Sierra Baron», B. Keith in R. Jason. Cinemascope v barvah.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Pontoni - Bassi, Raštel št. 26, tel. 33-49.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 13,6 stopinje nad ničlo ob 14.30 in najnižjo 5,6 stopinje nad ničlo ob 5.30 zjutraj. Vlage je bilo 60 odstotkov.

Koristne telefonske številke

Zeleni križ v Gorici 26-48.
Bolnišnica v Gorici 39-91.
Prometna policija v Gorici 30-82.
Gasilci v Gorici 21-20.
Leteči oddelek (Squadra mobile) na kvesturi 21-51.
Rdeči križ v Ronkah 7-26-89.
Rdeči križ v Tržiču 7-22-49.
Orožniki v Števerjanu 46-75.
Orožniki v Podgori 20-22.
Orožniki v Štandrežu 38-09.
Orožniki v Sovodnjah 80-07.
Orož. v Doberdobu 7-36-71.

RADIO VELEVIZIJA

Nedelja, 5. marca 1961

Radio Trst A

8.00: Koledar; 8.30: Poslušali boste; 9.00: Kmetijska oddaja; 9.30: Slovenski motivi; 11.30: Oddaja za najmlajše «Usoda umetnega pajaca»; nato Annabel Maurice Larcange; 12.30: Glasba po željah; 13.00: Kronika tedna v Trstu; 13.30: Glasba po željah; 14.45: Zbor Slava Klavora; 15.00: Tržaški mandolinski ansambel; 15.20: Pojeta B. Curtis in P. Anka; 15.40: «Jam-session» razmotrivanja o jazzu; 16.00: Popoldanski koncert; 17.00: Za smeh in dobro voljo, nato Plesna lajanka; 18.30: Iz ital. glasbenega sveta; 19.00: Nedeljski vestnik; 19.15: Motivi iz filmov in revij; 20.00: Sport; 20.30: Orkestra Austin in Williams; 21.00: Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi; 21.30: Telemann: Četrta suita v E-duru; 22.00: Nedelja v športu; 22.10: Večerni ples; 23.00: Glasba iz davnih časov.

Trst

7.15: Kmetijska oddaja; 9.30: Danes na športnih igriščih; 14.30: «Il campanone»; 20.00: Po večernih krajevnih vesteh kronika in rezultati športnih dogodkov.

Koper

7.15: Jutranja glasba; 8.00: Domače novice; 8.05: Kmetijska oddaja; 8.30: Reportaža; 10.00: Prenos RL; 10.30: Narodni plesi; 11.00: Popotovanja; 11.15: Smareglia in njegova «Istrska svatba»; 12.10: Glasba po željah; 12.35: Zunanjepolitični pregled; 13.30: Sosedni kraji in ljudje; 14.00: Glasba po željah; 15.15: Ljubljanski oktet; 15.30: Veliki reviljski orkestri; 16.00: Prenos RL; 19.00: Sportna nedelja; 19.10: Glasbeni intermezzo; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.30: Kmetijska oddaja; 11.15: Morton Gould in njegov orkester; 11.30: Roditeljski krožek; 12.30: Glasbeni album; 13.30: Antidtseobolo; 14.15: Satirična revija; 15.00: Variete v svetu; 15.45: Nogomet od minute do minute; 17.30: Simfonični koncert za mladino; 19.00: En dan z Eduardom de Filippom; 19.30: Sportni dnevnik; 20.00: Cha, cha, cha in calypso; 21.00: Koncert lahke glasbe; 22.05: Teden zanimivosti; 22.35: Koncert Tržaškega tria; 23.30: Neapeljske slačice.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Glasba za praznični dan; 11.00: Orkestri na nedeljo; 13.40: «Divertentissimo»; 15.00: «Discobolo»; 15.30: Voznost državnih cest; 15.35: Glasbeni album; 16.00: V nedeljo naokrog; 17.00: Glasba in šport; 18.30: Plešite z nami; 20.30: Stare pesmi, 21.45: Večerna glasba; 22.30: Sportna nedelja.

III. program

16.15: Trodejanka Roberta Musila: «Vincenc in prijateljica pomembnih osebnosti»; 18.00: Na programu Hindemith, Debussy, Kodaly in Orff; 18.30: Gledališki pregled; 19.00: Dve Webrovi skladbi; 19.15: V biblioteki; 19.45: Vrednost in cena športa; 20.00: Vsakovečerni koncert; 21.30: Petassijeva opera «Il Cordovano», ter Vladova «Storia di una mamma»; 23.00: Svoboda in družba: laburizem; 23.30: Beethovnova sonata štev. 8.

Slovenija

nite, tovariši; 10.30: Marjan Lipovšek: Domovina, simfonična pesnitev; 10.45: Z zabavno glasbo v novi teden! 13.30: Nace Grom: Ljudje in čas prek Mure; 13.45: Koncert pri vas doma; 15.30: Kar radi poslušate; 16.00: Humoreska tega tedna; 16.20: Majhni zabavni ansambli; 16.40: Peli so jih mati moja; 17.00: Za nedeljsko popoldne; 17.30: Radijska igra; 18.24: Frano Povia: Rapsodija za veliki orkester; 18.35: Nekaj domačih viž; 20.05: Izberite melodijo tednaj; 20.50: Plesni orkester Marty Gold; 21.00: Sprehodi po glasbeni galeriji; 22.15: Ples ob radijskem sprejemniku; 23.05: Nočni komorni koncert.

Ital. televizija

9.45: Oddaja za analfabete; 10.15: Kmetijska oddaja; 15.30: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu; 17.30: TV za najmlajše; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Registriran športni dogodek; 19.35: Portret Marie Canigliа; 20.10: Cineselezione; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Detectivka «Omicidio quiz»; 22.30: Vzdušje XX. stoletja; 22.55: Sportna nedelja; 23.20: Sesti mednarodni festival jazza, ob koncu TV dnevnik.

Ponedeljek, 6. marca 1961.

13.00: TV dnevnik 17.00: TV za najmlajše; 18.00: Tvoja bodočnost; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Kako opremimo stanovanje; 19.35: Oddaja za delavce; 20.05: TV šport; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Film «Prikazen in gospa Muir»; 22.55: Oddaja «Viaggiare»; 23.25: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Jug. televizija

Ljubljana 9.30: Kmečka žena včeraj in danes — kmetijska oddaja; 10.00: Filmska reportaža v smučarskih poletih v Oberstdorfu. Zagreb 11.30: Prvenstvo v jugoslovanski atletiki. Italija 15.30: Sportno popoldne; 17.30: TV za otroke. Beograd 20.00: Sedem dni; približno ob; 20.45: Helena in možje — francoski celovečerni umetniški film.

Ponedeljek, 6. marca 1961.

Beograd 18.00: Medic — serijski film; 18.30: Znanost in tehnika. Zagreb 19.00: TV pregled; 19.30: Glasba in instrumenti baroka — glasbeni sestanek. Beograd 20.00: TV dnevnik; 20.15: Dokumentarni film ob festivalu kratkega filma v Beogradu; 20.45: Antonije Isaković in Borislav Mihajlović-Mihiz: «Vojak z dvema obrazoma».

Imate pokvarjen televizor? TELEFONIRAJTE na 24018

Specializirani tehniki tvrdke

«Radio TREVISAN»

Vam zagotavljajo takojšnjo intervencijo

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Današnji zavrtljaj nogometnega prvenstva B-lige

Triestina v Messini z nepopolnim moštvom polnim rezervnih igralcev

Mirno kolo brez presenečenj? - Predvidena zmaga vodilnega moštva

Bo potres v vrstah tehničnega vodstva koristil Triestini? To je vprašanje, ki kroži po mestu in zanima domače navijače, katerim je pri srcu usoda tukajšnjega največjega športnega društva. Vsako vprašanje zahteva odgovor, vendar na tega danes in mogoče odgovoriti.

Namesto odstavljenega Trevisana je te dni titularce pripravljal trener mladinskih moštev Triestine Buffalo, za moralo pa je poskrbel, kot so pred dnevi javili tudi v poročilu, sam zvezni komisar dr. Gallinotti. In kakšna je ta morala igralcev? Vemo, da so bili po odstavitvi Trevisana, precej potrti in sam kapetan Brach je tedaj pripomnil, da oni ne morejo ničesar in da morajo kot profesionalci napraviti svoje dolžnosti. Tega Bracha, ki je brez dvoma najbolj soliden in predstavlja steber v tržaški obrambi, je pred dnevi napadla mrzlica in igralec ni mogel slediti tovarišem v Messino, kjer bo Triestina igrala v nedeljo

To kar se je pogosto dogajalo Trevisanu, da se je moral ali iz bolezni ali zaradi poškodb titularcev poslužiti rezervnih igralcev, je zdaj doletelo Buffala in Gallinottija. Oba sta upala, da bosta imela pri rokah najboljše sile, s katerimi sta mislila doseči povoljen izid, sedaj pa sta morala na pot s številnimi nadomestnimi igralci. Bracha bo moral nadomestiti ne preveč solidni Simoni, Sadar bo verjetno igral namesto trudnega in nerazpoloženega Degrassija, medtem ko se govori, da bo Rocco zaigral na zvezi in da mu bodo poverili posebno nalogo.

Kakšna bo praktično postava, dr. Gallinotti in Buffalo nista znala povedati. Pred odhodom sta izjavila, da je ta odvisna od igrišča in drugih okoliščin. Potrdila pa sta, da bo Triestina zaigrala verjetno po sistemu 4 — 2 — 4, kar pomeni z močno ojačeno obrambo. To so sicer predvidevanja in danes ni mogoče vedeti kdo bo igral v vrstah Triestine in kdo bo ostal ob robu. Govori pa se, da bo Rebizzi zaigral z majico št. 9. V Messino so odpotovali De Min, ki bo nadomestil poškodovanega vratarja titularcev Luisona, Bernard, Simoni, Larini, Frigeri, Degrassi, Fogar, Trevisan, Rebizzi, Secchi, Rocco, Fortunato in Sadar. Ni izključeno, da se bo tudi Brach pridružil klubskim tovarišem, pod pogojem seveda, da v teku jutra okreva V tem primeru bi se Brach vsedel na letalo in se odpeljal na jug.

Če smo že govorili o Triestini moramo spregovoriti tudi o njenem nedeljskem nasprotniku Messini. To je moštvo, ki sili k vrhu in ima najresnejše namene, da se čimbolj približa vodeči Mantovi, od katere ga sicer ločijo tri mesta, a samo dve točki. Prav zaradi tega ne smemo pričakovati, da bo Messina zaigrala ležerno in da bi bila pripravljena prepustiti gostom kak delček razpoložljive nagrade. V takih pogojih je torej usoda Triestine že zapečatena.

V ostalih tekmah ne bo direktnega dvoboja med trenutno vodilnimi enajstoricami. Mantova bo igrala na domačih tleh in ker bo precej šibka Parma v gosteh, ji dve točki z zmago ne bi smeli uiti.

Teže bo za drugoplasirani Palermo, ki se bo moral preseliti v Como in kjer bi bil verjetno zelo vesel, če bi mu uspelo zaključiti srečanje brez posebne škode oziroma z dobičkom ene točke. Priložnost je ugodna, vendar brez truda to ne bo šlo.

Nič boljše ne bo s Simmenthalom iz Monze, ki je v resni nevarnosti, da zdrkne za kako stopnico nižje. Gostoval bo v San Benedettu del Tronto, kjer ima malo možnosti za zmago. Kvečjemu lahko upa na neodločen izid, ki pa ne bi zadostoval (pod pogojem seveda, da Messina premaga Triestino) za ohranitev tretjega stolčka.

Morda najbolj zanimiva tekma današnjega kola prvenstva B-lige bo v Benetkah med domačo enajstorico in Genoo. Domačinom gre zadnje čase dobro in isto se lahko reče o gostih, ki so morali začeti prvenstvo precej handikapirani. Sicer zmaga ne bi gostom nič koristila, medtem ko bi bila za domačine dobrodošla.

Tudi Novari uspeh ne bi smel uiti. Verona, ki životari na dnu bo sicer skušala napeti vse sile, da doseže vsaj delen rezultat, kar bi ji lahko koristil v borbi za rešitev pred nevarnostjo izpada. Tudi Foggia je v istem položaju in ima tako kot Verona malo ali nič možnosti za zmago. Foggia bo namreč gostovala v Brescii, s čimer je povedano vse.

Račun med Alessandrio in Pratom je odprt in negotov. Prognoze sicer govorijo v prid prvega moštva, ki bi se z zmago nekoliko oddaljilo iz nevarnega mesta, kjer je prisiljeno životariti. In zadnji Marzotto? Tudi če bi mu pripadla zmaga, bi mu ta kaj malo koristila. Razlika med njim in Verono, ki je le stopnico višje, je taka, da za vzpon proti višjim predelom danes še ni mogoče govoriti in niti misliti.

Spored današnjih nogometnih tekem

A LIGA

Atalanta-Milan
Bari-Torino
Catania-Bologna
Inter-Lazio
Juventus-Fiorentina
Padova-L. R. Vicenza
Roma-Napoli
Sampdoria-Spal
Udinese-Lecco

B LIGA

MESSINA-TRIESTINA
Alessandria-Prato
Brescia-Foggia
Como-Palermo
Marzotto-Catanzaro
Novara-Verona
Mantova-Parma
Reggiana-Pro Patria
Sambenedettese-Monza
Venezia-Genoa

Danes ob 9. uri

V Križu ekipno strelsko tekmovanje

Danes 5. t. m. bo v prostorih prosvetnega društva «A. Sirk» v Križu ekipno strelsko tekmovanje za Križ, Prosek, Nabrežino in okolico.

Prijave bodo sprejemali 1 uro pred začetkom tekmovanja,

—«»—

12. t. m. v okolici Bazovice

Notranje prvenstvo Bora v teku čez drn in strn

Atletski odsek športnega združenja Bor bo priredil v nedeljo 12. t. m. v okolici Bazovice notranje prvenstvo v teku čez drn in strn za člane in mladince. Poleg nastopa posameznikov bo tudi tekmovanje štafet.

Tekmovanje se bo začelo ob 10. uri, medtem ko bodo prijave sprejemali na kraju pol ure pred začetkom.

Atlet tedna in njegov uspeh

Letošnja sezona smučarskih poletov, ki se bliža koncu, je bila morda ena najbolj privlačnih in tudi najuspešnejša. Padel je nov svetovni rekord, ki ga je dosegel, kar ni nihče niti v sanjah pričakoval, študent iz Ljubljane Jože Slibar. Z znamko 141 m se je postavil na vrh lestvice dosedanjih svetovnih rekorderjev in nekateri menijo, da mu bo ta naslov pripadal najmanj dve leti. O tem sijajnem uspehu Jugoslovana so se športni listi na široko razpisali. Naj omenimo samo nekaj odstavkov, ki so verni izraz presenečenja in priznanja obenem. «Neverjetno močno se je skakalec pognal z odskoka» piše o Slibarjevem rekordnem skoku Sueddeutsche Zeitung, «in zajadral kakor orel po zraku. Pri dolžini 110 m se je pripravljal za pristajanje, toda nato je še enkrat ujel zračni tok in se takoj nato še malo povzpel. Kakor na slamnjači je ležal, pravijo izvedenci, kakor bi sploh ne mislil nehati jadrati. Potem pa je polagoma pristal, kakor da je skočil z nizkega stolčka.» Ves avstrijski tisk je posvetil temu dogodku dolge stolpce svinca. Med drugim pišejo, da je Slibar pokazal nekak skok v etapah. «Ko se je pognal s starta natanko na starterjev znak in v pravem trenutku zapustil odskočni most, je s krepkimi zamahi zajadral daleč daleč po zraku. Ko je že kazalo, da se spušča k tlom, je umel izrabiti še nenadno termično strujo in se tako obdržati še nekaj časa v zraku, kar mu je največ pripomoglo, da je pristal pri tej fantastični novi znamki»

Mednarodno smučarsko tekmovanje v Kranjski gori

Avstrijec Pepi Stiegler prvi na vitranški progi veleslaloma

Na drugem mestu Nemec Behr, tretji pa Italijan Gartner - Danes tekmovanje v slalomu

KRANJSKA GORA, 4. marca. — Na velikem mednarodnem tekmovanju v veleslalomu, ki je bilo danes na Vitrancu nad Kranjsko goro, je zmagal 23-letni avstrijski smučar Pepi Stiegler, srebrna kolajna iz Sqwav Walleya.

Startalo je vsega skupaj 44 smučarjev iz devetih držav. Proga z višinsko razliko 517 metrov je imela 65 vratic.

IZIDI:

1. PEPI STIEGLER (Avstrija) 2'17"1;
2. Joseph Behr (Zah. Nemčija) 2'19"6;
3. Helmut Gartner (Italija) 2'22"1;
4. Vladimir Czarniak (Poljska) 2'23"3;
5. in 6. mesto si delita Svicar Piteloud in Avstrijec Wukenschnabel s časom 2'23"7.

Od 15 jugoslovanskih smučarjev, ki so sodelovali na današnjem tekmovanju se je najbolje izkazal Peter Lakota, ki se je uvrstil na 12. mesto s časom 2'28"8. Ostali jugoslovani so se plasirali takole: 18. Janez Sumi 2'32"2; 20. Limovšek 2'34"8; 22. Jamnik 2'38"5.

Ostali Jugoslovani so dosegli slabše čase.

Presenečenje današnjega tekmovanja je vsekakor diskvalifikacija poznanih avstrijskih reprezentantov Egona Zimmermanna in Helmuta Schranza, ki sta izpadla iz tekmovanja ker sta zgrešila prehod skozi vrata.

—«»—

SMUČANJE V LAHTIJU

Premoč Norvežanov v teku na 15 km

LAHTI, 4. — V smučarskem teku na 15 km, ki je bil v Lahtiju je zmagal Norvežan Harald Groenningen s časom 55'00"8 pred Svedom Assarjem Roenlundom in rojakom Sverejem Stenheimom. Norvežani so plasirali med prvo, devetorico kar šest tekmovalcev.

Najboljši Italijan Alfredo Di Bona je zasedel šele 21. meto s časom 58'15"5, medtem ko sta De Florian in Steiner še bolj zaostala.

V teku na 10 km za juniorje je zmagal Finec Esko Hakola, medtem ko je drugo mesto pripadlo edinemu tujemu tekmovalcu Italijanu Mariu Bacherju.

—«»—

Po sklepu kolesarske zveze

Svetovno prvenstvo 1962. leta v Italiji

PARIZ, 4. — Na svojem 117. kongresu je mednarodna kolesarska zveza sklenila poveriti organizacijo svetovnega kolesarskega prvenstva za 1962. leto Italiji. Istočasno so na kongresu razpravljali o podrobnosti letošnjega prvenstva, ki bo v Svici od 25. avgusta do 3. septembra.

Cestne dirke v okviru svetovnega prvenstva, ki bo v Italiji, bodo v okolici Brescie, v dirkališčnih panogah pa v Vigorelliju v Milanu. Svetovno prvenstvo v ciklokrosu 1962. leta bo v Luksemburgu, leto kasneje pa v Franciji.

—«»—

NAMIZNI TENIS

Jutri drugi del turnirja Istrie

Jutri v ponedeljek se bo začel ob 20.30 v prostorih v Ul. S. Pellico 2 drugi del namiznoteniškega turnirja za pokal Istrie.

Borove igralce opozarjamo na točnost, ker zamudniki po pravilniku ne bodo imeli pravico do nastopa in bodo izločeni iz nadaljnjega tekmovanja.

OBVESTILO ŠZ BOR

Za vpis v atletski odsek in tudi za pojasnila kakor tudi za sprejem novih članov bo član vodstva Bora uradoval *vsak ponedeljek od 19.30 do 21. ure* na sedežu športnega združenja, Ul. Montecchi 6, III. nadstr.

Italijanski nogometni pokal

Razpored tekem III. izločilnega kola

MILAN, 4. — Tiskovni urad italijanske nogometne zveze je določil razpored III. kola izločilnih tekem za nogometni pokal 1960-61. Tekme bodo po naslednjem vrstnem redu:

8. marca ob 15.00:
BARI-SAMPDORIA
15. marca ob 15.30:
LAZIO-COMO in
PADOVA-TRIESTINA
16. marca ob 15.00:
INTER-BRESCIA

Na atletskem tekmovanju «indoor»

Valerji Brumel dosegel z 2,22 m ameriški rekord

Thomas se je moral ustaviti pri 2,08 m - Odličen uspeh olimpijca Kerra

NEW YORK, 4. — Mladi sovjetski skakalec v višino Valerji Brumel je zaključil serijo nastopov v Združenih državah Amerike z novim in jasnim uspehom. Brumel je snoči skočil 2,22 m, medtem ko se je moral njegov tekmec Američan Thomas ustaviti pri 2,08 m.

Brumel, ki je že v Leningradu s skokom 2,25 m dosegel svetovni «indor» rekord, je sedaj izboljšal tudi ameriški državni rekord skokov na pokritem prostoru, ki je do včeraj pripadal Thomasu z znamko 2,21. Crnopolti Američan pa je še vedno uradni svetovni rekorder s skokom 2,22 m na prostem.

Brumel, ki je pravo čudo koncentracije v primerjavi z izredno nervoznim Thomasom, je preskočil znamko novega ameriškega rekorda pri drugem skoku. Zatem so postavili letvico do višine 2,26. Po prvem skoku, katerega je zgrešil la za malenkost, sta se mu ostala dva poskusa popolnoma ponesrečila.

Thomas, ki je včeraj praznoval 20. rojstni dan, je vse do višine 2,08 vedno šel preko letvice s prvim skokom. Pri 2,13 je zgrešil prva dva skoka, pri tretjem pa je zdrsnil in padel pod letvico.

Med včerajšnjim mitingom v prisotnosti 15.000 gledalcev v Madison Square Gardenu so tudi drugi atleti dosegli odlične rezultate. Brez dvoma je največ uspeh dosegel olimpijec Kerr (Angleški antilski otoki), ki je v teku na 600 jard dosegel najboljši svetovni čas «indoor» z 1'09"3, s čemer je za 2 desetinki znižal rekord, ki je pripadal Tomu Courtneyu in Malu Whitfieldu.

HOKEJ NA LEDU

Zmaga Jugoslavije nad Nizozemsko na svetovnem prvenstvu

FINSKA PREMAGALA VZHODNO NEMCIJO

ŽENEVA, 4. — V nadaljevanju svetovnega prvenstva v hokeju na ledu in ostalih turnirjev B in C skupine, kjer bo šlo za plasma od 9. mesta dalje, je jugoslovanska reprezentanca dosegla nov uspeh.

Danes je nastopila proti odličnim Nizozemcem, ki so v zadnji skupini strah in trepet. Jugoslovani pa niso obupali in so šli v borbo, ki jim je prinesla morda nepričakovano zmago. Jugoslovani so zmagali 9:2 (4:0, 3:2, 2:0).

V prvi tekmi A-skupine današnjega sporeda je Finska z težkočo odpravila odlično moštvo vzhodnonemške reprezentance, ki je znala nuditi zelo oster odpor.

Finci so zmagali s 6:4 (1:2, 3:1, 2:1).

"DARWIL"

Najnovejši izum moderne tehnike
Superautomatic s 57 rubini

Preko 50 vrst najboljših švicarskih ur Vam jamči:

izredno natančnost
izredno vzdržljivost
izredno nizko ceno

ŠVICARSKA SUPERMARKA

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

Expresna potniško-tovorna linija
JADRAN — ZDA — JADRAN

Odhod ladje vsakega 30. v mesecu direktno Trst - New York.
Trajanje potovanja 15 dni

Za vse informacije prosimo obrnite se na našega agenta
AGENZIA MARITTIMA MEDITERRANEA, Via Milano 4-I, Trst — telefon 24-188

Gospodarstveniki vsega sveta sodelujejo na prireditvah, ki jih organizira

ZAGREBŠKI VELESEJEM

Mednarodni pomladanski zagrebški velesejem
14.-23. IV. 1961

Proizvodi široke potrošnje — Prehrana — Pohištvo — Tekstil in konfekcija — Revija sodobnega oblačenja — Turizem in gostinstvo — Medicina in tehnika — Tehnika varjenja — Tehnika merjenja in urejanja — Avtomatizacija — Strokovna literatura.
Informacije: Zagrebački velesajam, Zagreb, Aleja Borisa Kidrича, tel. 51-666.

Pri MADALOSSO v Trstu, Ul. Torrebianca, vogal XXX Ottobre,
dobite vsakovrstno POHISTVO, otroške VOZICKE, žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

VOZNI RED VLAKOV

BENETKE-MILAN -PARIZ-RIM-BARI

ODHODI

6.12 R	Bologna - Milan (*)	
6.40 D	Benetke - Turin - Rim	
7.14 A	Tržič (***)	
8.45 R	Benetke - Rim	
10.14 DD	Benetke - Milan - Genova (II) - Pariz	
10.24 A	Portogruaro	
12.55 R	Cervignano - Benetke	
13.32 A	Cervignano - Benetke	
14.52 D	Benetke - Milan - Pariz	
16.40 D	Tržič - Benetke - Bari	
17.03 A	Tržič - Portogruaro	
17.53 DD	Benetke - Pariz (x)	
18.38 A	Tržič - Portogruaro	
19.25 A	Tržič - Cervignano	
20.50 R	Benetke	
22.17 DD	Benetke - Milan - Turin - Genova - Ventimiglia - Marseille - Mestre - Bologna - Rim	

PRIHODI

6.23 A	Cervignano - Tržič	
7.32 A	Portogruaro - Tržič	
7.45 DD	Turin - Milan - Benetke - Rim	
9.22 D	Marseille - Ventimiglia - Genova - Turin - Benetke	
10.22 R	Benetke - Cervignano - Tržič	
11.33 DD	Pariz - Benetke (xx)	
13.27 D	Rim - Bologna - Bari - Ancona - Benetke	
13.57 A	Cervignano	
15.22 D	Pariz - Milan - Benetke	
17.05 D	Benetke - Portogruaro - Cervignano	
18.10 A	Tržič (***)	
18.37 R	Bologna - Benetke (*)	
19.08 A	Portogruaro - Tržič	
19.50 DD	Pariz - Milan - Benetke	
21.20 R	Rim - Milan - Mestre (*)	
22.35 A	Benetke - Tržič	
23.42 DD	Turin - Milan - Genova (II) - Rim - Bologna - Benetke	

(*) samo I. razred; (**) II. razred samo do Benetk; (***) ne vozi ob nedeljah; (x) od 1.10.60 do 20.5.61; (xx) od 3.10.60 do 28.5.1961

VIDEM-DUNAJ -SALZBURG -MUENCHEN

ODHODI

3.45 A	Videm - Trbiž	
5.16 A	Videm	
6.18 D	Videm - Trbiž	
6.24 A	Videm	
7.45 D	Videm - Dunaj - Muenchen - Hamburg	
9.45 A	Videm	
12.20 D	Videm - Trbiž - Dunaj	
12.30 A	Videm	
13.55 DD	Calalzo (*)	
14.26 A	Videm	
16.17 A	Videm	
17.37 A	Videm	
19.10 D	Videm	
20.16 D	Videm - Benetke - Muenchen	
20.27 A	Videm	
21.37 A	Videm	

PRIHODI

7.15 A	Videm	
8.00 A	Videm	
8.23 A	Videm	
9.12 A	Videm	
9.30 D	Dunaj - Muenchen - Videm	
11.46 A	Trbiž - Videm	
15.07 A	Videm	
16.55 A	Videm - Trbiž	
17.52 DD	Dunaj - Videm	
19.43 A	Videm	
21.05 A	Videm	
22.20 D	Hamburg - Muenchen - Dunaj - Videm	
23.20 A	Videm - Trbiž	
23.58 DD	Calalzo - Videm (**)	
0.56 D	Trbiž - Videm (*) ob sobotah od 12.2.1960 do 25.2.1961; ob nedeljah od 12.2.1960 do 26.2.1961	

OPČINE-LJUBLJANA -BEOGRAD

ODHODI

0.19 D	Opčine - Reka - Zagreb - Beograd	
7.28 A	Opčine	
8.32 D	Opčine - Ljubljana - Reka	
11.57 DD	Opčine - Ljubljana - Beograd - Atene - Istanbul	
13.37 A	Opčine	
16.04 D	Ljubljana - Beograd	
17.58 A	Opčine	
20.00 A	Opčine	

PRIHODI

5.50 D	Beograd - Zagreb - Opčine	
7.05 A	Opčine	
11.24 A	Opčine	
13.18 D	Beograd - Ljubljana	
17.20 A	Opčine	
17.28 DD	Istanbul - Atene - Beograd - Ljubljana - Reka - Opčine	
20.06 D	Ljubljana - Opčine	
21.48 A	Opčine	

R — rapido; DD — brzec; A — zec; D — brzec; A — potniški

IRWIN SHAW:

PO FRANCOSKO

Beados je prispel iz Egipta predpoldne. Odšel je v svoj stalni hotel, se rokoval z vratarjem in navrgel, da je bilo potovanje prijetno, toda Egipčani so neznosni ljudje.

Vratar mu je povedal, da je Pariz, kakor navadno, prenapolnjen, a hotel se je — kakor navadno — podražil.

— Turistična sezona traja sedaj dvanajst mesecev, — je rekel vratar, ko je Beandosu izročal ključ od sobe.

Ko je vstopil v sobo, je Beados odprl okno in za trenutek z zadovoljstvom opazoval, kako teče Seina. Okopal se je, se preoblekel in šele sedaj telefonično poklical Christino v njenem hotelu.

— Halo, — se je oglasila Christina s svojim vznemirjenim glasom. Vedno se je pogovarjala po telefonu, kot da noben poziv ne more biti kaj drugega kakor dogovor za zabavo.

— Hej, Chris, — je rekel Beados.

— Kdo je tam?

— Glas iz Egipta, — se je oglasil Beados.

— Walter! — je vzkliknila Christina. — Kdaj si prispel?

— Ta trenutek, — je rekel Beados in se zlagal, da bi jo razveselil. — Imaš visoke pete?

— Kaj praviš?

— Danes imaš visoke pete, ali ne?

— Poslušaj, zdi se mi, da si postal v Egiptu nekoliko prismojen.

— Nič nevarnega. Polvzhodnjaška mistika, nič več. Naučil bom tudi tebe, če hočeš. Ampak... kje bova obedovala?

— Walter! Jaz sem obupana, — je odgovorila Christina.

— Torej si že z nekom dogovorjena!

— Da, Walter! Kdaj se boš navadil, da me boš o prihodu obvestil s telegramom?

— V redu, nič strašnega, — je rekel Beados nezainteresirano. Njegovo načelo je bilo, da je razočaranje treba vedno skriti pred ljudmi. — Dogovorila se bova pozneje, — je rekel z istim glasom.

— Kako bi bilo, če bi nekaj popila popoldne? — je predlagala Christina.

— To je dobra misel, — je rekel Beados. — Ob petih?

— Morda bi bilo bolje ob pol šestih.

— Kam bova šla? — je vprašal Beados, nejevoljen zaradi odlaganja.

— Dobila bi se pri Stoalu.

— Pri «Aleksandru»?

— Izvrstno, — je rekla Christina. — Obljubi, da tokrat ne boš zamudil.

— Bodi vljudnejša, — se nasmehne Beados. — Vsaj prvi dan, ko človek prispe.

— O. K., Walter. Čudovita bom. Na svidenje. Sedaj se mi mudi.

Slišal je, kako je obesila slušalko. Beados je svojo odložil zelo počasi in se vrnil k oknu. Opazoval je reko in razmišljal o Christini. Bilo je prvič, da Christina ni pritekla takoj, kakor hitro se ji je oglasil. Reka se mu je zdela sedaj hladna, drevje golo, a nebo je bilo videti sivo in kakor da že več mesecev ni spremenilo videza. Kljub temu je verjel, da se mu Pariz ne bo izneveril in da bo dobro preživel čas.

Čeprav se je nekoliko zamudil, Christine še ni bilo v restavraciji. Sedel je na teraso, obdano s steklom, in opazoval okolico. Po ulici je korakala majhna četa veteranov iz prve svetovne vojne. Naročil je pivo in razmišljal.

Pred tremi meseci je bil star petintrideset let in ko je v bližnjem zrcalu opazoval gube na svojem obrazu, se je počutil neprijetno. «Veterani», ta beseda, ki mu je zvenela v ušesih, medtem, ko je opazoval parado, mu je postala sedaj zelo neprijetna in zaželel si je, da bi bivši heroji čimprej izginili z razgleda. Prav tako je želel, da Christina ne bi zamudila. Bila je ena redkih med dekleti, prihajala je točno ob dogovorjenem času. Spomnil se je, da je imela sposobnost, obleči se zelo hitro, a svoje plave lase, ki jih je strigla na kratko, je lahko počesala v pol minute. Misel na vrat, ki je kukal izpod pričeske, je razveselila Beadosa.

Tisti večer, ko je odpotoval v Kairo, se je s Christino imel sijajno. Najprej sta obiskala nekaj «bistrojevs», nato sta se ustavila v prijetnem baru, kjer so plesali.

Spominja se, da je bila Christina prelepa. Bila je najlepša med številnimi lepimi ženskami v lokalu in on je bil tako dobre volje, da je celo zaplesal. Prvič po tolikih mesecih.

Glasba je Christino napravila nekoliko romantično, kar se pri njej sicer ni dogajalo, in ko so za trenutek med točkami programa ugasnili luči, se je privila k njemu in ga poljubila. Oči so se ji napolnile s solzami, ko je omenila njegov odhod.

— Kaj bom počela dva meseca brez tebe? — Bil je nekoliko zaskrbljen zaradi njenega razpoloženja. To je imenoval «spogledovanje z zakonom» in bilo mu je ljubo, ker bo jutri odšel. Mora biti previden na tej stopnji odnosov. Zlasti v Parizu v poznih nočeh, ko igrata planino in kitara v tesnih prostorih pesmi o mrtvem listju, mrtvih ljubezenih in zaljubljencih, ki jih je ločila vojna.

Čudil se je Christininemu vedenju. Ni bila ženska, ki bi pletla niti okrog moških. Poznal jo je že nekaj let. V Parizu je občasno delala za bogate Američane, ki so potrebovali med svojim krajšim bivanjem v Evropi tolmače. Videti je bilo, da nikdar ne potrebuje spanja, in ni se jezila, če jo je kdo poklical v katerem koli času in jo povabil v družbo. Bilo je užitek, opazovati, s kako lahkoto se je prilagajala vsakemu okolju, a njeno vedenje je bilo pravo zadovoljstvo za tistega, ki jo je povabil.

Vedela je vse, kar se je dogajalo v Parizu, v katerem gledališču je dober program, kateri bistro ima dobra vina, katero razstavo je vredno pogledati in... v glavrem, čeprav ni bila dekle, rad katero bi se navdušila kaka babica, bila je — kakor je Beados rekel — pravo dete dvajsetega stoletja.

Ko je Christina vstopila, je Beados vstal. Opazil je, da ima lase nekoliko daljše in temnejše. Poljubil jo je na obe lici, ko je prišla k mizi.

— Dobrodošla! — Sedla mu je nasproti in se mu nasmehnila čez mizo. Lica je imela zardela od mraza, a oči so ji sijale od veselja. Bila je videti blesteče mlada.

— Bova kaj popila? — jo predlagal. — Kaj boš naročila?

— Čaj, prosim, — je rekla. — Vesela sem, ker te vidim.

— Čaj? — se je namrščil Beados. — Mar si bolna?

— Ne, je odkimala Christina. — Želim si samo čaja.

Beados je skomignil z rameni in naročil čaj.

— Kako je bilo v Egiptu? — je vprašala Christina.

— Ah je rekel Beados, — Egipt je sončen in žalosten. Toda povej mi ti, kako je v Parizu. Zdi se mi nekam sumljivo. Kakor da ni vse v redu. Tvoji lasje, pa nohti brez rdečila? Kaj se je zgodilo?

— Oh, si opazil, — je rekla Christina in se nezavedno dotaknila las. — Veš, odločila sem se, da bom postala naravna. Ali ti ugaja?

— Nisem še prepričan, — se je strokovnjaško namrgodil Beados. — Toda kako bi bilo, če bi pobegnila našim čudovitim znancem in bi večerjala..., beseda mu je zastala v grlu. — Kaj se je zgodilo? Ne moreva večerjati skupaj?

— Veš, ni ravno tako, toda... Sklonjene glave je mešala čaj. — Imam sestanek.

— Odpovej ga!

— Ne morem. — Christina ga je resno pogledala. — On bo vsak čas prišel sem.

— Oh, — je rekel Beados presenečen. — To menja položaj, ali ne?

— Da, — je rekla Christina.

— Ampak... ali bi ga ne mogla pregovoriti, da bo danes prosta. Razumel bo. Drugič... in tako dalje. Ali hočeš, da bi jaz govoril z njim?

— Ne, — je rekla Christina tiho. — Tega ne želim!

— Oh, — precedi Beados. — S te strani piha veter.

— Da, s te strani. Toda Walter, kaj ne bi mogli vsi trije skupaj večerjati? On je tak prijeten človek. Ugajal ti bo. Videl boš.

Nekaj časa sta sedela brez besed, a Beados je z molkom pokazal, da mu ta misel prav nič ne ugaja. Spominjal se je, kako mu je Christina po telefonu [illegible] sto rekla: «O. K., to bi [illegible] cer podobno hinavščina, [illegible] odpovedala bom... Videla [illegible] bova ob osmih zvečer [illegible] — Dva meseca je dolg [illegible] ali ne? — je rekel Beados [illegible] tiho in kakor zase. [illegible] — Halo, Christina, [illegible] pozdravil visok, čokat [illegible] človek, plavolas in [illegible] jan. Stal je pri mizi [illegible] držal klobuk v roki. [illegible] se je h Christini in jo [illegible] ljubil na lice.

Beados je vstal.

— John, — je rekla Christina, — to je Walter Beados, John Hayslip. [illegible] Hayslip.

Moška sta se rokovala.

— On je kirurg, — je [illegible] kla Christina, medtem [illegible] je Hayslip izročal klo[illegible] in plašč natakarju. Beados je z enim samim pogledom ocenil, kako je med [illegible] in Christino. Hayslip si [illegible] ti malo skrival svoje [illegible] stev. Bilo mu je težko. [illegible] moral odtrgati oči od [illegible] stine. Nenadoma se je [illegible] nil k Beadosu:

— Kako je bilo v Egiptu?

— Oh, se je začudil Beados. — Vi veste o mojem potovanju?

(Nadaljevanje sledi)